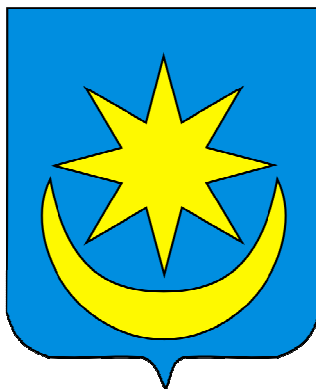

GMINA MIŃSK MAZOWIECKI

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY MIŃSK MAZOWIECKI NA LATA 2012-2015 Z UWZGLĘDNIENIEM LAT 2016-2019

OPRACOWANIE WYKONAŁ:

Abrys Sp. z o.o.
ul. Daleka 33
60-124 Poznań

Autorzy:

mgr Joanna Witkowska
mgr Michał Grek
mgr Magdalena Ferfet

Luty 2012

1. PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA PROGRAMU NA ŚRODOWISKO	7
1.1. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI PROGNOZY.....	7
1.2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI I GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	8
1.3. POWIĄZANIA PROGRAMU Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	10
1.3.1. <i>Polityka Unii Europejskiej</i>	10
1.3.2. <i>Polityka Ekologiczna Państwa</i>	11
1.3.3. <i>Dokumenty regionalne i lokalne</i>	12
1.4. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY.....	12
1.5. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	13
2. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA NA TERENIE GMINY	13
2.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	13
2.2. INFRASTRUKTURA INŻYNIERYJNO-TECHNICZNA	14
2.2.1. <i>Infrastruktura transportowa</i>	14
2.2.2. <i>Zaopatrzenie mieszkańców w wodę</i>	15
2.2.3. <i>Odprowadzanie ścieków komunalnych</i>	16
2.2.4. <i>Gospodarka odpadami</i>	17
2.2.5. <i>Charakterystyka zaopatrzenia w ciepło</i>	18
2.2.6. <i>Charakterystyka zaopatrzenia gminy w gaz ziemny</i>	19
2.2.7. <i>Charakterystyka zaopatrzenia gminy w energię elektryczną</i>	19
2.3. WALORY PRZYRODNICZE	20
2.4. GLEBY	22
2.5. ZASOBY NATURALNE	23
3. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY MIŃSK MAZOWIECKI	24
4. ANALIZA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	25
4.1. STAN GLEB.....	25
4.2. JAKOŚĆ WÓD	25
4.3. ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA	26
4.4. ODDZIAŁYWANIE HAŁASU	29
4.5. ODDZIAŁYWANIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	33
5. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY MIŃSK MAZOWIECKI W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	34
5.1. ZASOBY PRZYRODNICZE	34
5.2. POWIERZCHNIA ZIEMI	34
5.3. WODY PODZIEMNE I POWIERZCHNIOWE	34
5.4. ZAGROŻENIE POWODZIOWE.....	36
5.5. ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO.....	36
5.6. HAŁAS.....	37
5.7. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE.....	38
6. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROGRAMU ORAZ SPOSOBY W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA PROGRAMU.....	38
7. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE	41

8. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA	58
9. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	59
9.1. ZMNIJSZENIE ZANIECZYSZCZEŃ ŚRODOWISKA.....	59
9.1.1. <i>Poprawa jakości wód</i>	59
9.1.2. <i>Racjonalna gospodarka odpadami</i>	60
9.1.3. <i>Poprawa jakości powietrza atmosferycznego</i>	60
9.1.4. <i>Ochrona przed hałasem</i>	61
9.1.5. <i>Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym</i>	61
9.2. ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII ORAZ ROZWÓJ PROEKOLOGICZNYCH FORM DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ.....	61
9.2.1. <i>Zrównoważone wykorzystanie energii oraz racjonalne gospodarowanie wodą</i>	61
9.2.2. <i>Zrównoważone korzystanie z gleb (rolnictwo ekologiczne)</i>	62
9.2.3. <i>Eksploracja zasobów kopalin</i>	62
9.3. UTWORZENIE SPÓJNEGO SYSTEMU OBSZARÓW CHRONIONYCH	62
9.3.1. <i>Ochrona dziedzictwa przyrody, w szczególności bioróżnorodności</i>	62
9.4. ZWIĘKSZENIE LESISTOŚCI I OCHRONA LASÓW	63
9.4.1. <i>Ochrona i powiększenie powierzchni lasów</i>	63
9.5. POPRAWA STANU BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO.....	63
9.5.1. <i>Ochrona przed powodzią, suszą i osuwiskami oraz ochrona przeciwpożarowa</i>	63
9.5.2. <i>Przeciwdziałanie awariom przemysłowym oraz zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych</i>	63
9.6. PODNOSZENIE POZIOMU WIEDZY EKOLOGICZNEJ	63
9.6.1. <i>Ustawiczne kształcenie społeczeństwa w zakresie edukacji ekologicznej oraz poprawa zarządzania ochroną środowiska</i>	63
10. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH W TYM WSKAZANIA NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY.....	64
11. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	64
12. WNIOSKI KOŃCOWE.....	64
13. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	65
14. LITERATURA	70

Spis Tabel:

Tabela 1 Liczba mieszkańców w gminie Mińsk Mazowiecki w latach 2008-2010	13
Tabela 2 Wykaz ujęć wody na terenie gminy Mińsk Mazowiecki wraz z ich charakterystyką	15
Tabela 3 SUW na terenie Gminy Mińsk Mazowiecki	15
Tabela 4. Infrastruktura techniczna ochrony środowiska w gminie Mińsk Mazowiecki latach 2008 – 2010 – sieć wodociągowa.....	15
Tabela 5. Infrastruktura techniczna ochrony środowiska w gminie Mińsk Mazowiecki w latach 2008 – 2010 – sieć kanalizacyjna	16
Tabela 6 Powierzchnia lasów i gruntów leśnych [ha] na terenie gminy Mińsk Mazowiecki według formy własności w latach 2008 – 2010	21
Tabela 7 Charakterystyka turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania na terenie gminy Mińsk Mazowiecki w latach 2008 – 2010	22
Tabela 8 Zestawienie powierzchni klas bonitacyjnych gleb użytków rolnych [ha]	22
Tabela 9 Wykaz cieków przepływających przez teren gminy Mińsk Mazowiecki.....	24
Tabela 10 Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie powiatu mińskiego w latach 2008-2010 r.....	27
Tabela 11 Wyniki klasyfikacji strefy pod kątem ochrony zdrowia w 2010 r.....	28

Tabela 12 Dopuszczalne poziomy hałas w środowisku.....	29
Tabela 13 Średniodobowy pomiar ruchu w 2010 r. na odcinkach dróg krajowych przebiegających przez teren gminy Mińsk Mazowiecki	30
Tabela 14 Powierzchnie objęte hałasem na terenie i w sąsiedztwie lotniska w Mińsku Mazowieckim	31
Tabela 15 Rodzaje zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa	35
Tabela 16 Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska.....	42

1. Prognoza oddziaływania Programu na środowisko

1.1. Informacje o zawartości Prognozy

Art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) nakłada na organy administracji opracowujące projekty polityk, strategii, planów lub programów obowiązek przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tych dokumentów. Związane jest to z przeniesieniem do prawodawstwa polskiego postanowień Dyrektywy 2001/42/WE z 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Niniejsza prognoza została opracowana dla Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mińsk Mazowiecki na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem lat 2016 – 2019. Zawartość merytoryczna Programu jest determinowana poprzez ramowy zakres polityki ekologicznej. Podstawowe elementy jakie zawiera to:

- Cele ekologiczne,
- Priorytety ekologiczne,
- Rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- Środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno – ekonomiczne i środki finansowe.

Programy szczebla niższego, jakim jest POŚ dla Gminy Mińsk Mazowiecki powinny się wpisywać w programy szczebla wyższego. Cele i zadania przyjęte na szczeblu powiatu często domagają się realizacji na poziomie gminy. Atrybut spójności wymaga, aby programy w swojej warstwie merytorycznej uwzględniały te zależności. Indywidualne warunki lokalne gminy determinują zawartość merytoryczną Programu.

Zakres Prognozy wynika z art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na Środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) i w związku z tym powinien:

1. zawierać:
  - a. informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
  - b. informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
  - c. propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
  - d. informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
  - e. streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
2. określać, analizować i oceniać:
  - a. istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
  - b. stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
  - c. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
  - d. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
  - e. przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
    - różnorodność biologiczną,
    - ludzi,
    - zwierzęta,
    - rośliny,
    - wodę,
    - powietrze,

- powierzchnię ziemi,
  - krajobraz,
  - klimat,
  - zasoby naturalne,
  - zabytki,
  - dobra materialne
- f. z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;
3. przedstawiać:
- a. rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
  - b. biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Analizie poddano aktualny i prognozowany stan środowiska na terenie gminy Mińsk Mazowiecki oraz proponowane kierunki działań w tym zakresie. Wynikające z przeprowadzonej analizy wnioski odniesiono do stanu środowiska w gminie i przeanalizowano możliwe skutki środowiskowe realizacji Programu.

1.2. Informacje o zawartości i głównych celach projektowanego dokumentu

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Mińsk Mazowiecki wyodrębnionych zostało sześć głównych priorytetów:

- Priorytet pierwszy – Zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska;
- Priorytet drugi – Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii oraz rozwój proekologicznych form działalności gospodarczej;
- Priorytet trzeci – Utworzenie spójnego systemu obszarów chronionych;
- Priorytet czwarty – Zwiększenie lesistości i ochrona lasów;
- Priorytet piąty - Poprawa stanu bezpieczeństwa ekologicznego;
- Priorytet szósty - Podnoszenie poziomu wiedzy ekologicznej.

W ramach wyodrębnionych priorytetów wyznaczono cele dążące do osiągnięcia poprawy stanu środowiska, czemu mają służyć zaproponowane zadania. Zaproponowane przedsięwzięcia w przyszłości przyczynią się do poprawy stanu środowiska na terenie gminy Mińsk Mazowiecki. Przedmiotowe priorytety ekologiczne gminy będą realizowane w okresie długoterminowym (obejmujące lata 2012-2019), w latach 2013–2014 (średnioterminowe) i w roku 2012 (krótkoterminowe). Przedstawiają się one następująco:

Priorytety	Cele
Priorytet pierwszy – Zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska	Poprawa jakości wód
	Racjonalna gospodarka odpadami
	Poprawa jakości powietrza atmosferycznego
	Ochrona przed hałasem
	Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym
Priorytet drugi – Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii oraz rozwój proekologicznych form działalności gospodarczej	Zrównoważone wykorzystanie energii oraz racjonalne gospodarowanie wodą
	Zrównoważone korzystanie z gleb (rolnictwo ekologiczne)
	Eksploatacja zasobów kopalin
Priorytet trzeci - Utworzenie spójnego systemu obszarów chronionych	Ochrona dziedzictwa przyrody, w szczególności bioróżnorodności

Priorytet czwarty – Zwiększenie lesistości i ochrona lasów	Ochrona i powiększenie powierzchni lasów
Priorytet piąty – Poprawa stanu bezpieczeństwa ekologicznego	Ochrona przed powodzią, suszą i osuwiskami oraz ochrona przeciwpożarowa
	Przeciwdziałanie awariom przemysłowym oraz zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych
Priorytet szósty – Podnoszenie poziomu wiedzy ekologicznej	Ustawiczne kształcenie społeczeństwa w zakresie edukacji ekologicznej oraz poprawa zarządzania ochroną środowiska

Cele w zakresie ochrony środowiska wyznaczone w programie ochrony środowiska muszą pozostawać w ścisłej korelacji z priorytetami wyznaczonymi w programach ochrony środowiska na szczeblu wyższym, w tym przypadku z Programem Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy do 2014 oraz z Program Ochrony Środowiska w powiecie mińskim. Cele wynikające z Programu wojewódzkiego i powiatowego:

Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy do 2014 r.		Program ochrony środowiska w powiecie mińskim	
Cele strategiczne	Cele długoterminowe	Cele szczegółowe	Cele operacyjne
Zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska	Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości wód	Ograniczenie emisji substancji i energii	Osiągnięcie lepszej jakości wód w zakresie badanych parametrów
	Kontynuacja działań związanych z ochroną powierzchni ziemi	Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego i krajobrazu	Ochrona gleb i terenów zdegradowanych
	Racjonalna gospodarka odpadami	Ograniczenie emisji substancji i energii	Minimalizacja składowania oraz wytwarzania odpadów oraz osiągnięcie maksymalnych poziomów odzysku odpadów
	Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza atmosferycznego		Osiągnięcie lepszej jakości powietrza, zwłaszcza w zakresie zmniejszenia emisji pyłów i odorów
	Kontynuacja działań związanych z ochroną przed hałasem		Ograniczenie emisji hałasu i promieniowania elektromagnetycznego do poziomu obowiązujących norm
	Kontynuacja działań związanych z ochroną przed promieniowaniem elektromagnetycznym		
Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii oraz rozwój proekologicznych form działalności gospodarczej	Racjonalne gospodarowanie wodą	Racjonalne gospodarowanie środowiskiem	Ograniczenie materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i odpadowości gospodarki
	Zrównoważone wykorzystanie energii		
	Zrównoważone korzystanie z gleb (rolnictwo ekologiczne)	Brak zapisu	Brak zapisu
	Prowadzenie proekologicznej polityki w dziedzinie transportu	Brak zapisu	Brak zapisu
	Eksploracja zasobów kopalin	Ochrona zasobów środowiska	Ochrona zasobów kopalin i wód podziemnych

Utworzenie spójnego systemu obszarów chronionych	Ochrona dziedzictwa przyrody, w szczególności bioróżnorodności	przyrodniczego i krajobrazu	Ochrona przyrody i krajobrazu z uwzględnieniem wymogów UE
Zwiększenie lesistości i ochrona lasów	Ochrona i powiększenie powierzchni lasów		Zwiększanie lesistości w powiecie do 22%
Poprawa stanu bezpieczeństwa ekologicznego	Ochrona przed powodzią i suszą	Ograniczenie emisji substancji i energii	Zapobieganie skutkom awarii przemysłowych
	Ochrona przed osuwiskami		
	Ochrona przeciwpożarowa		
	Przeciwdziałanie awariom przemysłowym		
	Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych		
Podnoszenie poziomu wiedzy ekologicznej	Ustawiczne kształcenie społeczeństwa w zakresie edukacji ekologicznej	Zwiększenie aktywności obywatelskiej i wyższy stan świadomości ekologicznej społeczeństwa	Wyższa świadomość ekologiczna społeczeństwa
	Systematyczna poprawa zarządzania ochroną środowiska	Racjonalne gospodarowanie środowiskiem	Usprawnienie zarządzania środowiskiem
	Wzmocnienie roli aspektów ekologicznych w politykach sektorowych	Brak zapisu	Brak zapisu
	Aktywizacja rynku do działań na rzecz ochrony środowiska	Zwiększenie aktywności obywatelskiej i wyższy stan świadomości ekologicznej społeczeństwa	Większa aktywność społeczeństwa na rzecz środowiska
			Wykorzystanie energii odnawialnej do 7,5% ogółu energii zużywanej

1.3. Powiązania Programu z innymi dokumentami

1.3.1. Polityka Unii Europejskiej

Podstawowym dokumentem określającym cele ochrony środowiska na szczeblu Unii Europejskiej jest VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego. Na najbardziej ogólnym poziomie zostały w nim określone następujące priorytetowe pola aktywności:

- zmiany klimatu,
- przyroda i różnorodność biologiczna,
- środowisko i zdrowie,
- zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i odpadami.

System prawny Unii Europejskiej obejmuje szeroki zestaw przepisów z zakresu ochrony środowiska, których realizacja, w związku z trwającym procesem dostosowywania się Polski do wymogów unijnych, powinna także być traktowana jako priorytet. O ile VI Wspólnotowy Program

Działania w Zakresie Środowiska Naturalnego, podobnie jak poprzednie programy, spełni rolę katalizatora dla działalności organizacyjnej i legislacyjnej Wspólnoty w zakresie ochrony środowiska, to proces harmonizacji polskiego prawa i standardów środowiskowych z regulacjami unijnymi trwa już wiele lat i będzie w przyszłości przebiegać w drodze dalszej implementacji zapisów dyrektyw Unii Europejskiej. Najpoważniejsze konsekwencje dziś i w przyszłości dla ochrony środowiska, ale i dla funkcjonowania podmiotów gospodarczych, samorządów, administracji mają dyrektywy odnoszące się do:

- standardów emisji SO_2 , NO_x , pyłów zawieszonych i dopuszczalnych emisji tych substancji przez instalacje przemysłowe, energetyczne (w tym spalarnie odpadów) oraz transport,
- zanieczyszczeń emitowanych przez silniki (samochodów, pociągów, samolotów),
- jakości wody pitnej,
- redukcji zanieczyszczeń wód powierzchniowych przez nawozy i pestycydy,
- ochrony zasobów wodnych i ekosystemów od wody zależnych,
- oczyszczania i odprowadzania ścieków,
- instalacji do przerobu lub utylizacji odpadów,
- gospodarowania odpadami przemysłowymi,
- użytkowania i składowania odpadów niebezpiecznych i toksycznych,
- opakowań i gospodarki odpadami opakowaniowymi,
- ograniczania różnych rodzajów hałasu,
- zintegrowanego zapobiegania i kontroli zanieczyszczeń oraz zarządzania ryzykiem ekologicznym,
- ochrony przyrody, w tym powstrzymania utraty różnorodności biologicznej, m. in. utworzenia europejskiej sieci obszarów Natura 2000.

Traktat Akcesyjny nawiązuje do priorytetów polityki środowiskowej Unii Europejskiej, ale w wielu przypadkach wykracza poza ten zakres. W dziedzinie zrównoważonego wykorzystania surowców, podstawowym problemem w zakresie zaopatrzenia ludności w wodę jest mała dostępność wody o dobrej jakości. Perspektywicznym zagrożeniem mogą natomiast stać się zjawiska o charakterze globalnym, z możliwym wpływem zmian klimatycznych na dyspozycyjność zasobów wodnych. Zużycie nośników energii obniża się, lecz nie uda się osiągnąć wzrostu gospodarczego bez przyrostu zużycia energii.

W odniesieniu do priorytetu dotyczącego różnorodności biologicznej będzie rosł nacisk na zwiększoną ochronę obszarów o znaczeniu wspólnotowym i włączanie cennych obszarów do europejskiej sieci Natura 2000. Przewiduje się konieczność ochrony obszarów wodno-błotnych oraz skutecznej rekultywacji terenów zdegradowanych. W przypadku priorytetu dotyczącego wpływu środowiska na zdrowie konieczne będzie dostosowanie emisji zanieczyszczeń powietrza do ostrych limitów emisji dwutlenku siarki, tlenków azotu, amoniaku i pyłu zawieszzonego z obiektów energetycznych, przemysłu i transportu drogowego. Konieczne będzie przestrzeganie limitów emisyjnych gazów cieplarnianych oraz węglowodorów z przeładunków paliw płynnych. Ze względu na wpływ zasobów wodnych na równowagę rozwoju, zapewnienie poprawy jakości zasobów wód powierzchniowych i podziemnych oraz ekosystemów od wody zależnych należy uwzględnić wymagania związane z wdrażaniem ustaleń Ramowej Dyrektywy Wodnej.

1.3.2. Polityka Ekologiczna Państwa

Podstawowym i najważniejszym dokumentem krajowym w zakresie ochrony środowiska jest Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016. Zgodnie z ustawą prawo ochrony środowiska Polityka opiera się na zasadzie zrównoważonego rozwoju, dlatego jej zalecenia muszą być uwzględniane we wszystkich dokumentach strategicznych oraz programach, których realizacja może mieć wpływ na stan środowiska (art.17).

Polityka Ekologiczna Państwa bierze pod uwagę zobowiązania wynikające z przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Przy jej opracowywaniu uwzględniono nie tylko strategiczne i programowe dokumenty rządu Rzeczypospolitej Polskiej, ale także Wspólnoty Europejskiej. Polska Polityka Ekologiczna opiera się na konstytucyjnej zasadzie zrównoważonego rozwoju.

Rysunek 1 Priorytety Polityki Ekologicznej Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016 (Źródło: Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016).

Cele pośrednie, to przede wszystkim nacisk na ochronę powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu, a przede wszystkim spełnianie standardów określonych przez UE w tym temacie. Dla terenów, które ich nie spełniają muszą zostać opracowane i wykonane programy naprawcze. Polska powinna także położyć duży nacisk na promocję energii pozyskiwanej z odnawialnych źródeł energii (OZE), a także modernizację już istniejącego przemysłu energetycznego.

Wypełnianie założeń Polityki Ekologicznej stało się bodźcem do powołania nowych organów – Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i regionalnych dyrektorów ochrony środowiska. Jest to krok mający na celu uprościć i przyspieszyć procedury środowiskowe.

W 2009 roku zostały zakończone prace nad listą obszarów Natura 2000. Priorytetem jest również kontynuacja zalesień i zadrzewień w celu tworzenia korytarzy ekologicznych łączących kompleksy leśne. Ma to ogromne znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej fauny i flory. Wszystkie państwa, w tym także Polska, muszą pamiętać o racjonalnym gospodarowaniu zasobami naturalnymi, w szczególności wodą. Polityka Ekologiczna kładzie nacisk na racjonalne korzystanie z zasobów geologicznych i poprawę gospodarki odpadami, zwłaszcza komunalnymi. Gospodarowanie pieniędzmi pozyskanymi z Unii Europejskiej powinno być bardziej efektywne i w dużej mierze skupić się na wyposażaniu kolejnych aglomeracji w oczyszczalnie ścieków i systemy wodno-kanalizacyjne.

Polityka Ekologiczna kładzie też duży nacisk na podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa zgodnie z zasadą - „myśl globalnie, działaj lokalnie”. Polska powinna zadbać również o opracowanie ryzyka powodziowego, ochronę gleb, rekultywację terenów zdegradowanych i ochronę przed hałasem.

1.3.3. Dokumenty regionalne i lokalne

Najważniejszymi dokumentami, z jakimi spójny jest POŚ, są:

- Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy do 2014,
- Program Ochrony Środowiska w powiecie mińskim,
- Strategia rozwoju gminy Mińsk Mazowiecki do 2020 r.
- Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020.

1.4. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu Prognozy

Zakres merytoryczny niniejszej prognozy został uzgodniony z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Warszawie (pismo znak: WOOS-I.411.410.2011.JD z dnia 9 stycznia 2012 r.) oraz z Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Warszawie (pismo znak: ZNS.7112-2004-

1/11.DB z dnia 14 grudnia 2011 r.).

Prognozę sporządzono przy zastosowaniu: metod opisowych, analiz jakościowych opartych na danych dostępnych z państwowego monitoringu środowiska, danych literaturowych.

W Prognozie analizowano oddziaływanie zaproponowanych przedsięwzięć do realizacji w ramach Programu na poszczególne komponenty środowiska, w tym na zdrowie człowieka, z uwzględnieniem zależności między tymi komponentami.

1.5. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Według ustaleń Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 r. (Dz. U. z 1999 r., Nr 96, poz. 1110), jako oddziaływanie transgraniczne określa się "jakiegokolwiek oddziaływanie, nie mające wyłącznie charakteru globalnego, na terenie podlegającym jurysdykcji Strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej Strony; przy czym "oddziaływanie" oznacza jakiegokolwiek skutek planowanej działalności dla środowiska z uwzględnieniem: zdrowia i bezpieczeństwa ludzi, flory, fauny, gleby, powietrza, wody, klimatu, krajobrazu i pomników historii lub innych budowli albo wzajemnych oddziaływań między tymi czynnikami; obejmuje ono również skutki dla dziedzictwa kultury lub dla warunków społeczno-gospodarczych spowodowane zmianami tych czynników".

Transgraniczne oddziaływania na środowisko przedsięwzięć ujętych w Programie dla gminy Mińsk Mazowiecki nie jest możliwe, tak ze względu na wielkość oddziaływania na środowisko (powietrze, hałas), jak i odległość od granic Państwa. Nie jest możliwe również oddziaływanie transgraniczne ze względu na gospodarkę wodno-ściekową ani gospodarkę odpadami.

2. Istniejący stan środowiska na terenie gminy

2.1. Ogólna charakterystyka gminy

Gmina Mińsk Mazowiecki usytuowana jest we wschodniej części województwa mazowieckiego (odległość od centrum Warszawy wynosi 50 km), w powiecie mińskim. Gmina okalająca Miasto Mińsk Mazowiecki (jej siedzibę) składa się z 43 wsi zorganizowanych w 40 sołectwach. Pod względem liczby ludności jest jedną z największych jednostek administracyjnych w powiecie mińskim. Graniczy z następującymi gminami: od południa - Kołbiel, Siennica, od zachodu - Dębe Wielkie, od północy - Stanisławów, Jakubów, od wschodu - Cegłów. Na obszarze 11220 ha żyje 14 011 mieszkańców. Osadnictwo skupia się głównie wzdłuż dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Obszarami najbardziej zurbanizowanymi są wsie przylegające do granic administracyjnych Miasta Mińsk Mazowiecki, a w szczególności: Stojadła, Karolina, Huta Mińska, Królewiec, Targówka, Stara Niedziałka. Są to tereny o największej gęstości zaludnienia.

Na terenie gminy Mińsk Mazowiecki, w Janowie, funkcjonuje lotnisko wojskowe 23-ej Bazy Lotniczej NATO w Mińsku Mazowieckim i 1 Eskadry Lotnictwa Taktycznego "Warszawa" im. gen. bryg. pil. Stefana Pawlikowskiego w Mińsku Mazowieckim.

Według danych z Urzędu Gminy Mińsk Mazowiecki liczba ludności gminy wyniosła 14 011 osób (stan na dzień 12 grudnia 2011 r.), w stosunku do roku 2008 liczba mieszkańców wzrosła o 5,11%. Wszyscy mieszkańcy gminy zamieszkują obszary wiejskie, gmina nie posiada żadnego ośrodka miejskiego, otaczając swoimi terenami miasto Mińsk Mazowiecki, gdzie mieści się również siedziba Urzędu Gminy.

Tabela 1 Liczba mieszkańców w gminie Mińsk Mazowiecki w latach 2008-2010

Jednostka terytorialna	2008	2009	2010	2011
Gmina Mińsk Mazowiecki	13 320	13 526	13 794*	14 011*

Źródło: GUS, * - dane z Urzędu Gminy Mińsk Mazowiecki

Saldo migracji w 2010 r. było dodatnie i wyniosło 166 osób, saldo migracji z roku na rok jest coraz większe w porównaniu do roku poprzedniego wzrosło o 10 osób, natomiast 2 porównaniu do roku 2008 o 19 osób. Obecnie atutem gminy jest duży udział osób w wieku produkcyjnym w strukturze wiekowej ludności. Udział ten wynosi około 64,5%, podczas gdy średnia krajowa ludności w wieku produkcyjnym nie przekracza 61% (wg danych GUS, stan na 2010 r.). Przyrost naturalny w gminie jest również dodatni i wynosi 37.

W roku 2010 udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 6,1% i był wyższy o 1,1% w stosunku do roku poprzedniego.

W gminie Mińsk Mazowiecki jest zarejestrowanych 1007 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą (stan w dniu 31.12.2010 r.), w tym 30 podmiotów, to osoby prawne i jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej. Ponadto na terenie gminy prowadzą działalność gospodarczą liczne podmioty, które mają swoje siedziby poza terenem gminy. Liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w gminie Mińsk Mazowiecki stale rośnie, w porównaniu do roku 2009 odnotowano wzrost o 9,7%.

Podstawowym kierunkiem rozwoju gminy jest rolnictwo, na co wpływ mają dość dobre warunki naturalne. Występują tu przede wszystkim gleby IV i V klasy. Są też jednak obszary, gdzie znajdują się ziemie o wyższej klasie (III i II). Dominujące w gminie małe i średnie gospodarstwa indywidualne zajmują się przede wszystkim produkcją roślinną. Powierzchnia ogółem 11 220 ha, w tym użytki rolne 7 525 ha, lasy 2 484 ha. Niektórzy z mieszkańców gminy znajdują zatrudnienie w coraz liczniej powstających zakładach przemysłowych czy usługowych. Dość wysoką aktywność w tym zakresie przejawiają prywatne podmioty gospodarcze.

2.2. Infrastruktura inżynierjno-techniczna

2.2.1. Infrastruktura transportowa

Powiązania komunikacyjne gminy Mińsk Mazowiecki odbywają się w oparciu o układ dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych na który składają się następujące elementy sieci drogowej:

- dla powiązań zewnętrznych w skali kraju i regionu:
  - droga krajowa nr 2 Świecko – Terespol, będąca polską częścią międzynarodowego szlaku komunikacyjnego E - 30 z Cork (Irlandia) do Omska (Rosja),
  - droga krajowa nr 50 Ciechanów– Ostrów Mazowiecka, stanowiąca otwartą od północy obwodnicę aglomeracji warszawskiej. Ze względu na duże natężenie ruchu ciężkiego (droga pełni funkcje Tranzytowej Obwodnicy Warszawy) droga została gruntownie zmodernizowana, w ramach tego zadania wybudowano obwodnicę Mińska Mazowieckiego,
  - droga wojewódzka nr 802 Mińsk Mazowiecki – Seroczyn
- drogi powiatowe:
  - droga nr 36236 Arynów – Cyganka – Cięciwa – Chobot (pow. z gminami Dębe Wielkie i Halinów)
  - droga nr 36239 Dębe Wielkie – Jędrzejnik – Kędzierak (pow. z gminą Dębe Wielkie)
  - droga nr 36241 Mińsk Mazowiecki – Wólka Czernańska (pow. z gminą Stanisławów)
  - droga nr 36242 Stara Niedziałka – Mistów – Libertów (pow. z gminami Jakubów i Stanisławów)
  - droga nr 36245 Mińsk Mazowiecki – Niedziałka – Jakubów (pow. z gminą Jakubów oraz posiada kontynuację drogą 36309 w kierunku Kałuszyna)
  - droga nr 36248 Mińsk Mazowiecki – Mrozy (pow. z gminami Cegłów i Mrozy)
  - droga nr 36264 Nowa Pogorzela – Grębiszew – Dobrzyń (pow. z gminami Siennica i Wiązowna)
  - droga granicy miasta (ul. Langiewiczza – do granicy miasta ul. Stankowizna)

Na terenie gminy Mińsk Mazowiecki realizowana jest inwestycja pn. „Budowa obwodnicy Mińska Mazowieckiego w ciągu autostrady A2”, której zakończenie przewidziane jest na lipiec 2012 r. Obwodnica stanowić będzie element nowopowstającej autostrady A2 na odcinku od km 520+400 do km 541+249.

Budowana autostrada A2 na odcinku obwodnicy Mińska Mazowieckiego stanowić będzie część trasy E-30 - jednego z ważniejszych transeuropejskich szlaków komunikacyjnych Wschód - Zachód. Szlak ten jest bardzo istotny pod względem ekonomicznym, gospodarczym, społecznym i politycznym. To właśnie tą drogą odbywa się wymiana towarów pomiędzy krajami Unii Europejskiej a Wschodem.

2.2.2. Zaopatrzenie mieszkańców w wodę

Na terenie gminy zasilanie wodą realizowane jest z sieci miejskiej Miasta Mińsk Mazowiecki oraz ujęć wody (SUW) Zamienie, Królewiec, Janów, gm. Mińsk Mazowiecki i Mistów gm. Jakubów. Studnie głębinowe ujmujące wody głównie z formacji plejstoceńskiej i czwartorzędowej. Łączna wydajność wód podziemnych w Gminie wynosi 175 m³/h. Jednocześnie gmina zasila w wodę mieszkańców Borka Czarnińskiego (gm. Stanisławów) i ul. VII Pułku Ułanów Lubelskich (m. Mińsk Mazowiecki). W chwili obecnej gmina jest w całości zwodociągowana.

Tabela 2 Wykaz ujęć wody na terenie gminy Mińsk Mazowiecki wraz z ich charakterystyką

Lp	Nazwa ujęcia	Głębokość (m)	Wydajność (m ³ /h)
1.	St.głęb.Nr3 w Janowie	222,5	35
2.	St.głęb.Nr4 w Janowie	236	35
3.	ST.głęb.Nr1 w Zamieniu	35	30
4.	St.głęb.Nr2 w Zamieniu	42	30
5.	St.głęb.Nr1w Królewcu	60	30
6.	St.głęb.Nr2 w Królewcu	58	15

Wszystkie studnie posiadają strefę ochrony pośredniej. Jedynie Stojadła zakupują wodę od PWiK Mińsk Mazowiecki, oraz Stara Niedziałka, Niedziałka II i Karolina od gminy Jakubów. Woda pobrana z ujęć uzdatniana jest w trzech Stacjach Uzdatniania Wody.

Tabela 3 SUW na terenie Gminy Mińsk Mazowiecki

Lp	Nazwa ujęcia	Obsługiwany obszar	Wydajność uzdatniania (m ³ /h)	Ogólna Wydajność SUW-u (m ³ /h)
1.	SUW w Janowie	Anielew, Barcząca, Budy Barcząckie, Budy Janowskie, Chmielew, Dziękowizna, Ignaców, Janów, Kolonia Janów, Kolonia Karolina, Mikanów, Osiny, Nowe Osiny, Targówka, Stare Zakole, Zakole Wiktorowo	30	90
2.	SUW w Zamieniu	Cielechowizna, Chochół, Gamratka, Gliniak, Grębiszew, Grabina, Huta Mińska, Iłowiec, Józefów, Kluki, Maliszew, Marianka, Prusy, Podrudzie, Tartak, Wólka Iłowiecka, Zamienie	20	60
3.	SUW w Królewcu	Arynów, Borek Miński, Brzózce, Dłużka, Królewiec, Wólka Mińska, Żuków	30	60
	RAZEM		80	210

Łączna długość sieci wodociągowej wynosi obecnie 218,4 km, z czego długość przyłączy wodociągowych wynosi 110,3 km i obejmuje 4377 sztuki przyłączy wodociągowych. Dzięki temu gmina Mińsk Mazowiecki utrzymuje się w grupie gmin o największym stopniu zwodociągowania w województwie. Według stanu na rok 2010, w gminie z sieci wodociągowej korzysta 75,6% mieszkańców.

Tabela 4. Infrastruktura techniczna ochrony środowiska w gminie Mińsk Mazowiecki latach 2008 – 2010 – sieć wodociągowa

Parametr	jednostka	2008	2009	2010
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	209,3	214,5	218,4
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt	4 192	4 294	4 377
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	424,1	439,1	503,8
Zużycie wody z wodociągów na 1 mieszkańca	m ³	31,8	32,5	36,8
Sieć wodociągowa na 100 km ²	km	187,3	191,0	194,5
Korzystający z sieci wodociągowej	%	74,5	75,1	75,6
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	9 962	10 219	10 437

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

2.2.3. Odprowadzanie ścieków komunalnych

Na terenie gminy istnieją indywidualne systemy kanalizacyjne odprowadzające ścieki do zbiorników bezodpływowych, które opróżniane są okresowo. Sieć kanalizacyjna w sołectwie Karolina (Kolonia Karolina) o długości 1,64 km z 47 sztuk przyłączy przyłączona jest do miejskiej sieci kanalizacyjnej Miasta Mińsk Mazowiecki. Trwają również rozmowy z Miastem Mińsk Mazowiecki o możliwości podłączenia całej gminy do miejskiej oczyszczalni ścieków.

W 2001 r. uruchomiono indywidualną oczyszczalnię dla Zespołu Szkół w Starej Niedziałce. W 2003 r. oddano do użytku oczyszczalnię ścieków dla bloków (po byłym PGR) i Szkoły Podstawowej w Janowie - do tego obiektu podłączonych jest 50 odbiorców poprzez 600-metrową kanalizację. Oczyszczalnia mechaniczno - biologiczna w Janowie, przy ul. Wspólnej posiada przepustowość 39,0 m³/dobę, maksymalna przepustowość wynosi 50,0 m³/dobę. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Srebrna.

Pod koniec 2011 r. Rada Gminy Mińsk Mazowiecki przyjęła uchwałę określającą zasady udzielania i trybu postępowania w sprawie udzielania dotacji oraz sposobu rozliczania dotacji celowej na dofinansowanie realizacji przydomowych oczyszczalni ścieków przez mieszkańców Gminy Mińsk Mazowiecki.

Dofinansowanie udzielane będzie tylko dla inwestycji zrealizowanych w budownictwie mieszkaniowym w miejscowościach, w których nie jest planowana budowa kanalizacji lub budowa jest na tyle odległa w czasie, że inwestycja ta zostanie w 100% zamortyzowana, tzn:

- Żuków	- Tartak
- Borek Miński	- Gliniak
- Dłużka	- Prusy
- Gamratka	- Cielechowizna
- Podrudzie	- Huta Mińska
- Zamienie	- Iłówiec
- Józefów	- Grabina
- Maliszew	- Marianka
- Kluki	- Mikanów
- Wólka Iłowiecka	- Zakole - Wiktorowo
- Grębiszew	- Barcząca
- Chochół	- Chmielew

Wysokość dofinansowania wydatków poniesionych na zakup i montaż przydomowej oczyszczalni ścieków o pojemności do 5 m³ w wysokości 3 375 zł. a dla oczyszczalni powyżej 5m³ w wysokości 4500 zł.

Dofinansowaniu podlegają wydatki za zakup i montaż wyłącznie nowych urządzeń, posiadających aprobatę techniczną stosowaną w budownictwie wg obowiązujących przepisów prawa budowlanego lub urządzeń zgodnych z normą PN-EN12566-3+A1:2009 (urządzenia powinny posiadać znak B lub CE).

W przypadku realizacji przydomowej oczyszczalni ścieków w gospodarstwie z funkcjonującym zbiornikiem bezodpływowym na ścieki, warunkiem uzyskania dofinansowania jest bezwarunkowo likwidacja tego zbiornika.

Tabela 5. Infrastruktura techniczna ochrony środowiska w gminie Mińsk Mazowiecki w latach 2008 – 2010 – sieć kanalizacyjna

Parametr	jednostka	2008	2009	2010
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	2,3	2,3	2,3
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt	96	97	97
ścieki odprowadzone do kanalizacji	dam ³	6,1	13,0	15,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	326	335	340
Sieć kanalizacyjna na 100 km ²	km	55,3	59,3	59,5
Korzystający z sieci kanalizacyjnej	%	2,4	2,5	2,5

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Według danych GUSu w gminie Mińsk Mazowiecki sieć kanalizacyjna w 2010 r. wynosiła 2,3 km., natomiast długość przyłączy kanalizacyjnych 0,85 km. Stopień skanalizowania gminy wynosi ok. 2,5%. Według danych z 2010 r., z ogólnej ilości odprowadzanych ścieków komunalnych do oczyszczalni ścieków w Janowie, wynoszącej 15 dam³/rok, 8 dam³ ścieków zostało oczyszczonych z podwyższonym usuwaniem biogenów.

W stosunku do ścieków przemysłowych organem wydającym pozwolenia wodnoprawne na ich odprowadzanie jest Starosta. Z otrzymanych danych wynika, że Starosta nie udzielił żadnemu podmiotowi takiego pozwolenia na terenie gminy Mińsk Mazowiecki.

2.2.4. Gospodarka odpadami

Gmina Mińsk Mazowiecki została przypisana w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami do Regionu Miasta Stołecznego Warszawa. Powiązania gospodarcze, komunikacyjne, zbliżony stopień zamożności mieszkańców, a co za tym idzie, podobny styl życia, przemawiają za wydzieleniem tego obszaru w ramach wspólnej struktury gospodarującej odpadami komunalnymi. Umożliwi to odpowiednie zlokalizowanie i zwymiarowanie instalacji zapewniających jak najniższe koszty funkcjonowania systemu z punktu widzenia opłat ponoszonych na ten cel przez mieszkańców. Region powinien zostać utworzony do końca 2015 r.

Odpady z terenu gminy kierowane są na składowisko odpadów komunalnych w Otwocku Świerku, które zostało zaproponowane jako składowisko regionalne. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę tego składowiska.

Nazwa i adres obiektu, właściciel i zarządzający	Składowisko Odpadów Komunalnych w Otwocku-Świerku SATER OTWOCK Sp. z o.o. ul. Johna Lennona 4, Otwock
Sposób uszczelnienia	geomembrana - Folia PEHD 2 mm (polietylen o dużej gęstości), k=10-9 - kwatera nr 1 i 2; piasek na folii o gr.30 cm;
Sposób ujmowania i odprowadzania odcieków	Drenaż nadfoliowy, zbiornik wód odciekowych, wywóz do oczyszczalni w Ząbkach
Sposób ujmowania i odprowadzania wód opadowych	Drenaż nadfoliowy, rów opaskowy, zbiornik wód odciekowych, wywóz do oczyszczalni w Ząbkach
Sposób ujmowania gazu składowiskowego	ujmowany (29 studni odgazowania czynnego na kwaterze 1 i 2. Instalacja do ujmowania i odzysku biogazu wykonana przez firmę ENER-G Polska Sp.z o.o. (elektrownia biogazowa). Oddano do użytkowania w maju 2008 r. Agregat o mocy 500 kWt (biogaz spalany w pochodni gazowej wysokotemperaturowej)
Powierzchnia całkowita [ha]	11,79
Powierzchnia wykorzystana [ha]	6,16
Pojemność całkowita [Mg]	2 016 692,3
Stan formalno – prawny	Pozwolenie zintegrowane wydane decyzją Wojewody Mazowieckiego znak WŚR-V-6625/5/2003.
Przewidywany rok zamknięcia	2028

Źródło: WIOŚ Warszawa

Na terenie gminy Mińsk Mazowiecki zlokalizowane są dwie stacje demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji:

- PHU "FOX" Kazimierz Lis znajduje się w Nowych Osinach, przy ul. Warszawska 2C, 05-300 Mińsk Mazowiecki. Przedsiębiorstwo posiada pozwolenie na wytwarzanie odpadów, z uwzględnieniem działalności w zakresie zbierania, transportu i odzysku (art.180 pkt 3 ustawy prawo ochrony środowiska, 31 ust. 1 i art. 32 ust. 1 ustawy o odpadach) nr WŚR.V.EE.6620/30/2006 z dnia 06.03.2006r. zmiana nr 12/10/PŚ.Z PŚ.V.AT/7670-59/09 z dnia 25.02.2010. Decyzja swoją ważność traci 06.03.2016 r. Przedsiębiorstwo prowadzi od-

zysk odpadów metodą R14, - inne działania polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub części.

- Zakład Mechaniki Pojazdowej, Blacharstwo, Lakiernictwo Mariola Gańko, Waldemar Gańko znajduje się przy ul. Kołbielskiej 7, 05-300 Mińsk Mazowiecki. Przedsiębiorstwo posiada pozwolenie na wytwarzanie odpadów, z uwzględnieniem działalności w zakresie zbierania, transportu i odzysku (art.180 pkt 3 ustawy prawo ochrony środowiska, 31 ust. 1 i art. 32 ust. 1 ustawy o odpadach) nr WŚR.V.6620/30/05 z dnia 30.05.2005 r., zmiana nr WŚR.V.6620/6/06 z dnia 09.01.2006 r., oraz WŚR.V.6620/18/09 z dnia 30.06.2009 r. Decyzja swoją ważność traci 30.06.2015 r. Przedsiębiorstwo prowadzi odzysk odpadów metodą R14, - inne działania polegają na wykorzystaniu odpadów w całości lub części.

W granicach gminy Mińsk Mazowiecki zlokalizowane zostały również:

- Zakład tworzyw sztucznych Mirosław Piekarski w Osinach przy ul. Wiejskiej 12, 05-300 Mińsk Mazowiecki posiada zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odzysku odpadów (art. 26 ustawy o odpadach), nr S/RLIOŚ/7644/16/Mj/2004; 19.04.2004 r., zezwolenie jest ważne do dnia 31.03.2014 r. Przedsiębiorstwo prowadzi odzysk odpadów metodą R3 - recykling lub regeneracja substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (włączając kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania).
- Ekwas Piotr Parasiewicz w Grębiszewie, przy ul. Rozwojowej 79, 05-300 Mińsk Mazowiecki posiada zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odzysku odpadów (art. 26 ustawy o odpadach), nr WS.7623-4/5/08 10-10-2008, zezwolenie jest ważne do dnia 31.07.2018. Przedsiębiorstwo prowadzi odzysk odpadów metodą R1 - wykorzystanie jako paliwa lub innego środka wytwarzania energii.

W zakresie gospodarki odpadami - zarówno komunalnymi jak i niebezpiecznymi - utrzymana zostanie sytuacja dotychczasowa. Odpady komunalne będą zbierane przez upoważnione przedsiębiorstwa i wywożone na składowisko w celu utylizacji. Nie przewiduje się organizowania na terenie gminy zakładów ich utylizacji.

Pod względem przestrzennym działania organizacyjne przekładają się na konieczność zapewnienia warunków (terenu) do wstępnej segregacji odpadów w źródłach ich powstawania.

2.2.5. Charakterystyka zaopatrzenia w ciepło

Na terenie gminy nie występuje scentralizowana gospodarka cieplna. Potrzeby w tym zakresie pokrywane są z indywidualnych źródeł grzewczych. Większe obiekty usługowe zaopatrują się w ciepło z własnych kotłowni opalanych gazem. Istniejące zakłady przemysłowe dla potrzeb technologicznych posiadają własne kotłownie.

Nie przewiduje się wprowadzenia scentralizowanej gospodarki cieplnej. Potrzeby cieplne będą nadal pokrywane z lokalnych kotłowni. Gmina posiada możliwości techniczne zaopatrzenia w gaz sieciowy poprzez rozbudowę miejskiej sieci gazowniczej, poprzez budowę stacji redukcyjno-pomiarowej na terenie gminy Stanisławów oraz poprowadzenie od niej gazociągu średniego ciśnienia połączonego z siecią gazową w Mińsku Mazowieckim.

Zainteresowanie mieszkańców gazyfikacją jest jednak obecnie małe ze względu na wysokie ceny gazu, jak również wysokie koszty jego doprowadzenia i instalacji.

Wśród czynników nie sprzyjających organizowaniu scentralizowanych systemów zaopatrzenia w ciepło należy wymienić:

- rozproszenie zabudowy,
- przewagę zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej nad blokową,
- duży udział obszarów wiejskich.

Cele w zakresie rozwoju energetyki cieplnej na obszarze gminy:

- dalsza gazyfikacja gminy,
- sukcesywna likwidacja lokalnych źródeł ciepła na paliwo stałe oraz zabezpieczenie istniejących kotłowni dla potrzeb awaryjnych,
- propagowanie proekologicznych źródeł ciepła.

2.2.6. Charakterystyka zaopatrzenia gminy w gaz ziemny

Obecnie na terenie gminy znajdują się trzy wsie – Stojadła (w całości), Targówka, Królewiec i sołectwo Kolonia Karolina (częściowo) do których doprowadzony jest gaz. Stan ten jednak w najbliższym czasie ma ulec poprawie, gdyż po wybudowaniu gazociągu ze Stanisławowa i drugiej stacji redukcyjnej w Królewcu możliwe będzie dostarczenie gazu do wielu innych miejscowości. Temu celowi posłuży opracowana i uzgodniona „Koncepcja programowa gazyfikacji Gminy Mińsk Mazowiecki”.

Według danych otrzymanych z Mazowieckiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. (stan na koniec grudnia 2010 roku) na terenie gminy Mińsk Mazowiecki istnieje sieć rozdzielcza gazowa średniego i niskiego ciśnienia o łącznej długości 41 041 mb. Długość przyłączy wynosi 16 338 mb, obecnie czynnych jest 415 szt. przyłączy gazowych. Przez teren gminy przebiega również sieć wysokiego ciśnienia o łącznej długości 10 259 mb.

2.2.7. Charakterystyka zaopatrzenia gminy w energię elektryczną

Na terenie gminy Mińsk Mazowiecki znajdują się:

- Źródła energii elektrycznej SN 15 kV
- Linie wysokiego napięcia 110 kV
- System magistralnych linii SN 15 kV

Nie planuje się na terenie gminy Mińsk Mazowiecki budowy własnej stacji 110/15 kV, bowiem dobre parametry zaopatrzenia w energię elektryczną SN 15 kV zapewnia jej stacja zlokalizowana w mieście Mińsk Mazowiecki. Sytuacja ulegnie jeszcze dalszej poprawie po wybudowaniu przez operatora systemu energetycznego PGE Dystrybutor Warszawa-Teren Sp. z o.o. nowej stacji transformująco - rozdzielczej 110/15 kV "Mińsk Maz. II" z lokalizacją na terenie miasta, lecz w bezpośrednim sąsiedztwie wsi Targówka. Stacja zasilona zostanie z wybudowanych w 1998 r. odgałęzień od istniejącej linii 110 kV Mińsk Maz. –Mrozy.

W długookresowych koncepcjach rozwoju sieci WN na terenie powiatu mińskiego operator rozważa budowę stacji 110/15kV w gminie Dobre i Kołbiel, które choć położone będą poza granicami gminy Mińsk Mazowiecki to jednak odegrają istotną rolę w zasilaniu północnych i południowych rejonów tej gminy.

Budowa nowej stacji 110/15 kV „Mińsk Maz. II” połączona będzie z wyprowadzeniem z niej na teren gminy kilku magistralnych linii SN 15 kV i powiązaniem ich z liniami istniejącymi, co zdecydowanie poprawi parametry techniczne (zwłaszcza niezawodność dostaw) energii SN 15 kV dostarczanej na teren miasta i gminy Mińsk Mazowiecki oraz gmin sąsiednich.

Na terenie gminy Mińsk Mazowiecki szczególną poprawę odczują wsie położone w jej południowo-wschodnich rejonach, bowiem nowa stacja 110/15 kV przejmie podstawowe zasilanie magistral: "Siennica", "Kolbiel", "Ignaców", "Janów". Zmodernizowane i nawiązane do stacji "Mińsk Maz. II" będą istniejące linie SN 15 kV, które są obecnie połączeniami pomiędzy magistralami "Mrozy-Cegłów", "Mińsk Maz I-Ignaców" oraz "Mrozy - Cegłów" i "Mińsk Maz. I-Siennica". Możliwość zasilania z projektowanej stacji 110/15 kV "Mińsk Maz. II" uzyska również magistrala "Mrozy-Kozłów". Niezależnie od przebudowy i rozbudowy układu zasilania linii SN związanych z budową nowej stacji 110/15 kV operator systemu dystrybucyjnego prowadził będzie modernizację linii istniejących, a także budował będzie linie nowe, jeśli wyniknie to z potrzeb realizacji technicznych warunków przyłączenia nowych odbiorców.

Kierunki rozwoju lokalnych sieci dystrybucyjnych

Rozwój urządzeń lokalnych (odgałęźne linie SN 15 kV, stacje trafo 15/0,4 kV) zasilających poszczególne wsie polega na modernizacji i rozbudowie urządzeń istniejących oraz dobudowie urządzeń nowych w celu zapewnienia dostaw energii elektrycznej o właściwych, określonych przepisami parametrach technicznych.

Wykonania pełnych modernizacji polegających na całkowitym (lub prawie całkowitym) demontażu urządzeń wyeksploatowanych i montażu w ich miejsce urządzeń nowoczesnych wymagają wsie: Barcząca, Borek Miński, Gamratka, Grabina, Grębiszew, Iłowiec, Józefów, Kolonia Janów, Marianka, Podrudzie, Prusy, Wólka Iłowiecka, Zakole-Wiktorowo, Zamienie, Śuków.

Modernizacji częściowej obejmującej tylko niektóre, będące w złym stanie technicznym elementy sieci lokalnych wymagają wsie: Brzoze (2 stacje trafo do zmodernizowania), Budy

Barcząckie (1 stacja), Dłużka (1 stacja), Janów (1 stacja), Maliszew (1 stacja), Mikanów (1 stacja), Stara Niedziałka (1 stacja), Targówka (2 stacje), Zamienie (3 stacje).

Oprócz działań modernizacyjnych o różnym zakresie, procesem ciągłym będzie budowa na podstawie technicznych warunków przyłączenia nowych elementów sieci lokalnych służących zasilaniu obiektów powstających na terenach nie uzbrojonych jeszcze w urządzenia elektroenergetyczne.

Inne ważne kierunki rozwoju elektroenergetyki to:

- racjonalizacja gospodarki energią elektryczną, stosowanie energooszczędnych technologii i odbiorników energii,
- właściwa eksploatacja i konserwacja sieci i instalacji elektrycznych ograniczająca straty energii i zmniejszająca zagrożenia porażenia prądem,
- stosowanie nowoczesnych urządzeń automatyki sieciowej i sygnalizacji, w tym sterowanych radiowo łączników w sieciach średniego napięcia,
- budowa lokalnych, ekologicznych miniźródeł energii elektrycznej jakimi są elektrownie wiatrowe, biogazowe, wodne, słoneczne, czy też geotermalne.

2.3. Walory przyrodnicze

Obszary chronione

Na terenie gminy Mińsk Mazowiecki znajduje się Miński Obszar Chronionego Krajobrazu, który pokrywa powierzchnię 6 195 ha terenu gminy, rozciąga się na długości 30 km wzdłuż drogi międzynarodowej Warszawa-Terespol, od miejscowości Chrośla w gminie Dębe Wielkie do rzeki Kostrzyń. Tereny zostały objęte ochroną ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowy ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Drugim ważnym obszarem chronionym jest rezerwat przyrody „Bagno Pogorzal” położony w południowej części gminy. Rezerwat torfowiskowy obejmuje śródleśne bagno z kilkoma lustrami wody, położone na wschód od wsi Grabina. Powierzchnia rezerwatu wynosi 48,60 ha, z czego torfowisko zajmuje około 24 ha. Na pozostałej części występują zbiorowiska leśne.

Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych dużego, naturalnego zbiornika retencyjnego oraz występujących w jego zasięgu stanowisk roślin całkowicie lub częściowo chronionych.

Na terenie gminy Mińsk Mazowiecki znajduje się również 8 pomników przyrody, wśród których przeważają dęby szypułkowe oraz lipy.

Natomiast wśród obszarów o regionalnej randze przyrodniczej w granicach gminy Mińsk Mazowiecki wyróżnić możemy przede wszystkim zachodni skraj kompleksu lasów mieńskich oraz dolinę rzeki Mieni. Drobne zbiorniki wodne oraz murawy kserotermiczne stanowią również ważny element środowiska przyrodniczego.

Zieleń urządzona

Istotne znaczenie zwłaszcza dla terenów zabudowanych ma zieleń urządzona. Zieleń urządzona to przede wszystkim obiekty przyrodnicze o formach naturalnych, półnaturalnych i przetworzonych oraz rozmaite założenia ogrodowe istniejące samoistnie lub towarzyszące budowlom. Tereny zieleni urządzonej pełnią funkcje rekreacyjne, ekologiczne i zdrowotne – wpływają na złagodzenie lub eliminację uciążliwości życia na terenach zurbanizowanych, kształtowanie układów urbanistycznych, wprowadzając ład przestrzenny oraz nadając specyficzny i indywidualny charakter.

Na terenie gminy Mińsk Mazowiecki nie ma zbyt wielu obszarów zieleni urządzonej, występują tutaj jedynie 2 parki w Janowie i Starej Niedziałce i 4 cmentarze o łącznej powierzchni 7,2 ha.

Cmentarz w Ignacowie położony jest na terenie płaskim pośród łąk i pól uprawnych. Założony został na planie prostokąta o dłuższych bokach od strony północnej i południowej. Podstawowym elementem kompozycyjnym cmentarza jest aleja główna biegnąca od bramy wjazdowej w kierunku południowym. Nagrobki sytuowane są w kwadratach jednorzędowo i zwrócone są frontem w kierunku północnym. Wykonane są w większości z lastrika. Roślinność na cmentarzu jest mało zróżnicowana i nie tworzy określonej kompozycji, obsadzone są przeważnie jego granice. Występują drzewa liściaste

oraz żywotniki.

Do rzadko spotykanych cmentarzy innych wyznań w tej części Mazowsza, należy nekropola ewangelicka w Arynowie. Cmentarz usytuowany jest około 350 m na północ od drogi przebiegającej przez Arynow do Królewca. Położony jest na niewielkim wzniesieniu terenu, opadającym w kierunku południowym. Cmentarz otaczają łąki i pola uprawne. Założony został na planie prostokąta. Kompozycja cmentarza jest zupełnie zatarta poprzez dziko rosnące chwasty i krzewy.

Cmentarz, a zwłaszcza jego granice, porastają kilkudziesięcioletnie dęby. Tworzą one dość regularną skupinę roślinności wysokiej, będącej widocznym akcentem lokalnego krajobrazu.

Lasy

W podziale Polski na krainy i dzielnice przyrodniczo-leśne (wg T. Trampiera, A. Girzda, E. Dymytrenko) lasy nadleśnictwa położone są w Krainie Mazowiecko-Podlaskiej, Dzielnicy Podlaskiej i Wysoczyzny Siedleckiej, w Mezoregionie Równiny Wołomińsko-Garwolińskiej (część południowo-wschodnia) i Mezoregionie Wysoczyzny Siedleckiej (część środkowo-zachodnia).

Na terenie Nadleśnictwa wyodrębniono 12 typów siedliskowych lasu (średnia ilość dla nadleśnictw nizinnych). Siedliska borowe zajmują 57,4% powierzchni, gdzie podstawowym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, natomiast siedliska lasowe zajęte są przeważnie przez dąb, brzozę i olchę - stanowią 37,2% powierzchni ogółem (w porównaniu dane dla całych Lasów Państwowych odpowiednio bory - 62,7%, lasy - 37,3%).

Leśnictwo Mrozy nadzoruje powierzchnię lasów o wielkości 1 630 ha na terenie gminy Mińsk Mazowiecki.

Tabela 6 Powierzchnia lasów i gruntów leśnych [ha] na terenie gminy Mińsk Mazowiecki według formy własności w latach 2008 – 2010

	2008	2009	2010
Grunty leśne ogółem	2 581,3	2 582,2	2 830,8
lasy ogółem	2 557,1	2 557,9	2 806,5
grunty leśne publiczne ogółem	977,3	978,2	980,8
grunty leśne prywatne	1 604,0	1 604,0	1 850,0
lesistość w %	22,90	22,80	25,00

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Problemem na terenie nadleśnictwa Mińsk Mazowiecki jest zamieranie dębów. Proces ten uaktywnił się szczególnie w tym roku w drzewostanach, które w latach poprzednich były nękane przez miernikowce. Nadleśnictwo przystąpiło do usuwania drzew zasiedlonych, a w niektórych przypadkach doszło do konieczności zakładania zrębów sanitarnych.

Nierównomierna lesistość gminy wymaga szczególnej ochrony terenów leśnych. Dotyczy to zarówno dużych, zwartych kompleksów, jak i małych, izolowanych lasów rozproszonych wśród terenów rolnych. W gminie Mińsk Mazowiecki małe lasy śródpolne są szczególnie istotne dla kształtowania warunków ekologicznych, w tym dla świata zwierzęcego - jako podstawa funkcjonowania korytarzy ekologicznych.

Konieczność ochrony rozproszonych małych terenów leśnych wynika ze stosunkowo małego udziału, jaki - poza zwartymi kompleksami leśnymi - mają w powierzchni gminy powierzchnie czynne biologicznie, trwale pokryte roślinnością, zwłaszcza łąki i pastwiska. Udział takich terenów w ogólnym bilansie powierzchni ma decydujący wpływ na jakość środowiska, przyczyniając się do kształtowania korzystnego bilansu wodnego (retencja) i oddziałując na warunki aerosanitarne. Lasy śródpolne podnoszą jakość przestrzeni rolniczej.

Turystyka

Ze względu na dogodne położenie gminy (bliskość Warszawy, międzynarodowa trasa kolejowa, autostrada przebiegająca obok Mińska Mazowieckiego) preferencje uzyska tu działalność zmierzająca ku poprawie bazy turystycznej i warunków wypoczynku.

Ważnym krokiem ku zapewnieniu efektywnego wypoczynku okolicznej ludności są prowadzone na bieżąco prace związane ze zbiornikiem wodnym „Marianka” nad rzeką Mienia. Jego oczyszczenie

i dostosowanie do warunków rekreacji w 2001 roku, poprzez rozbudowę już istniejącego kompleksu, pozwoliło zrekompenzować brak innych, ogólnie dostępnych zbiorników wodnych na terenie gminy.

Uwarunkowania przyrodnicze gminy Mińsk Mazowiecki (przewaga obszarów leśnych) wpływają na rozwój głównie turystyki pieszej i rowerowej. Miłośnicy sportów wodnych mają do dyspozycji zalew „Marianka”, w którego pobliżu zlokalizowane są tereny rekreacyjne wraz z bazą noclegową i gastronomiczną oraz wypożyczalnię sprzętu sportowego. Kompleks ten - zgodnie z zamierzeniami - uległ ma niebawem dalszej rozbudowie i modernizacji, połączonej z lepszym dostosowaniem warunków wypoczynku dla potrzeb turystów.

Miłośników koni można zaprosić do Karoliny, gdzie swoją siedzibę ma Jeździecki Klub Sportowy „Karolina”. Natomiast wielbiciele tenisa, kręgli czy siatkówki mają do dyspozycji kompleks sportowy w Grębiszewie, oprócz obiektów sportowych znajduje się tu nowy hotel wraz z restauracją „Tirest”. Oprócz Marianki i Grębiszewa do często odwiedzanych miejsc w gminie należą wsie, w których znajduje się budownictwo letniskowe (Chochół, Tartak, Huta Mińska, Gliniak).

Tabela 7 Charakterystyka turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania na terenie gminy Mińsk Mazowiecki w latach 2008 – 2010

	2008	2009	2010
obiekty ogółem	3	2	2
obiekty całoroczne	2	2	2
miejsca noclegowe ogółem	215	207	179
Korzystający z noclegów	9 547	7 509	8 978
udzielone noclegi ogółem	19 598	15 888	19 834
udzielone noclegi turystom zagranicznym	1 982	1 552	2 258

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

2.4. Gleby

Najczęściej występują na terenie gminy następujące typy gleb:

- gleby płowe i gleby brunatne wylugowane, które związane są z wysoczyzną morenową. Wytworzone zostały z piasków gliniastych, glin lekkich i glin pylastych;
- gleby bielcowe oraz gleby rdzawe, które są rozwinięte głównie na podłożu piasków o różnej genezie, ubogich w składniki pokarmowe. Rolnicza jakość tych gleb jest niska. Stanowią one głównie kompleks Śytyń słaby lub żytnio-łubinowy. Ich udział na terenie gminy jest stosunkowo niski;
- gleby hydromorficzne (glejowe, murszowe, torfowe), które związane są z obniżeniami terenu. Powstały one na obszarach podmokłych na podłożu mułowo-torfowym, na mułkach rzecznych lub jeziornych przy dużym udziale substancji organicznych.

Grunty kl. IIIb, IVa, IVb zajmują na terenie gminy stosunkowo duże powierzchnie tj. ponad 60% obszaru gminy.

Na terenie gminy Mińsk Mazowiecki dominują gleby użytków rolnych, obejmujące grunty orne, sady oraz łąki i pastwiska. W dużym tempie rośnie udział gleb zajmowanych przez budownictwo, komunikację, obiekty przemysłowe.

Rolnicza jakość gleb jest zróżnicowana. Przeważają grunty orne średniej jakości. Różnorodność sposobów oraz szeroki zakres oddziaływań gospodarki człowieka na gleby powoduje pogorszenie wszystkich ich właściwości, jak również zmniejszenie ilości oraz obniżenie jakości uzyskiwanej masy roślinnej.

Tabela 8 Zestawienie powierzchni klas bonitacyjnych gleb użytków rolnych [ha]

powierzchnia użytków rolnych	w tym w klasach bonitacyjnych:						
	I	II	III	IV	V	VI	VIz
7525	-	-	1520,05	3318,53	1663,03	940,63	82,76
100,0%	-	-	20,2%	44,1%	22,1%	12,5%	1,1%

Najczęściej występującą formą degradacji gleb jest ich zakwaszenie, co zmniejsza ich przydatność dla rolnictwa. Konieczne są działania zapobiegające degradacji rolniczej m. in. wapnowanie zakwaszonej gleby, przestrzeganie dawek stosowanych nawozów i środków ochrony roślin.

Pomimo, że gleby na terenie gminy Mińsk Mazowiecki zaliczane są do stosunkowo mało zdegradowanych i zdewastowanych, to dla utrzymania takiego stanu konieczne są działania dotyczące głównie rekultywacji dzikich składowisk odpadów oraz wyrobisk.

Podstawowe błędy popełniane na terenach użytkowanych rolniczo, które przyczyniają się do pogarszania jakości gleby, to:

- nie uzupełnianie składników pokarmowych wyniesionych z gleby wraz z plonem roślin,
- pozostawianie gleby bez okrywy roślinnej przez znaczną część roku,
- niewłaściwa uprawa gleby i niewłaściwy dobór gatunków roślin uprawnych na terenach podatnych na erozję,
- zagęszczenie gleby powodowane ciężkimi maszynami i narzędziami rolniczymi.

Degradacja gleby może być także wynikiem postępującej specjalizacji, której towarzyszy odejście od tradycyjnego płodozmianu, nawożenia nawozami naturalnymi oraz zielonymi, które utrzymywały/ zwiększały zawartość glebowej substancji organicznej.

2.5. Zasoby naturalne

Wody podziemne

W rejonie gminy Mińsk Mazowiecki występują dwa główne piętra wodonośne – czwartorzędowe i trzeciorzędowe. Piętro czwartorzędowe ma powszechne rozprzestrzenienie. Jego brak w sensie użytkowym stwierdzono w rejonie miasta Mińsk Mazowiecki. W obrębie tego piętra można wyróżnić trzy poziomy wodonośne.

Pierwszy poziom wodonośny wykształcony w postaci piasków fluwiogłacjalnych, przypuszczalnie stadiału Warty, jego strop zalega na rzędnych 135-170 m n.p.m. Zwierciadło tego poziomu ma zwykle charakter swobodny, lub też występuje pod niewielkim naporem rzędu kilku metrów.

Drugi poziom wodonośny na terenie gminy ma najszersze rozprzestrzenienie i z reguły stanowi on główny poziom użytkowy. Jego strop położony jest na rzędnych 100-130 m n.p.m. Budują go piaski różnej granulacji, żwiry - wiekowo związane z okresem interstadiału Pilicy. Miąższości tych utworów jest zróżnicowana.

Trzeci poziom wodonośny - najgłębszy występuje tylko w kopalnej dolinie w rejonie Mińska Mazowieckiego. Forma ta związana jest z głębokim i wąskim obniżeniem stropu utworów trzeciorzędowych, wypełnionym osadami piaszczystymi najstarszego zlodowacenia lub preglacjału. Strop tego poziomu zalega na rzędnej 10-40 m n.p.m.

Natomiast trzeciorzędowe piętro wodonośne tworzą poziomy w piaszczystych utworach pliocenu, miocenu i oligocenu.

Poziom plioceński występuje na obszarze wyniesienia utworów trzeciorzędowych w rejonie miasta Mińsk Mazowiecki. Są to piaski drobno i średnioziarniste wykształcone w postaci przewarstwień i soczewek w iłach. Jego strop zalega na rzędnych 10-50 m n.p.m.

Mioceński poziom wodonośny wykształcony jest w postaci piasków drobnoziarnistych o miąższości 24-72 m. Powierzchnia stropowa mioceńskiego poziomu wodonośnego wykazuje bardzo duże deniwelacje od 15 m do 36 m n.p.m.

Oligoceński poziom wodonośny nie jest w omawianym rejonie korzystnie wykształcony. Mimo znaczących miąższości wodonośca (8 - 33 m) parametry hydrogeologiczne poziomu są raczej słabe, bowiem tworzą go na ogół piaski drobnoziarniste, bądź pylaste.

Według mapy głównych zbiorników wód podziemnych w Polsce wymagających szczególnej ochrony cały obszar gminy położony jest w zasięgu trzeciorzędowego zbiornika wód podziemnych nr 215 A – Subniecka Warszawska. Natomiast zachodnia część gminy Mińsk Mazowiecki znajduje się w strefie najwyższej ochrony (ONO) tego zbiornika.

Wody powierzchniowe

Obszar gminy Mińsk Mazowiecki należy do dorzecza rzeki Świder. Największe rzeki na terenie gminy to Mienia i Srebrna. Ogólny kierunek odpływu rzek z terenu powiatu jest zachodni i północno – zachodni. Na teren powiatu otwockiego odpływa rzeka Mienia.

Inne ciek, stanowiące przeważnie dopływy wymienionych wyżej rzek mają charakter wybitnie lokalny. Sieć drobnych cieków jest liczna, uzupełniona siecią kanałów melioracyjnych. Na terenie gminy występują także sztuczne zbiorniki wodne budowane na potrzeby własne gospodarstw lub jako stawy rybne.

Tabela 9 Wykaz cieków przepływających przez teren gminy Mińsk Mazowiecki

Nazwa ciek	Długość [m]	W tym uregulowane [m]
Rzeka Srebrna	16 300	8 500
Rzeka Mienia	14 970	4 500
Rzeka Długa	5 870	5 870
razem	37 140	18 870

Źródło: ZMiUW w Warszawie, Oddział w Sokołowie Podlaskim

Mienia – Powierzchnia zlewni wynosi około 280 km². Jej źródła znajdują się niedaleko Kałuszyna. Przepływa przez tereny powiatu mińskiego i otwockiego. Największy dopływ (prawy) – Srebrna. Ostatni odcinek od mostu na drodze krajowej numer 17 do ujścia do Świdra jest rezerwatem przyrody. Na tym odcinku rzeka płynie głębokim korytem w lesie.

Srebrna – znajduje się w większości na terenie miasta Mińsk Mazowiecki. Swoje źródła ma na północnych skrawkach miasta, przepływa przez Park im. Dernałowiczów, między Starym Rynkiem i Sandomierzem i przy Górkach, następnie wyznacza granicę miasta (dokładnie Kędzieraku) i po krótkim fragmencie przez gminę Mińsk Mazowiecki i Dębe Wielkie wpada do Mieni koło miejscowości Podrudzie. Jej wody są w znaczący sposób zasilane przez kanały burzowe i wypływ z oczyszczalni ścieków. Rzeka Srebrna jest rzeką IV rzędu. Wody Srebrnej uchodzą do rzeki Mieni, która z kolei wpada do Świdra będącego prawym dopływem Wisły.

Wód stojących na terenie gminy jest bardzo mało, o łącznej powierzchni ok. 17 ha, mają one charakter zbiorników torfowiskowych lub zbiorników powstałych po wydobywym torfie lub kruszywach. Największym zbiornikiem wodnym przeznaczonym na cele turystyczne jest Marianka.

Cieki wodne występujące na omawianym obszarze charakteryzują się małymi przepływami. W okresach letniej suszy dochodzi do ich wysychania. Niskie stany wód i ich okresowy zanik powodują bardzo słaby rozwój fauny w wodach płynących. Z tych względów w rzekach gminy nawet niewielkie ilości zanieczyszczeń powodują duże ich stężenia. Cieki gminy to typowe rzeki nizinne, które charakteryzują się licznymi wezbrzeniami wiosennymi, natomiast wezbrzenia letnie występują sporadycznie. Należy podkreślić, że wezbrzenia mają charakter lokalny i nie występują tu powodzie.

3. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Mińsk Mazowiecki

Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mińsk Mazowiecki mają z założenia na celu poprawę stanu środowiska na tym terenie, jak również pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka.

W związku z rozwojem gospodarczym gminy, wzrostem poziomu konsumpcji, zwiększającą się presją na obszary cenne przyrodniczo i nieurbanizowane, zwiększeniem zapotrzebowania na surowce brak realizacji zapisów Programu prowadzić będzie do znaczącego pogorszenia wszystkich elementów środowiska.

W przypadku braku realizacji zapisów Programu istnieje zagrożenie zmiany stanu środowiska:

- utrata różnorodności ekologicznej i cennych przyrodniczo terenów,
- degradacja walorów krajobrazu,
- wprowadzanie do gleby nieoczyszczonych ścieków komunalnych i przemysłowych,

- pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych w związku ze zwiększonym wytwarzaniem ścieków i niewłaściwym stosowaniem nawozów i gnojowicy, oraz obciążeniem środowiska spowodowanym ruchem komunikacyjnym poprzez powstanie autostrady A-2,
- degradacja powierzchni ziemi związana z nielegalną eksploatacją zasobów naturalnych,
- wycofywanie upraw z najłagodniejszych gleb ornych i intensyfikacja upraw na glebach najżyźniejszych,
- zmniejszanie się zasobów wodnych,
- pogorszenie jakości powietrza spowodowane emisją niską i transportem drogowym,
- zwiększająca się liczba mieszkańców narażonych na ponadnormatywne natężenie hałasu,
- postępująca urbanizacja i osadnictwo powodujące zmianę sposobu użytkowania gleby, powstawanie odpadów, wytwarzanie ścieków,
- pogorszenie jakości życia mieszkańców,

W przypadku, gdy POŚ nie zostanie wdrożony negatywne trendy będą się pogłębiać, a zanieczyszczenie środowiska wzrastać. Realizacja Programu jest więc konieczna.

4. Analiza stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

4.1. Stan gleb

Badania gleb wskazują, iż ich jakość jest typowa dla województwa mazowieckiego. Przeważają gleby bardzo kwaśne i kwaśne. Ich udział wynosi ponad 80% w ogólnej powierzchni gleb. Ponadto gleby gminy Mińsk Mazowiecki charakteryzują się znaczną zawartością fosforu, średnią zawartością magnezu oraz dość niską zawartością potasu.

Wskaźnik jakości przydatności rolniczej gleb w gminie Mińsk Mazowiecki (wg IUNG w Puławach) wynosi 47,3 pkt. Przy średnim dla byłego województwa siedleckiego 43,6. Ogólny wskaźnik rolniczej przydatności produkcyjnej uwzględniający oprócz jakości gleb również agroklimat, rzeźbę terenu oraz warunki wodne wynosi dla gminy 63,7 pkt. i jest wyższy od średniego dla byłego woj. Siedleckiego (59,7 pkt).

Aby rolnictwo mogło być czynnikiem aktywizującym rozwój gospodarczy gminy należałoby wykorzystywać pełniej dobre gleby poprzez zmianę struktury zasiewów na rzecz upraw intensywnych o wysokich wymaganiach glebowych. Powinna nastąpić poprawa struktury agrarnej gospodarstw indywidualnych (koncentracja ziemi i powiększenie ich powierzchni). Do priorytetów należy zaliczyć także działania mające na celu poprawę rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez stosowanie nowoczesnych zabiegów agrotechnicznych. Niezbędna jest poprawa kultury rolnej oraz poziomu wykorzystania wiedzy zawodowej rolników.

4.2. Jakość wód

Wody powierzchniowe

Badania wód rzeki Srebrnej prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie Delegatura w Mińsku Mazowieckim. Na terenie powiatu kontrolą objętych jest 7 rzek. Próbkę wody pobierane są w ustalonych przekrojach pomiarowo-kontrolnych (p.p.k.). Na rzece Mieni p.p.k. jest w km 37+100 i 22+100, na Srebrnej p.p.k. jest w km 15+300, 3+200 i 2+000.

Badania wykonane przed 2003 r. wykazują, że wody powierzchniowe nie odpowiadają normom (non) ani bakteriologicznie ani fizykochemicznie. Głównymi czynnikami decydującymi o non są przekroczone zawartości azotu ogólnego, fosforu ogólnego oraz przekroczony wskaźnik miano coli typu fekalnego.

Według wyników badań wody wykonanych przez WIOŚ w 2008 r. rzeki Srebrna i Mienia zostały zaklasyfikowane do V klasy czystości. Wskaźniki świadczące o zanieczyszczeniu rzek to:

- W Srebrnej: amoniak, azot Klejdahla, azot ogólny, liczba bakterii coli, liczba bakterii coli typu fekalnego
- W Mieni: azot Klejdahla, liczba bakterii coli, bakterii coli typu fekalnego

Rzeka Mienia i Srebrna nie zostały przebadane w 2009, 2010 i 2011 r. Szczegółowy program badań w punkcie pomiarowo kontrolnym na rzece Mienia został zaplanowany na rok 2012.

Wody podziemne

Jakość wód podziemnych na terenie powiatu mińskiego badana była w ramach monitoringu krajowego (badania prowadzone przez PIG) i monitoringu lokalnego wokół składowisk odpadów (obowiązek nałożony na eksploatatorów składowisk).

Dotychczas funkcjonująca krajowa sieć pomiarowa monitoringu jakości zwykłych wód podziemnych, w 2009 roku uległa dalszej transformacji, w celu pełnego dostosowania do wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW). Proces dostosowywania polegał na: weryfikacji punktów, włączeniu punktów badanych wcześniej, zawieszeniu badań w niektórych punktach oraz poszerzeniu zakresu badań o związki organiczne.

Na terenie gminy Mińsk Mazowiecki nie zlokalizowano punktu monitoringu wód podziemnych. Na terenie powiatu jednak znajdują się dwa punkty należące do monitoringu krajowego, jeden na terenie leśniczówki Poręby Leśne (gm. Stanisławów), drugi w miejscowości Mrozy.

Punkt w Porębach Leśnych zlokalizowany jest w utworach czwartorzędowych, na obszarze 52 JCWPd, zwierciadło ma charakter swobodny, głębokość stropu znajduje się na 4,05 m p.p.t. Klasa wód zbadanych w 2007 r. została oceniona jako IV (wody niezadowolającej jakości), ze względu na przekroczenie wskaźników w zakresie stężeń odpowiadających wodzie o niskiej jakości, którymi były żelazo i glin.

W 2010 r. wody również zostały zakwalifikowane do klasy IV, tym razem wskaźnikami przekroczeń w zakresie stężeń był glin i pH.

Ocena jakości wody do spożycia

W ramach nadzoru bieżącego prowadzonego przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Mińsku Mazowieckim przeprowadzono w 2011 r. badania kontrolne wodociągów publicznych. Badania są przeprowadzone zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2007 Nr 61, poz. 417 z późn. zm).

- Wodociąg Janów - badana woda pobrana dnia 27.01.2011r. oraz 15.02.2011r. spełnia wymagania rozporządzenia
- Wodociąg Zamienie - badana woda pobrana dnia 27.01.2011r. oraz 05.12.2011 r., spełnia wymagania rozporządzenia
- Wodociąg Królewiec - badana woda pobrana dnia 15.02.2011r., 31.03.2011 r., 22.09.2011 r., oraz 27.10.2011 r., spełnia wymagania rozporządzenia

4.3. Zanieczyszczenie powietrza

Od wielu lat w województwie mazowieckim obserwuje się tendencję spadku emisji całkowitej zanieczyszczeń pyłowych, natomiast w przypadku zanieczyszczeń gazowych ich emisja kształtuje się mniej więcej na tym samym poziomie.

W 2010 roku, w odniesieniu do roku poprzedzającego emisja całkowita podstawowych zanieczyszczeń wzrosła o 5,63%. Wyemitowano o 7% więcej dwutlenku siarki, 9,28% więcej tlenków azotu i 28,18% więcej tlenku węgla. Do atmosfery wprowadzono o 1 551 tys. ton dwutlenku węgla.

Pomimo odnotowanego w zeszłym roku wzrostu zanieczyszczeń pyłowych i gazowych na terenie województwa mazowieckiego należy zauważyć, że wzrasta również ilość zanieczyszczeń zatrzymanych lub zneutralizowanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń. W 2010 r. zatrzymano 9,71% więcej zanieczyszczeń pyłowych i 17,18% zanieczyszczeń gazowych w porównaniu z rokiem 2009.

Poniższa tabela przedstawia emisję zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie powiatu mińskiego.

Tabela 10 Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie powiatu mińskiego w latach 2008-2010 r.

Emisja zanieczyszczeń pyłowych [t/rok]		
	2008	2010
ogółem	89	76
ze spalania paliw	82	70
Emisja zanieczyszczeń gazowych [t/rok]		
	2008	2010
ogółem	45 079	53 117
ogółem (bez dwutlenku węgla)	683	762
dwutlenek siarki	109	102
tlenki azotu	71	132
tlenek węgla	434	495
dwutlenek węgla	44 396	52 355

Źródło: GUS

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego na obszarze gminy Mińsk Mazowiecki są:

- źródła ciepła – kotłownie komunalne, zakładowe i indywidualne,
- procesy technologiczne w zakładach przemysłowych,
- intensywny ruch samochodowy,

Większość miejscowości Gminy Mińsk Mazowiecki jest obecnie zaopatrywana w gaz ziemny z zasobów lokalnych. Obecnie na terenie gminy długość sieci niskiego i średniego ciśnienia wynosi 41 041 mb, natomiast wysokiego ciśnienia 10 259 mb.

Na terenie gminy funkcjonuje wiele przedsiębiorstw emitujących do atmosfery zanieczyszczenia z kotłowni zakładowych i procesów technologicznych. Proces ten będzie w najbliższym czasie się nasilał. Najważniejszą kwestią będzie ograniczenie emisji tlenków azotu, powstających w procesie spalania paliw.

Intensywny ruch samochodowy spowodowany poprzez ruch tranzytowy na terenie gminy Mińsk Mazowiecki ma stały charakter i zanieczyszczenia z tego tytułu z pewnością stanowią zagrożenie dla mieszkańców gminy. Jednakże w zakresie zmniejszenia uciążliwości powodowanej przez ciągi komunikacyjne na terenie gminy prowadzone są inwestycje drogowe polegające m.in. na wymianie nawierzchni asfaltu. Realizacja zadań odbywa się w miarę dostępności środków budżetowych. Poprawa infrastruktury transportowej powoduje poprawę płynności ruchu, przyspieszenie przejazdów, co wiąże się także z redukcją emisji spalin i oszczędnością w zużyciu paliw.

Roczną ocenę jakości powietrza za rok 2010 przeprowadzono z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin. Ocena i wynikające z niej działania odnoszone są do obszarów nazywanych strefami. Prezentowaną ocenę wykonano w odniesieniu do nowego układu stref i zmienionych poziomów substancji, w oparciu o:

- ustawę Prawo ochrony środowiska (Dz.U.08.25.150),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 03 marca 2008 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U.08.47.281),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 06 marca 2008 roku w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U.08.52.310).

Pod względem badań jakości powietrza gmina Mińsk Mazowiecki została włączona do strefy mazowieckiej w skład której wchodzi cały obszar województwa, oprócz aglomeracji warszawskiej, miast: Radom i Płock.

Wyniki klasyfikacji pod kątem ochrony zdrowia

Według klasyfikacji dokonanej ze względu na ochronę zdrowia ludzi przez WIOŚ w 2010 r. strefa mazowiecka do której należy gmina Mińsk Mazowiecki znalazła się w klasie C. Skutkuje to koniecznością sporządzenia programu ochrony powietrza. O zaliczeniu strefy do niekorzystnej klasy C zdecydowały benzo(a)piren, oraz pył zawieszony PM10.

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki badań stężeń zanieczyszczeń powietrza wykonane przez WIOŚ dla strefy mazowieckiej w 2010 r.

Tabela 11 Wyniki klasyfikacji strefy pod kątem ochrony zdrowia w 2010 r.

strefa	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy											
	SO ₂	NO ₂	PM10	PM2,5	Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B/a/P	Cd	Ni	O ₃
Strefa mazowiecka	A	A	C	B	A	A	A	A	C	A	A	A (D2)

Źródło: WIOŚ 2010

Wyniki klasyfikacji w oparciu o kryteria określone dla ochrony roślin

W wyniku oceny przeprowadzonej za rok 2010 dla dwutlenku siarki, tlenku azotu i ozonu pod kątem ochrony roślin strefę mazowiecką przypisano do klasy A. W przypadku ozonu poziom celu długoterminowego dla kryterium ochrony roślin, który ma być osiągnięty do 2020 r. na wszystkich stanowiskach pomiarowych nie został dotrzymany, stąd cały obszar województwa z wyłączeniem miast nie spełnia ww. kryterium.

Dla stref, w których został przekroczony poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji albo poziom docelowy, sejmik województwa określa w drodze uchwały program ochrony powietrza (POP). Natomiast dla stref, w których poziom substancji w powietrzu mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji, marszałek województwa określa przyczyny przekroczenia poziomów dopuszczalnych i informuje ministra właściwego do spraw środowiska o działaniach podejmowanych w celu zmniejszenia emisji tych substancji. W przypadku wystąpienia na obszarze województwa stref, w których odnotowano przekroczenie poziomu celu długoterminowego, osiągnięcie tego poziomu jest jednym z zadań wojewódzkich programów ochrony środowiska.

W program ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których został przekroczony poziom docelowy benzo(α)pirenu w powietrzu gminę Mińsk Mazowiecki przypisano do strefy siedlecko – mińskiej. Ze względu na bliskość miasta Warszawa duże znaczenie dla tej strefy odgrywa napływ zanieczyszczeń ze stolicy. Stężenie pochodzące od uwzględnionej emisji napływowej benzo(α)pirenu (powierzchniowej, punktowej i liniowej z pasa 30 km wokół strefy) w strefie siedleckomińskiej, wynosi od 10 do 58% poziomu docelowego. Powyższe analizy wskazują na to, że emisja napływowa ma istotny wpływ na stan jakości powietrza w strefie siedlecko-mińskiej. Maksymalne stężenie benzo(α)pirenu powodowane emisją całkowitą zostało wyliczone na terenie Mińska Mazowieckiego na poziomie 2,1 µg/m³. Dla samego powiatu mińskiego nie zaproponowano jednak żadnych zadań naprawczych.

Na terenie gminy Mińsk Mazowiecki źródłami emisji zanieczyszczeń powietrza są zakłady przemysłowe, kotłownie, paleniska indywidualne (domowe), środki transportu, składowiska odpadów i rolnictwo (np. rozsiewanie nawozów sztucznych, stosowanie środków ochrony roślin).

Ze względu na to, że teren gminy Mińsk Mazowiecki otacza teren miasta Mińsk Mazowiecki należy uwzględnić wpływ następujących instalacji na jakość powietrza:

- PEC Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim Kotłownia La'Monte'a;
- FUD S.A. w Mińsku Mazowieckim;
- „LAMINEX” Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim;
- PPH „LUX REMONT” Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim;
- Jednostka Wojskowa w Mińsku Mazowieckim;
- PKS Mińsk Mazowiecki S.A.;

W najbliższym sąsiedztwie na terenie gminy Dębe Wielkie zlokalizowane są instalacje Spółdzielni Pracy „SANTOCHEMA” w Dębem Wielkim oraz Spółdzielni Pracy „CHEMA” w Olesinie.

W poniższej tabeli przedstawiono jak kształtuje się emisja zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery przez przedsiębiorstwa posiadające pozwolenie na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza wydanych przez Starostwo Powiatowe w Mińsku Mazowieckim.

Nazwa firmy	Ilość zanieczyszczeń
P.P.H.U. „TRANS-BET” Tadeusz Wąsik Mikanów 30A, 05 – 300 Mińsk Mazowiecki	Pył 0,003 Mg/ rok Pył PM10 0,003 Mg/ rok
P.P.H.U. „Daniel” Ewa Krupińska, Mirosław Krupiński, ul. Mazowiecka 79, Targówka, 05 – 300 Mińsk Mazowiecki	Lotne związki organiczne 0,8 Mg/ rok
CARSED J. Chełstowski, K. Lipiński, T. Rybałtowski Sp. j. ul Jagiełły 4/6 08 – 110 Siedlce, instalacja zlokalizowana w Stojadłach przy ul. Warszawskiej	Mangan 0,0191 Mg/ rok
Masarnia Jan Komuda, Brzózce, ul. Długa 49, 05 – 300 Mińsk Mazowiecki	NO ₂ 0,0396 Mg/ rok Aldehyd octowy 0,405 Mg/ rok Kwas octowy 0,1670 Mg/ rok Aceton 0,0837 Mg/ rok Banzo/a/piren 0,0001 Mg/ rok

Źródło: Starostwo Powiatowe w Mińsku Mazowieckim

W 2009 roku Koleje Mazowieckie zrealizowały projekty: „Redukcja poziomu hałasu i zanieczyszczenia środowiska związkami żelaza w eksploatowanych elektrycznych zespołach trakcyjnych (EZT) typu EN57 – dostawa i montaż nowych przetwornic statycznych” oraz „Redukcja poziomu hałasu i zanieczyszczenia środowiska związkami żelaza w eksploatowanych elektrycznych zespołach trakcyjnych (EZT) typu EN57 – dostawa i montaż nowych sprzężarek śrubowych”. W ramach pierwszego projektu zamontowano w elektrycznych zespołach trakcyjnych 32 nowe, elektryczne przetwornice statyczne.

Pozwoliło to na zmniejszenie poziomu hałasu z 74,3 dB do 52,7 dB. Jednocześnie zredukowana została emisja pyłu węglowego o 100 kg/rok i pyłu miedzi o 50 kg/rok. Wymiana 32 sprzężarek śrubowych w elektrycznych zespołach trakcyjnych EN57, przeprowadzona w ramach drugiego projektu, pozwoliła na zmniejszenie poziomu hałasu z poziomu 75 dB do 65 dB.

Dodatkowo, emisja pyłu miedzi powstającego podczas pracy nowych sprzężarek śrubowych została zmniejszona o 50 kg/rok. Projekty zostały sfinansowane częściowo ze środków uzyskanych przez Koleje Mazowieckie w ramach pożyczki od Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.³

4.4. Oddziaływanie hałasu

Najczęściej klimat akustyczny ocenia się ilościowo przy pomocy równoważnego poziomu dźwięku A (LAeq), wyrażonego w decybelach [dB], będącego poziomem uśrednionym w funkcji czasu. Dopuszczalne wartości poziomów dźwięku w środowisku określa załącznik do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 nr 120, poz. 826 ze zm.).

Tabela 12 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku.

L.p	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
		Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L _{Aeq D} Przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L _{Aeq N} przedział czasu odniesienia równy 8 h	L _{Aeq D} przedział czasu odniesienia równy 8-miu najmniej korzystnym godz. dnia	L _{Aeq N} przedział czasu odniesienia równy 1-ej najmniej korzystnej godz. nocy
1.	a. Obszary A ochrony uzdrowiskowej b. Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2.	a. Tereny zabudowy mieszkaniowej	55	50	50	40

³ „Koleje Mazowieckie” – raport roczny 2009

	jednorodzinnej b. Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży c. Tereny domów opieki społecznej d. Tereny szpitali w miastach				
3.	a. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b. Tereny zabudowy zagrodowej c. Tereny rekreacyjno - wypoczynkowe d. Tereny mieszkaniowo-usługowe	60	50	55	45
4.	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców	65	55	55	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 Nr 120, poz. 826 ze zm.).

Źródłem hałasu komunikacyjnego na terenie gminy jest sieć dróg. Przez obszar gminy przebiegają drogi dwie drogi krajowe, nr 2 i 50 oraz droga wojewódzka nr 208. Pomiaru ruchu były przeprowadzone w 2010 r. na tych drogach. Poniżej w tabeli przedstawiono wyniki pomiarów średniodobowego ruchu drogowego na odcinkach dróg krajowych przebiegających przez teren gminy Mińsk Mazowiecki. Na drodze wojewódzkiej natężenie ruchu w 2010 r. wynosiło od 5 373 – 8 797 poj./ dobę, natomiast natężenie hałasu kształtowało się na poziomie 69,1 dB w porze dziennej oraz 62,3 dB w porze nocnej.

Tabela 13 Średniodobowy pomiar ruchu w 2010 r. na odcinkach dróg krajowych przebiegających przez teren gminy Mińsk Mazowiecki

Nr drogi	Długość odcinka [km]	Nazwa odcinka	Pojazdy samochodowe ogółem	Samochody osobowe, mikrobusy	Lekkie samochody ciężarowe (dostawcze)	Samochody ciężarowe (z przyczepą i bez)
2	19,6	Zakręt – Mińsk Mazowiecki	19 442	15 667	1 953	1 286
2	3,3	Mińsk Mazowiecki (przejście)	23 412	18 226	1 941	2 743
2	20,4	Mińsk Mazowiecki - Kałuszyn	13 685	9 371	1 351	2 734
50	13,9	Kołbiel – Mińsk Mazowiecki	11 800	6 139	1 156	3 842
50	9,7	Mińsk Mazowiecki - Stanisławów	8 483	4 447	878	3 029

Źródło: GDDKiA

Ze względu na przebieg dwóch dróg krajowych 2 i 50, szczególnie uciążliwy dla mieszkańców gminy Mińsk Mazowiecki jest hałas drogowy, który należy uznać za ponadnormatywny i kwalifikujący klimat akustyczny gminy jako uciążliwy dla mieszkańców. Przeprowadzone w lipcu i we wrześniu 2003 r. przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie Delegaturę w Mińsku Mazowieckim pomiary kontrolne emisji hałasu z terenu ulicy Warszawskiej w Mińsku Mazowieckim wykazały przekroczenia wartości dopuszczalnych i wynosiły dla pory dziennej od 67,2 dB do 74,1 dB oraz dla pory nocnej od 64,8 dB do 76,9 dB. Analogiczne przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu emitowanego przez drogę krajową nr 2 wykazały pomiary przy ulicy Warszawskiej w Stojadłach, w gminie Mińsk Mazowiecki.

Oprócz ruchu drogowego źródłem hałasu jest 23 Baza Lotnictwa Taktycznego w Mińsku Mazowieckim. Na podstawie przeprowadzonych obliczeń i analiz do oceny zasięgu uciążliwości hałasowej lotniska wojskowego został wzięty pod uwagę hałas emitowany od operacji naziemnych:

- uruchamiania i wyłączania zespołów napędowych na płycie postojowej,
- kołowania.

Obliczenia określają powierzchnie objęte hałasem, których wyniki przedstawiono w poniższej tabeli

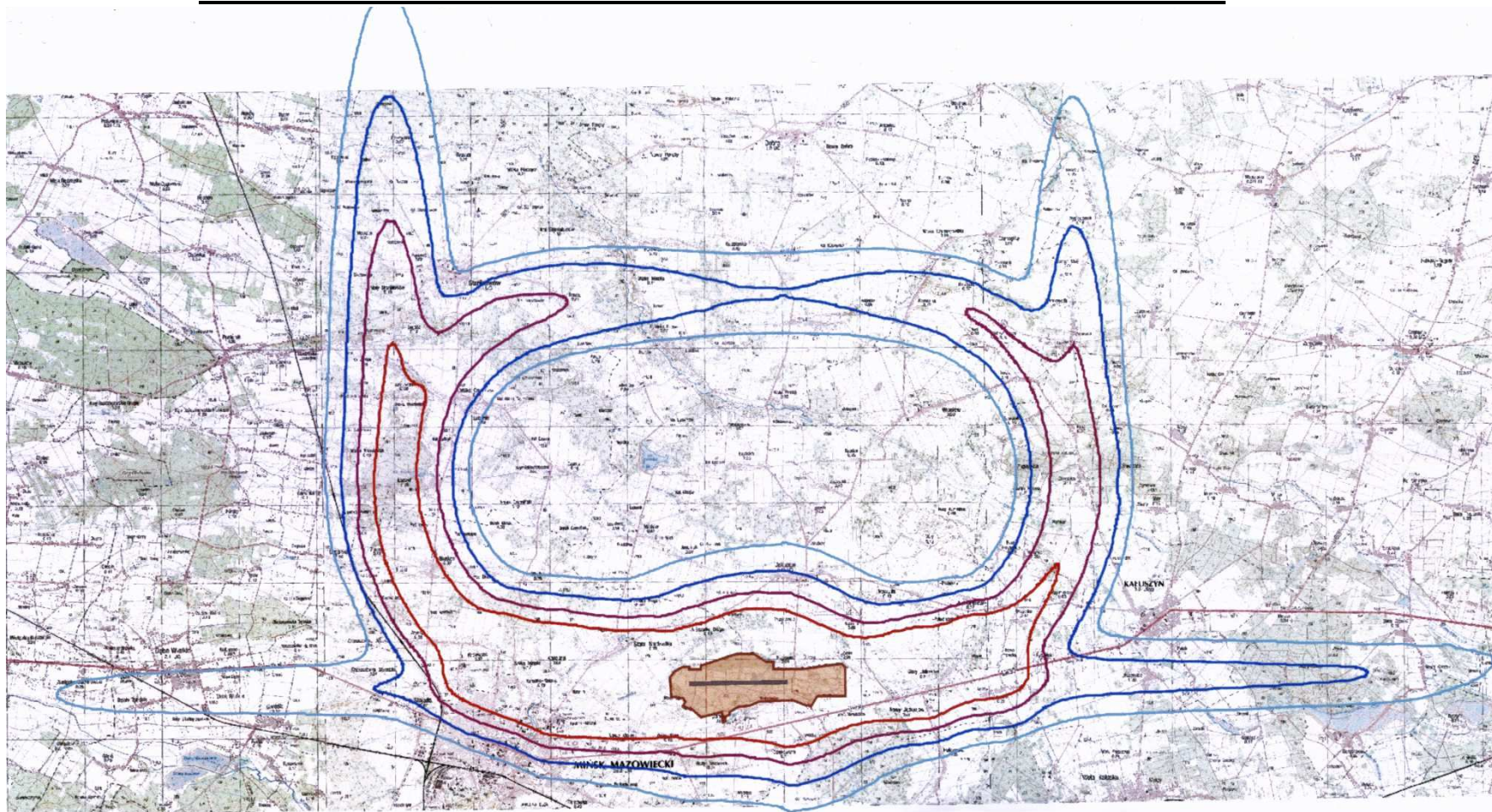
Tabela 14 Powierzchnie objęte hałasem na terenie i w sąsiedztwie lotniska w Mińsku Mazowieckim

wariant	45 dB		50 dB		55 dB		60 dB	
	dzień	noc	dzień	noc	dzień	noc	dzień	noc
6 miesięcy najmniej korzystnych akustycznie - loty								
pora dnia L_d i pora nocy L_n	213,29	59,36	131,44	33,18	76,69	18,61	A 3,14	10,07
pora doby L_{DWN}	229,34		146,12		85,00		47,91	
6 miesięcy najmniej korzystnych akustycznie - loty i kołowania								
pora dnia L_d i pora nocy L_n	23,33	59,37	131,46	33,19	76,71	18,61	43,15	10,08
pora doby L_{DWN}	229,38		146,14		85,01		47,92	
6 miesięcy najmniej korzystnych akustycznie- loty, kołowania i stanowiska postojowe								
pora dnia L_d i pora nocy L_n	236,06	60,70	133,39	34,40	78,11	20,01	44,30	11,03
pora doby L_{DWN}	232,32		148,23		86,52		49,13	
Średnia z roku 2006 - loty, kołowania i stanowiska postojowe								
pora dnia L_d i pora nocy L_n	192,45	52,31	114,58	29,40	67,28	17,47	38,24	9,55
pora doby L_{DWN}	208,74		126,99		74,55		42,31	

Źródło: Raport oddziaływania na środowisko lotniska w Mińsku Mazowieckim

Ze względu na obowiązujące obecnie przepisy należy dążyć do tego aby dostępnymi środkami technicznymi i organizacyjnymi ograniczyć zasięg stref uciążliwości operacji w porze dnia.

Ponieważ podstawowym problemem zasięgu stref hałasu wokół lotniska w Mińsku Mazowieckim jest pora dnia, na podstawie wyników obliczeń i pomiarów oraz ich analizy przyjęto założenie, znacznie modyfikujące ruch lotniczy pomiędzy godziną 6⁰⁰ a 18⁰⁰, że starty samolotów odbywają się dla PKL i GKL głównie z zakretem na północ.

Rycina 1 Zasięg stref hałasu od użytkowanego na lotnisku w Mińsku Mazowieckim samolotu Mig-29 od startów, lądowań, kołowania i stanowisk postojowych dla najmniej korzystnych akustycznie 6 miesięcy w ciągu doby

$L_{DWN} - 45$ dB (niebieski), $L_{DWN} - 50$ dB (granatowy), $L_{DWN} - 55$ dB (magenta), $L_{DWN} - 60$ dB (czerwony)

Źródło: Raport oddziaływania na środowisko lotniska w Mińsku Mazowieckim

Na terenie gminy Mińsk Mazowiecki uciążliwy jest również hałas kolejowy. Pomiar natężenia hałasu przy linii nr 2 Warszawa – Terespol przebiegającej przez teren gminy Mińsk Mazowiecki był wykonany w 2008 r. Punkt pomiarowy zlokalizowany został w Mińsku Mazowieckim, przy ul. Ludowej 7, wyniki dla tego punktu przedstawiały się następująco:

- Pora dzienna – 57,5 dB (w normie),
- Pora nocna – 55,9 dB (przekroczenie, ze względu na brak zabezpieczenia przed hałasem z uwagi na brak warunków do posadowienia ekranów),

Ogólnie podejmowane działania przez Zakład Linii Kolejowych w Siedlcach w celu ograniczenia hałasu kolejowego i drgań polegają na stosowaniu szlifowanych szyn bezstykowych, oraz budowie ekranów akustycznych.

Średniodobowy pomiar ruchu obliczony dla całego województwa mazowieckiego wyniósł 4192 pojazdów/ dobę. Można zauważyć że na drodze wojewódzkiej nr 802 przebiegającej przez teren gminy Mińsk Mazowiecki natężenie to jest dużo większe. Z tego względu działania mające na celu ochronę przed hałasem powinny skupić się na tym odcinku, by w jak największym stopniu zminimalizować jego negatywne oddziaływanie.

Dla województwa mazowieckiego obliczono również wskaźnik wzrostu ruchu w porównaniu do ubiegłych pomiarów, które miały miejsce w 2005 r., wyniósł on 1,28 i jest większy od średniej krajowej, która równa jest 1,23. Wszystkie drogi wojewódzkie w Polsce charakteryzowały się wzrostem natężenia ruchu, województwo mazowieckie charakteryzowało się największym wzrostem spośród województw.

4.5. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych

Począwszy od roku 2008 monitoring pól elektromagnetycznych (PEM) realizowany jest w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku *w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku* (Dz. U. Nr 221, poz. 1645). Zgodnie z powyższym rozporządzeniem monitoring pól elektromagnetycznych polega na wykonywaniu w cyklu trzyletnim pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola.

Pomiary wykonuje się w odległości nie mniejszej niż 100 metrów od rzutu anten instalacji emitujących pola elektromagnetyczne na powierzchnię terenu. Celem pomiarów jest wyłącznie określenie poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku w miejscach dostępnych dla ludności, nie służą one natomiast określeniu wpływu poszczególnych obiektów emitujących fale elektromagnetyczne na poziom pól w środowisku. W związku z tym uzyskane wyniki nie mogą stanowić podstawy do wnioskowania o wielkości emisji pól elektromagnetycznych ze źródeł (obiektów) znajdujących się w pobliżu miejsc, w których realizowano pomiary.

Emitorami promieniowania elektromagnetycznego mogą być linie średniego i wysokiego napięcia, stacja transformująca – rozdzielcza 110/15 kV lub stacje telefonii komórkowych. Na terenie gminy Mińsk Mazowiecki nie zlokalizowano punktu pomiarowego monitoringu pól elektromagnetycznych prowadzony przez WIOŚ. Na podstawie przeprowadzonych pomiarów dla innych punktów na terenie województwa mazowieckiego nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów natężenia pola elektromagnetycznego.

Ze względu na powszechność używania przez mieszkańców telefonów komórkowych, ważnym zagadnieniem jest zapewnienie prawidłowych parametrów ich funkcjonowania (wyeliminowanie problemów z „zasięgiem” poszczególnych sieci). Należy zwrócić uwagę na taką lokalizację infrastruktury telekomunikacyjnej (przede wszystkim stacji bazowych), by minimalizować jej wpływ na estetykę i harmonię krajobrazu (maszty stacji bazowych są wyraźną dominantą wysokościową, burzącą harmonię krajobrazu – zwłaszcza, że w obszarze o tak zróżnicowanej rzeźbie terenu wywierana będzie presja na ich lokalizację na lokalnych kulminacjach wysokościowych – zazwyczaj bardzo dobrze eksponowanych). Liczbę stacji bazowych należy ograniczać do absolutnego minimum niezbędnego dla zachowania prawidłowych parametrów, a urządzenia różnych operatorów powinny być lokowane na tych samych masztach. Powszechność telefonii komórkowej nie zwalnia operatorów telefonii stacjonarnej z obowiązku zapewnienia wysokiej jakości tradycyjnych łączy (tym bardziej, iż

wciąż dosyć popularnym sposobem uzyskania połączeń z internetem są łącza modemowe).

W roku 1999 na terenie gminy stanęły trzy maszty przekaźnikowe (we wsiach: Barczaca, Zamienie, Brzózce), które umożliwiają łączność telefoniczną w systemie radiowym.⁴

5. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mińsk Mazowiecki w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

5.1. Zasoby przyrodnicze

Gmina Mińsk Mazowiecki posiada niewiele obszarów chronionych, ale pokrywających znaczącą część terenu gminy. Obszary te stanowią 55,6% powierzchni, są to Miński Obszar Chronionego Krajobrazu oraz rezerwat przyrody „Bagno Pogorzle”. Na terenie gminy zlokalizowano również 8 pomników przyrody.

Zagrożenie dla tych obszarów stanowi intensywna penetracja terenu przez ludzi, zwłaszcza poprzez rozwój budownictwa. Dla siedlisk wodnych głównym zagrożeniem jest zmiana trofii wód związana z antropogenicznym zanieczyszczeniem ich (w tym w wyniku wykorzystania rekreacyjnego zbiorników).

W wyniku zaprzestania użytkowania rolniczego siedliska otwarte są zagrożone naturalną sukcesją roślinności oraz zalesieniem. Wyrąb starodrzewu i drzew dziuplastych, usuwanie martwego drewna z lasu, stosowanie zrębów zupełnych, wylewanie ścieków, niedostosowane do biologii ptaków terminy prowadzenia zabiegów rolniczych; zabudowywanie obszarów niezabudowanych.

Dla obszaru „Bagno Pogorzle” zagrożeniem może być obniżanie się poziomu wód gruntowych, a co za tym idzie, osuszanie siedlisk. Realnym zagrożeniem potencjalnym jest eutrofizacja środowiska i presja antropogeniczna, związane ze zmianą przeznaczenia gruntów na cele budowlane, rolnicze lub inne.

W gminie obejmuje się ochroną wszystkie zasoby środowiska przyrodniczego, nie dopuszczając do ich zanieczyszczenia i dewastacji. Wszystkie ciekły wodne muszą docelowo uzyskać minimum II klasę czystości i w związku z tym odprowadzanie wód nieoczyszczonych jest zabronione. Należy podejmować działania w celu likwidacji wszelkich połączeń do wód otwartych i gruntu, kanalizacji sanitarnej i zanieczyszczonych wód deszczowych.

5.2. Powierzchnia ziemi

Głównym zagrożeniem powierzchni ziemi są erozja, odpady i chemizacja rolnictwa, zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych. Negatywny wpływ na powierzchnię ziemi może mieć również postępująca urbanizacja i osadnictwo, w tym również rozbudowa infrastruktury transportowej, między innymi ze względu na zmianę sposobu użytkowania gleby, powstawanie zanieczyszczeń osiadających wzdłuż ciągów komunikacyjnych, zwłaszcza pyłów i metali ciężkich.

Badania gleb wskazują, iż ich jakość jest typowa dla województwa mazowieckiego. Przeważają gleby bardzo kwaśne i kwaśne. Ich udział wynosi ponad 80% w ogólnej powierzchni gleb. Ponadto gleby gminy Mińsk Mazowiecki charakteryzują się znaczną zawartością fosforu, średnią zawartością magnezu oraz dość niską zawartością potasu.

Jedną z przyczyn zakwaszenia gleb są kwaśne opady, wprowadzające do gleby jony siarczanowe, azotanowe, chlorkowe i hydronowe oraz inne zanieczyszczenia wymywane z atmosfery. Degradujące działanie kwaśnych opadów na podłoże oraz zwiększonego zakwaszenia gleby polega na rozkładzie minerałów pierwotnych i wtórnych, uwalnianiu z glinokrzemianów glinu, który w formie jonowej ma właściwości toksyczne, wymywaniu składników mineralnych z kompleksu sorpcyjnego oraz na znacznym zmniejszaniu aktywności mikroorganizmów.

5.3. Wody podziemne i powierzchniowe

Gmina Mińsk Mazowiecki posiada zasoby wód podziemnych w warstwach czwarto – i trzeciorzędowych, jednakże podstawową formacją wodonośną jest czwartorzęd. Wody

⁴ http://www.minsk mazowiecki.pl/prezentacja_gminy/infrastruktura_techiczna

trzeciorzędowe zlokalizowane są na terenie zbiornika wód podziemnych nr 215 A – Subniecka Warszawska. Zachodnia część gminy Mińsk Mazowiecki znajduje się w strefie najwyższej ochrony (ONO) tego zbiornika.

Z najgłębszego poziomu wodonośnego pobierane są wody w Janowie, studnie zlokalizowane są tam na głębokości 222,5 m oraz 236 m p.p.t. Pozostałe 4 studnie znajdują się na głębokościach 35 – 60 m p.p.t. Głębokość zalegania poziomów wodonośnych determinuje wolniejsze przedostawanie się zanieczyszczeń do wód podziemnych, nie uchroni ich to jednak przed potencjalnym skażeniem, dlatego należy podjąć środki zaradcze, skierowane na ochronę wód podziemnych.

Źródłem zagrożeń dla wód są ścieki komunalne i przemysłowe określane jako zanieczyszczenia punktowe, oraz biogeny, głównie azot i fosfor oraz chemiczne środki ochrony roślin pochodzące z terenów użytkowanych rolniczo, traktowane jako zanieczyszczenia obszarowe. Zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego przemieszczają się wraz z wodą systemami melioracyjnymi oraz ze spływami powierzchniowymi niosącymi ze sobą również erodowane cząstki gleby. Skutki tych zanieczyszczeń mogą pojawiać się w dużej odległości od źródła, wraz ze spływem wód sieciami drenów, rowami melioracyjnymi i rzekami.

Główne rodzaje i źródła zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa oraz ich skutki dla środowiska wodnego przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 15 Rodzaje zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa

Rodzaj zanieczyszczeń	Skutki dla środowiska	Źródła zanieczyszczeń
Składniki pokarmowe roślin, głównie azotany i fosforany	Pogorszenie jakości wody pitnej, nadmierny rozwój planktonu w wodach powierzchniowych, kwitnienie wód	Stosowanie nawozów mineralnych lub naturalnych w niewłaściwy sposób
Substancje toksyczne, chemiczne środki ochrony roślin, metale ciężkie	Skażenie wód, zagrożenie dla życia biologicznego w wodach, wyłączenie wód z rekreacji	Chemiczna ochrona roślin, niewłaściwe stosowanie osadów ściekowych i kompostów przemysłowych
Drobne nieorganiczne i organiczne cząstki gleby tworzące zawiesinę	Zagrożenie dla życia biologicznego, wyłączenie z rekreacji, utrudnione przesyłanie wody	Erozja wodna i wietrzna, stosowanie w niewłaściwy sposób nawozów naturalnych i mineralnych

Główne problemy w zakresie ochrony wód podziemnych i powierzchniowych w gminie to:

- Przeważająca większość mieszkańców nie jest objęta siecią kanalizacyjną, korzystają oni ze zbiorników bezodpływowych (szamb) opróżnianych w miarę potrzeb systemem asenizacyjnym, jedynie 2,5% mieszkańców posiada podłączenie do systemu kanalizacyjnego,
- Ścieki komunalne, przemysłowe i opadowe. Głównymi ich odbiornikami są rzeki, które odbierają głównie ścieki pochodzące z gospodarstw domowych. Inne zanieczyszczenia to te, które powstają podczas prowadzenia działalności gospodarczej i rolniczej (stosowanie nawozów i środków ochrony roślin, hodowle ryb, zwierząt gospodarskich),

Działania na rzecz poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych:

- wyznaczone do realizacji zadania inwestycyjne w zakresie uporządkowania gospodarki ściekowej, które przyczynią się do poprawy jakości wód powierzchniowych. Podjęte działania będą miały też wpływ na zmniejszenie w dużym stopniu zanieczyszczenia wód podziemnych, a w perspektywie długoterminowej przyczynią się do poprawy ich jakości, co ma ogromne znaczenie przy wykorzystaniu wód podziemnych do zaopatrzenia ludności w wodę pitną,
- wspieranie działań zmierzających do ograniczenia zużycia materiałów, wody i energii na jednostkę produktu przez podmioty gospodarcze,
- właściwe utrzymanie wód i urządzeń wodnych,
- intensyfikacja stosowania zamkniętych obiegów wody oraz wtórnego wykorzystywania mniej zanieczyszczonych ścieków.

5.4. Zagrożenie powodziowe

Istniejące zagrożenie powodziowe na terenie gminy Mińsk Mazowiecki związane jest z rzeką Mienią. Na podstawie opracowanego „Studium dla obszarów nie obwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi – dla rzeki Mieni” wskazano odcinek rzeki od 0 do 44 km do wykonania Mapy Zagrożenia Powodziowego i Mapy Ryzyka Powodziowego w II cyklu planistycznym dla regionu wodnego Środkowej Wisły.

Ważnym elementem w ochronie przed powodzią jest oczyszczanie rowów melioracyjnych, studzienek kanalizacyjnych, budowa zbiorników małej retencji oraz meliorowanie nowych terenów. Przyczyną takiego stanu rzeczy są płytko zalegające wody gruntowe, co może spowodować podtopienia.

Dla gminy Mińsk Mazowiecki zostały zaplanowane do wykonania – przebudowa jazu na rzece Srebrna oraz progę na dopływie rzeki Srebrnej.

Działania te może nie powstrzymają powodzi, ale w dużej mierze mogą ograniczyć jej katastrofalne skutki. Zaniedbania w tym zakresie mogą natomiast doprowadzić do szkód w rolnictwie, zabudowie i zniszczeń dóbr materialnych. Zadbanie o infrastrukturę przeciwpowodziową zostało zaproponowane w celu zapobiegnięcia powstawaniu powodzi i powinno zostać jak najszybciej zrealizowane. Obecnie jedynym narzędziem są pomiary stanu wód, które nie na wiele się zdają, w obliczu zagrożenia, mogą jedynie informować mieszkańców o postępujących zmianach.

5.5. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

Do najważniejszych niekorzystnych zjawisk wymuszających działania w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem zalicza się:

- emisję zorganizowaną pochodząca ze źródeł punktowych (usługi, lokalne kotłownie, z ogrzewania budynków mieszkalnych tzw. niska emisja),
- emisję niezorganizowaną, tj. emisję substancji wprowadzanych do powietrza bez pośrednictwa przeznaczonych do tego celu środków technicznych np. spawanie czy lakierowanie wykonywane poza obrębem warsztatu czy spalanie na powierzchni ziemi jak wypalanie traw, itp., lub
- emisję ze źródeł liniowych i powierzchniowych (drogi, parkingi).

Na terenie gminy Mińsk Mazowiecki występują zakłady przemysłowe, zwłaszcza P.P.H.U. „TRANS-BET” w miejscowości Mikanów, P.P.H.U. „Daniel” w miejscowości Targówka, CARSED, instalacja w Stojadłach, Masarnia w miejscowości Brzózce które stanowią pewne źródło emisji zanieczyszczeń do powietrza, dlatego też ważną kwestią jest nadzorowanie ich funkcjonowania. W zakresie oddziaływania na środowisko funkcję tę pełni WIOŚ poprzez kontrolowanie działalności przedsiębiorców w zakresie spełniania warunków zezwoleń i emisji gazów i pyłów do powietrza.

Większość gospodarstw domowych opalanych jest węglem, a lokalne kotłownie oraz indywidualne źródła ciepła na paliwo stałe, często wykazują niską sprawność, co skutkuje znaczną emisją zanieczyszczeń do atmosfery.

Najistotniejszym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza na terenie gminy jest transport drogowy. Na skutek czynności eksploatacyjnych do atmosfery emitowane są węglowodory. System komunikacyjny stwarza zagrożenia dla stanu jakości powietrza głównie z tytułu transportu tranzytowego pojazdów ciężkich.

W 2010 r. całą strefę mazowiecką dla pyłu zawieszonego PM10 i benzo(a)piranu zakwalifikowano do klasy C. Skutkuje to koniecznością sporządzenia programu ochrony powietrza.

Działania, które ukierunkowane są na poprawę stanu jakości powietrza atmosferycznego:

- eliminacja niskich źródeł emisji poprzez gazyfikację gminy,
- kontrola gminy nad podpisywaniem przez mieszkańców umów na odbiór odpadów komunalnych (zapobieganie spalania odpadów w domowych paleniskach).

W celu zmniejszenia emisji zanieczyszczeń pochodzącej z ogrzewania budynków zalecana jest:

- Termomodernizacja budynków poprzez, którą rozumiemy nie tylko bezpośrednie docieplenie budynków, ale także modernizację systemów ogrzewania zarówno u odbiorców indywidualnych, jak i w zbiorczych źródłach ogrzewania – kotłowniach. Podczas wykonywania prac termomodernizacyjnych należy zwrócić uwagę na gatunki chronione ptaków, w szczególności na jerzyka (*Apus apus*) i wróbla (*Passer domesticus*). Przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem

występowania ww. gatunków, termin i sposób wykonania prac należy dostosować do ich okresów lęgowych.

- Wymiana źródeł energii cieplnej zasilanych paliwem nieodnawialnym na urządzenia o mniejszym stopniu negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym zastosowanie odnawialnych źródeł energii.

5.6. Hałas

Do najważniejszych czynników mających wpływ na klimat akustyczny gminy Mińsk Mazowiecki zaliczyć należy: komunikację drogach krajowych nr 2 i 50, oraz na drodze wojewódzkiej nr 208. Emitorami hałasu są również lotnisko w Mińsku Mazowieckim oraz linia kolejowa nr 2 Warszawa – Terespol.

Wymienione drogi charakteryzują się znacznym natężeniem ruchu, dlatego też ich uciążliwość akustyczna jest duża.

Pomiary natężenia ruchu były przeprowadzone w 2010 r. Pomiar natężenia ruchu odbywał się na odcinkach:

- Zakręt – Mińsk Mazowiecki,
- Mińsk Mazowiecki (przejście),
- Mińsk Mazowiecki – Kałuszyn,
- Kołbiel – Mińsk Mazowiecki,
- Mińsk Mazowiecki – Stanisławów.

Największe średnie natężenie ruchu drogowego zostało zarejestrowane na trasie nr 2, na odcinku Mińsk Mazowiecki (przejście) i wyniosło 23 412 pojazdów.

Hałas drogowy można zmniejszyć poprzez zapewnienie odpowiedniego stanu technicznego drogi oraz także poprzez:

- ograniczenie prędkości na określonych odcinkach dróg,
- poprawę płynności ruchu,
- ograniczenie możliwości wjazdu pojazdów ciężkich,
- budowę ekranów akustycznych,
- kładzenie specjalnej „cichej nawierzchni” wygłuszającą przejazd samochodów,
- prowadzenie nasadzeń roślinności ochronnej wzdłuż tras komunikacyjnych.

Działania związane z ograniczaniem emisji hałasu wytwarzanego przez statek powietrzny mogą być prowadzone głównie przez producentów w branży lotniczej. Istotną rolę w tym przypadku odgrywają także przewoźnicy lotniczy, którzy wykorzystują różne typy samolotów.

Flota lotnicza wykorzystywana na danym lotnisku ma zasadniczy wpływ na zasięg oddziaływania hałasu w jego otoczeniu. W związku z tym dla ograniczania emisji hałasu niezwykle istotne jest, aby przewoźnicy wykorzystywali samoloty o jak najlepszych parametrach akustycznych.

Stopień uciążliwości hałasowej lotnisk jest ściśle powiązany ze sposobem zagospodarowania terenów położonych w jego sąsiedztwie. W otoczeniu Lotniska w Mińsku Mazowieckim nie występuje zbita zabudowa mieszkalna, nie ma tam zlokalizowanych szpitali, ani szkół.

Ze względu na to, iż dopuszczalne poziomy hałasu lotniczego zostały ściśle powiązane ze sposobem zagospodarowania terenów, kluczowego znaczenia dla bezkonfliktowego funkcjonowania lotniska w jego otoczeniu nabiera kwestia planowania przestrzennego. Prawidłowe planowanie przestrzenne ma największe znaczenie dla ograniczania oddziaływania hałasu powodowanego eksploatacją lotnisk. Lotnisko jako element infrastruktury, powinno być uwzględniane w pracach planistycznych poprzez właściwe zagospodarowanie przestrzenne jego otoczenia, mające na celu zapobieganie sytuacjom konfliktowym, które powstają głównie na skutek lokalizowania zabudowy mieszkaniowej i innych obiektów podlegających ochronie akustycznej, na obszarach narażonych na oddziaływanie hałasu lotniczego. Błędy popełnione w tym zakresie powodują, iż możliwe do zastosowania przez lotniska działania operacyjne, nie będą mogły przynieść rezultatów oczekiwanych przez ogół społeczeństwa zamieszkującego w otoczeniu lotniska.

173 art. Ustawy Prawo Ochrony Środowiska podaje, że ochronę przed zanieczyszczeniami powstającymi w związku z eksploatacją lotnisk zapewnia się przez:

- stosowanie rozwiązań technicznych ograniczających rozprzestrzenianie zanieczyszczeń, a w szczególności:
  - o zabezpieczeń akustycznych,

- zabezpieczeń przed przedostawaniem się zanieczyszczonych wód opadowych do gleby lub ziemi,
- środków umożliwiających usuwanie odpadów powstających w trakcie eksploatacji dróg, linii kolejowych, linii tramwajowych, lotnisk oraz portów;
- właściwą organizację ruchu.

Polityka państwa powinna odzwierciedlać dążenie do ograniczenia negatywnego wpływu transportu lotniczego na środowisko poprzez stworzenie odpowiednich narzędzi legislacyjnych i nadzór nad ich stosowaniem. Instrumenty o charakterze ekonomicznym, takie jak wyższe opłaty dla głośnych samolotów, stosowanie procedur ograniczające hałas, ograniczenie liczby operacji nocnych itp. są do wykorzystania przez zarządzających lotniskami.

W zakresie ograniczenia hałasu podstawowe cele to:

- zmniejszenie narażenia mieszkańców na nadmierny, ponadnormatywny poziom hałasu, zwłaszcza emitowany przez środki transportu oraz lotnisko,
- utrzymanie aktualnego poziomu hałasu w obszarach, gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna,
- zintegrowanie działań w zakresie ochrony przed hałasem z planami zagospodarowania przestrzennego (mapowanie cyfrowe, strefy ograniczonego użytkowania, lokalizacja obiektów, przebieg szlaków transportu drogowego i szynowego itp.).

5.7. Pola elektromagnetyczne

Emitorami promieniowania elektromagnetycznego mogą być linie średniego i wysokiego napięcia, stacja transformująca – rozdzielcza 110/15 kV lub stacje telefonii komórkowych. Na terenie gminy Mińsk Mazowiecki zlokalizowano trzy maszty przekaźnikowe (we wsiach: Barczaca, Zamienie, Brzózce), które umożliwiają łączność telefoniczną w systemie radiowym.⁵

Zagrożenie jednak jest niewielkie, przeprowadzenie badań promieniowania na terenie województwa mazowieckiego wykazało, że wartości pomiarów mieszczą się w dopuszczalnych normach.

6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia Programu oraz sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania Programu

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.

Cele Wspólnotowe

Cele polityki UE w dziedzinie środowiska naturalnego zostały określone w art. 191 ust 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) w sposób następujący:

- zachowanie, ochronę i poprawę jakości środowiska naturalnego,
- ochrona zdrowia człowieka,
- ostrożne i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych,
- promowanie na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów środowiska naturalnego, w szczególności zwalczania zmian klimatu.

Realizacja powyższych celów odbywa się poprzez wdrażanie w obszarze UE następujących zasad:

- zasada wysokiego poziomu ochrony,
- zasada przezorności (ostrożności),

⁵ http://www.minskmazowiecki.pl/prezentacja_gminy/infrastruktura_techiczna

- zasada stosowania działań zapobiegawczych (zasada prewencji),
- zasada naprawiania szkód przede wszystkim u źródła,
- zasada „zanieczyszczający płaci”
- zasada integracji wymagań środowiskowych przy ustalaniu i realizacji innych polityk i działań UE.

Głównym dokumentem wyznaczającym kierunki działań jest VI Program Działań Unii Europejskiej na Rzecz Ochrony Środowiska, zatytułowany „Środowisko 2010: Nasz wybór, nasza przyszłość” (decyzja 1600/2002/WE), określa strategiczne ramy wspólnotowej polityki w zakresie ochrony środowiska na lata 2002–2012 i jest uważany za zasadniczy element ochrony środowiska w ramach wspólnotowej strategii trwałego rozwoju.

Cele międzynarodowe

Unia Europejska jest niekwestionowanym liderem działań międzynarodowych na rzecz ochrony środowiska i zachowania zasobów naturalnych. Jednym z celów polityki Unii w dziedzinie środowiska naturalnego jest promowanie na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów środowiska naturalnego, w szczególności zwalczania zmian klimatu (art. 191 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)). Ponadto art. 191 ust. 4 TFUE stanowi, że *w zakresie swoich odpowiednich kompetencji Unia i Państwa Członkowskie współpracują z państwami trzecimi i kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi. Warunki współpracy Unii mogą stanowić przedmiot umów między Unią i zainteresowanymi stronami trzecimi.*

1. Współpraca dwustronna
2. Współpraca wielostronna
3. Finansowanie projektów środowiskowych w krajach trzecich.

Jako priorytetowe uznaje się m. in.: działania dotyczące problemów w zakresie zwalczania zmian klimatu, różnorodności biologicznej, procesu pustoszczenia lasów, degradacji gleby, rybołówstwa i zasobów morskich, zgodności z normami ochrony środowiska, należytego gospodarowania substancjami chemicznymi i odpadami, zapobiegania zanieczyszczeniu powietrza, zrównoważonej produkcji i konsumpcji oraz migracji związanej ze środowiskiem, działania na rzecz propagowania właściwego gospodarowania lasami i walki z nielegalnym wyrębem, działania na rzecz zwiększenia efektywnego wykorzystania energii oraz zastąpienia szczególnie szkodliwych źródeł energii przez inne mniej szkodliwe.

W komunikacie zatytułowanym „Europejska polityka sąsiedztwa – dokument strategiczny” (COM(2004) 373) zawarto zalecenia dotyczące rozwoju współpracy i integracji regionalnej w związku z niektórymi kwestiami, które pojawiły się przy zewnętrznych granicach rozszerzonej UE, w tym kwestiami dotyczącymi środowiska naturalnego.

Współpracę z Ameryką Łacińską, Rosją i Azją w zakresie środowiska naturalnego wspiera partnerstwo pomiędzy UE a Ameryką Łacińską i Karaibami, umowa o partnerstwie i współpracy pomiędzy UE i Rosją (obowiązująca od 1997 r., wraz ze wspólnym programem prac w zakresie ochrony środowiska) oraz strategia współpracy pomiędzy Europą a Azją. Ponadto nawiązano współpracę także z regionem Dunaju i Morza Czarnego oraz w ramach partnerstwa eurośroziemnomorskiego, w obu przypadkach przyczyniając się do zachowania morskiego ekosystemu.

Cele krajowe

Przy sporządzaniu gminnych programów ochrony środowiska należy uwzględnić ustalenia zawarte w następujących krajowych regulacjach prawnych:

- Programie wykonawczym do II Polityki Ekologicznej Państwa,
- Polityce Ekologicznej Państwa na lata 2003 - 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010,
- Polityce Ekologicznej Państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2014,
- Program Ochrony Środowiska w powiecie mińskim.

Przy sporządzaniu gminnych programów ochrony środowiska:

- muszą być uwzględniane wszystkie wymagania obowiązujących przepisów prawnych, dotyczących ochrony środowiska i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych;
- powinny być brane pod uwagę także różne programy rządowe, dotyczące ochrony środowiska i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych, m.in.: KPZL, KPOŚK, KPGO, KPUA i inne.

Uwarunkowania wynikające z Polityki Ekologicznej Państwa:

Zasady polityki ekologicznej

Zasady polityki ekologicznej państwa są zasadami, na których oparta jest również strategia ochrony środowiska gminy, a także dokumentów nadrzędnych do programu gminnego – programu powiatowego oraz wojewódzkiego. Oprócz zasady zrównoważonego rozwoju jako nadrzędnej uwzględniono szereg zasad pomocniczych i konkretyzujących, m.in.:

Zasadę prewencji, oznaczającą w szczególności:

- zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń poprzez stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT),
- recykling, czyli zamykanie obiegu materiałów i surowców, odzysk, energii, wody i surowców ze ścieków i odpadów oraz gospodarcze wykorzystanie odpadów zamiast ich składowania,
- zintegrowane podejście do ograniczania i likwidacji zanieczyszczeń i zagrożeń zgodnie z zaleceniami Dyrektywy Rady 96/61/WE w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i kontroli (tzw. dyrektywa IPPC),
- wprowadzanie pro-środowiskowych systemów zarządzania procesami produkcji i usługami, zgodnie z ogólnosiwiatowymi i europejskimi wymogami w tym zakresie, wyrażonymi m.in. w standardach ISO 14000 i EMAS, programach czystszej produkcji Odpowiedzialność i Troska itp.

Zasadę „zanieczyszczający płaci” odnoszącą się do odpowiedzialności za skutki zanieczyszczenia i stwarzania innych zagrożeń. Odpowiedzialność tę ponosić powinny wszystkie jednostki użytkujące środowiska a więc także konsumenci, zwłaszcza, gdy mają możliwość wyboru mniej zagrażających środowisku dóbr konsumpcyjnych.

Zasadę integracji polityki ekologicznej z politykami sektorowymi, oznaczającą uwzględnienie w politykach sektorowych celów ekologicznych na równi z celami gospodarczymi i społecznymi.

Zasadę regionalizacji, oznaczającą m.in. skoordynowanie polityki regionalnej z regionalnymi ekosystemami w Europie.

Zasadę subsydiarności, wynikającą m.in. z Traktatu o Unii Europejskiej a oznaczającą przekazywanie części kompetencji i uprawnień decyzyjnych dotyczących ochrony środowiska na właściwy szczebel regionalny lub lokalny tak, aby był on rozwiązywany na najniższym szczeblu, na którym może zostać skutecznie i efektywnie rozwiązany.

Zasadę skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej odnoszącą się do wyboru planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych ochrony środowiska a następnie do oceny osiągniętych wyników a oznaczającą potrzebę minimalizacji nakładów na jednostkę uzyskanego efektu.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (NSRO) – Narodowa Strategia Spójności

Jest to dokument opracowany w celu realizacji w latach 2007-2013 na terytorium Polski polityki spójności Unii Europejskiej. NSRO prezentuje strategię rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, w tym cele polityki spójności w Polsce w latach 2007-2013 oraz określa system wdrażania funduszy unijnych w ramach budżetu Wspólnoty na lata 2007-2013. Dokument został przygotowany w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego i zaakceptowany przez Komisję Europejską 9 maja 2007 r. Cel główny NSRO (Narodowej Strategii Spójności) to: tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Koszty realizacji NSRO wyniosą około 85,6 mld euro.

NSRO wdrażane są poprzez programy operacyjne, m.in. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.

Program Operacyjny „Infrastruktura i Środowisko”

Program Operacyjny „*Infrastruktura i Środowisko*”, zgodnie z projektem Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013 (NSRO) - stanowi jeden z programów operacyjnych będących podstawowym narzędziem do osiągnięcia założonych w NSRO celów przy wykorzystaniu środków Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Projekt Programu Operacyjnego „*Infrastruktura i Środowisko*” na lata 2007 – 2013 został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 listopada 2006 roku.

Głównym celem Programu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej.

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowanych będzie 17 osi priorytetowych, m.in. w ramach osi II - Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi.

Instytucją Zarządzającą Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko jest minister właściwy ds. rozwoju regionalnego, który wykonuje swoje funkcje przy pomocy Departamentu Koordynacji Programów Infrastrukturalnych w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego. Instytucja Zarządzająca przekazuje realizację części swoich zadań Instytucjom Pośredniczącym, tj. ministrom właściwym.

7. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania inwestycyjne jak i pozainwestycyjne ujęte do realizacji w ramach poszczególnych celów w „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mińsk Mazowiecki na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019”. Próbę oceny i identyfikacji znaczących oddziaływań na środowisko poszczególnych zadań dokonano w tabelach w tzw. macierzach skutków środowiskowych, które są syntetycznym zestawieniem możliwych pozytywnych, negatywnych, bezpośrednich, pośrednich, krótkoterminowych, długoterminowych oddziaływań tych zadań. W Prognozie przyjęto jedynie zidentyfikowane typy skutków środowiskowych oraz oceniono ich wpływ na poszczególne elementy środowiska z uwzględnieniem także wpływu na zdrowie ludzi, dziedzictwo kulturowe, w tym zabytki oraz sąsiadujący obszar Natura 2000 „Dolina Środkowego Świdra”.

Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w Programie przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne. Biorąc jednak pod uwagę, że większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach Programu gminy Mińsk Mazowiecki wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych. W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu, jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny lub pozytywny wpływ na dany element środowiska.

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto ocenę tę dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji inwestycji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Oznaczenia:

- (+) - pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego przedsięwzięcia,
- (-) - negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego przedsięwzięcia,
- (0) – brak zauważalnego oddziaływania i skutków w zakresie analizowanego przedsięwzięcia,
- (+/-) - realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,
- (N) – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji

Tabela 16 Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska

Cele	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
			NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska															
<i>Poprawa jakości wód</i>	Kontynuowanie procesu budowy sieci kanalizacyjnej wraz z przyłączami w gminie Mińsk Mazowiecki	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	+	+	+	0	-/0	+	0	-/+	N	0	0	0	+
	Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie gminy	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	+	+	+	+	+	+	0	+	+	0	+	0	0
	Kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych oraz zapewnienie odbioru nieczystości i dowozu ich do oczyszczalni przez specjalistyczne przedsiębiorstwo	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	+	+	+	+	+	+	0	+	+	0	+	0	0
	Budowa oczyszczalni przyzagrodowych w obszarach o rozproszonej zabudowie, gdzie budowa sieci kanalizacyjnych nie ma ekonomicznego uzasadnienia	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki, mieszkańcy	+	+	+	0	-/0	+	0	-/+	N	0	0	0	+

Cele	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
			NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
	Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	WIOŚ, PiG, ZMiUW Województwa Mazowieckiego	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
	Bieżąca modernizacja sieci wodociągowej i ujęć wody na terenie gminy	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	+	+	+	0	-/0	+	0	-/+	N	0	0	0	+
	Przebadanie wód w punkcie pomiarowo – kontrolnym na rzece Mieni	WIOŚ	+	+	+	+	+	0	+	0	0	+	0	0	
<i>Racjonalna gospodarka odpadami</i>	Wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów biodegradowanych, wielkogabarytowych i niebezpiecznych, oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	0	0	+	+	+	+	0	+	+	0	0	0	0
	Rozwój systemu zbiórki surowców wtórnych i odpadów niebezpiecznych	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	0	0	+	+	+	+	0	0	0	+	0	0	
	Sukcesywne usuwanie wyrobów zawierających azbest	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	0	0	+	+	0	0	+	0	+	0	0	+	0

Cele	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
			NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
	Prowadzenie akcji ekologicznych dotyczących prawidłowego postępowania z odpadami	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Monitorowanie możliwych miejsc powstawania "dzikich składowisk" odpadów	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Utworzenie „Regionu Gospodarki Odpadami obszaru Miasta Stołecznego Warszawa”	Miasto Warszawa, gminy powiatów: grodziskiego, legionowskiego, mińskiego, nowodworskiego, otwockiego, piaseczyńskiego, pruszkowskiego, warszawa – zachód, wołomińskiego, żyrardowskiego	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Cele	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
			NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
	Ograniczanie negatywnego oddziaływania na środowisko w zakresie postępowania z odpadami, w tym współpraca z Marszałkiem Województwa Mazowieckiego w zakresie wdrożenia nowych regulacji prawnych, dotyczących gospodarki odpadami komunalnymi	WIOŚ	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
<i>Poprawa jakości powietrza atmosferycznego</i>	Kontrola przedsiębiorstw w zakresie emisji pyłów i gazów do powietrza	WIOŚ	+	+	+	+	+	0	+	0	0	+	0	0	+
	Prowadzenie kampanii i wspieranie inicjatyw lokalnych na rzecz przeciwdziałania spalaniu odpadów w gospodarstwach domowych	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
	Gazyfikacja gm. Stanisławów wraz z drugostronnym zasileniem Mińska Mazowieckiego	Mazowiecka Spółka Gazownictwa sp. z o.o.	0	+/-	+	+/-	+/-	0	+	0/-	0	+	+	+	+

Cele	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
			NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 802 na odcinku od drugi krajowej nr 2 do granicy miasta Mińsk Mazowiecki w km 1+600	Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Warszawie	0	0/-	+	0	0	0	+/-	-/0	0/-	-/0	0	0	+
	Kontynuacja budowy obwodnicy Mińska Mazowieckiego w ciągu autostrady A2	GDDKiA w Warszawie	0	0/-	+	0	0	0	+/-	-/0	0/-	-/0	0	0	+
	Bieżące utrzymanie dróg gminnych	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	0	0/-	+	0	0	0	+/-	-/0	0/-	-/0	0	0	+
<i>Ochrona przed hałasem</i>	Stworzenie zabezpieczeń przed oddziaływaniem hałasu komunikacyjnego (ekrany akustyczne, pasy zieleni)	Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich, GDDKiA	0	0	+	0	0	0	0	0	N	0	0	0	+
	Stworzenie zabezpieczeń przed oddziaływaniem hałasu kolejowego i drgań (ekrany akustyczne, szlifowane szyny bezstykowe)	Zakład Linii Kolejowych w Siedlcach	0	0	+	0	0	0	0	0	N	0	0	0	+
	Prowadzenie pomiarów natężenia hałasu i pomiarów ruchu	WIOŚ, Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich, GDDKiA	0	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Cele	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
			NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
	Działania organizacyjno-techniczne służące spowalnianiu ruchu w miejscach o szczególnym jego natężeniu	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	0	+	+	+	+	0	+	+	+	+	0	+	+
<i>Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym</i>	Badania pól elektromagnetycznych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobu sprawdzenia dotrzymywania tych poziomów	WIOŚ	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Inwentaryzacja źródeł promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	0	0	+	+	0	0	+	0	+	+	0	+	+
	Modernizacja istniejących sieci elektroenergetycznych stacji transformatorowych	Zakłady Energetyczne	0	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Cele	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
			NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii oraz rozwój proekologicznych form działalności gospodarczej															
<i>Eksploracja zasobów kopalin</i>	Nasilenie kontroli w zakresie wykonywania przez przedsiębiorców postanowień udzielonych koncesji	Starostwo powiatowe	0	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0
	Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin i rekultywacja nieczynnych wyrobisk	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	0	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Zrównoważone wykorzystanie energii, oraz racjonalne gospodarowanie wodą</i>	Prowadzenie działań na rzecz poprawy efektywności ogrzewania poprzez „termomodernizację” obiektów	Zarządcy nieruchomości	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Eliminowanie węgla jako paliwa dla ogrzewania gospodarstw domowych	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	+	+	+	+	+	0	+	+	+	+	+	+	+
	Zachęcanie mieszkańców do używania w swoich pojazdach biopaliw, benzyny bezołowiowej i gazu, oraz korzystanie z komunikacji zbiorowej	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Cele	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
			NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
	Wymiana przewodów AFL 120 mm ² na AFL 240 mm ² w istniejącej linii 110 kV relacji Pilawa - Mińsk Maz.	Mazowiecka Spółka Gazownictwa sp. z o.o.	+/-	+/-	+	+/-	0	0	+	0/-	0	+	+	+	+
	Gazyfikacja gm. Stanisławów wraz z drugostronnym zasileniem Mińska Mazowieckiego.	Mazowiecka Spółka Gazownictwa sp. z o.o.	+	+/-	+	+/-	+/-	0	+	0/-	0	+	+	+	+
<i>Zrównoważone wykorzystanie energii</i>	Promowanie wśród mieszkańców pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Zrównoważone korzystanie z gleb (rolnictwo ekologiczne)</i>	Upowszechnienie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej i rolnictwa ekologicznego	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Szkolenia z zakresu Dyrektywy Azotanowej, Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej KDPR i ochrony środowiska	ODR	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Optymalne zużycie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, zapewnienie wzrostu poziomu świadomości ekologicznej wśród rolników	rolnicy/ ODR, SCh-R, Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Cele	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
			NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
	Bieżąca ochrona gruntów rolnych, ochrona roślin, urządzeń melioracyjnych, wiejskich zbiorników wodnych w tym odmulenie, regulacja i renowacja koryt rzek i kanałów melioracyjnych	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki, właściciele	+	+	+	+	+	+	0	+	+	0	+	0	+
	Wprowadzenie pasów zadrzewień i zakrzewień wokół obszarów intensywnie użytkowanych rolniczo, pozbawionych szaty roślinnej i zadrzewień	Właściciele i użytkownicy terenów, Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0
	Prowadzenie monitoringu stanu jakości gleb	Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza w Warszawie	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Utworzenie spójnego systemu obszarów chronionych															
<i>Ochrona dziedzictwa przyrody, w szczególności bioróżnorodności</i>	Ochrona obszarów, zespołów i obiektów nie objętych jeszcze ochroną prawną, a prezentujących dużą wartość przyrodniczą	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki, zarząd powiatu, sejmik województwa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Cele	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
			NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
	Ochrona starodrzewów, parków wiejskich i podworskich	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki, Starostwo Powiatowe	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Zachowanie i uzupełnienie pasów zieleni izolacyjnej towarzyszącej ciągom komunikacyjnym	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Wdrażanie programów rolno-środowiskowych na terenach cennych przyrodniczo	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Urządzanie, utrzymanie i pielęgnacja zieleni będącej w administrowaniu gminy	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Zwiększenie lesistości i ochrona lasów															
<i>Ochrona i powiększenie powierzchni lasów</i>	Wspieranie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów leśnych	RDLP, Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Promocja walorów przyrodniczych i edukacja ekologiczna	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki, Starostwo Powiatowe	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Cele	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:											
			NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki
	Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów porolnych	ARiMR, właściciele gruntów	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Prowadzenie prac pielęgnacyjnych na terenie kompleksów leśnych	Nadleśnictwo Mińsk Mazowiecki	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Podnoszenie poziomu wiedzy ekologicznej														
<i>Ustawiczne kształcenie społeczeństwa w zakresie edukacji ekologicznej</i>	Tworzenie, poszerzenie i rozwój oferty turystycznej i produktu turystycznego	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki, Starostwo Powiatowe	+	0	+	0	0	0	0	+	+	0	+	+
	Budowa dwóch dużych (30-40 ha) kompleksów rekreacyjnych, zaopatrzonych w zaplecze gastronomiczne, urządzenia sportowo-rekreacyjne i miejsca noclegowe	Inwestorzy	0	0/-	+	0	0	+/-	-/0	0/-	-/0	0	0	+
	Promocja turystyczna gminy	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki, Starostwo Powiatowe, organizacje turystyczne, ODR	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Cele	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:											
			NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki
<i>Ustawiczne kształcenie społeczeństwa w zakresie edukacji ekologicznej oraz poprawa zarządzania ochroną środowiska</i>	Współpraca z jednostkami i instytucjami działającymi w obszarze ochrony środowiska	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki, WIOŚ, RDOŚ, RZGW, Urząd Marszałkowski, Starostwo Powiatowe	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Prowadzenie stałych akcji informacyjno-edukacyjnych	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Organizowanie imprez pobudzających aktywność dzieci i młodzieży w dziedzinie ochrony przyrody i środowiska naturalnego	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki, Starostwo Powiatowe	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Informowanie mieszkańców przez portal internetowy gminy o stanie środowiska na terenie gminy i powiatu oraz działaniach podejmowanych na rzecz jego ochrony	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Wspieranie działań wybranych placówek oświaty, przejmujących rolę lokalnych centrów edukacji	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Cele	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:											
			NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki
	Przeprowadzenie szkoleń z zakresu: - Działań rolnośrodowiskowych - w tym ekologicznych metod produkcji - Różnicowania w kierunku działalności nierolniczej - Wymogów wzajemnej zgodności - Nowości w uprawie zbóż - Wspólnej Polityki Rolnej po 2013 r.	MODR, TZD Mińsk Mazowiecki	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Organizowanie akcji promocyjnych i konkursów w zakresie efektywności energetycznej, oszczędzania wody, ochrony przed hałasem oraz zrównoważonego transportu	Urząd Marszałkowski	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Przygotowanie materiałów i promowanie rozwoju agroturystyki i ekoturystyki w gminie	Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Cele	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
			NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Poprawa stanu bezpieczeństwa ekologicznego															
<i>Ochrona przed powodzią, suszą i osuwiskami oraz ochrona przeciwpożarowa</i>	Modernizacja systemów melioracyjnych	ZMiUW Województwa Mazowieckiego	0	+	+	+	+	+	0	+	+	0	0	0	+
	Przebudowa jazu na rzece Srebrna w km 6+780 oraz progu na dopływie rzeki Srebrnej w km 0+050 cieku bez nazwy w Mińsku Mazowieckim	ZMiUW Województwa Mazowieckiego	0	+	+	+	+	+	0	+	+	0	0	0	+
	Budowa i renowacja zbiorników małej retencji przez właścicieli prywatnych	ZMiUW Województwa Mazowieckiego	0	+	+	+	+	+	0	+	+	0	+	0	+
<i>Przeciwdziałanie awariom przemysłowym, oraz zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych</i>	Kontrola działalności przedsiębiorców w zakresie spełnienia warunków zezwoleń na terenie gminy	WIOŚ	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	
	Budowa przy głównych drogach w pobliżu dużych miast parkingów dla pojazdów przewożących materiały niebezpieczne	Urząd Marszałkowski	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0	

W niniejszej Prognozie przeprowadzono analizę wpływu na środowisko planowanych przedsięwzięć w ramach realizacji Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mińsk Mazowiecki, przy założeniu, że wszystkie przedsięwzięcia będą spełniały wszystkie obowiązujące obecnie wymagania przepisów Prawa ochrony środowiska. Zakres i forma przedstawionych niżej przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko jest zgodna z ustaleniami art. 51 ust. 2 pkt. 2e ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Przedstawiona ocena ma charakter poglądowy, gdyż dla przedsięwzięć faktycznie oddziałujących na środowisko powinny zostać opracowane szczegółowe raporty o oddziaływaniu na środowisko na etapie ubiegania się o pozwolenie na budowę.

Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko ustaleń Aktualizacji Programu:

NATURA 2000 I BIORÓŻNORODNOŚĆ

Na terenie gminy Mińsk Mazowiecki nie zlokalizowano żadnych obszarów Natura 2000, oddziaływanie na najbliższy sąsiadujący obszar „Dolina Środkowego Świdra” jest położony w znacznym oddaleniu, żadne przedsięwzięcie realizowane na terenie gminy nie będzie wpływać na niego, zarówno w sposób negatywny, jak i pozytywny.

Zagrożeniem dla obszarów chronionych i bioróżnorodności mogą być działania inwestycyjne, których negatywne oddziaływanie będzie miało charakter krótkookresowy i będzie wpływać wyłącznie podczas etapu prac budowlanych:

- Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 802,
- Kontynuacja budowy obwodnicy Mińska Mazowieckiego w ciągu autostrady A2,
- Bieżące utrzymanie dróg,
- Budowa dwóch dużych (30-40 ha) kompleksów rekreacyjnych,
- Wymiana przewodów w istniejącej linii 110 kV relacji Pilawa - Mińsk Mazowiecki,
- Gazyfikacja gm. Stanisławów wraz z drugostronnym zasilaniem Mińska Mazowieckiego.

Problemem związanym z ochroną różnorodności przyrodniczej jest silna antropopresja na tereny cenne przyrodniczo. Związane jest to z zajmowaniem tych terenów pod zabudowę mieszkaniową, jak również lokowanie terenów przemysłowych. Brak planów zagospodarowania przestrzennego powoduje że brak jest trwałej strategii w ochronie cennych obszarów, skutkuje to licznymi przypadkami przeznaczania tych terenów na inne cele. Zagrożenie stanowią także elementy infrastruktury technicznej i komunikacyjnej przecinające tereny cenne przyrodniczo. Infrastruktura taka w szczególności drogi stanowią barierę dla przemieszczających się zwierząt, zagrożenie dla ich życia lub powodują zmianę ich tras migracyjnych.

W przypadku pozostałych zadań, ich oddziaływanie będzie miało charakter pozytywny lub obojętny, należy jednak pamiętać że wszelkie planowane inwestycje gminne powinny uwzględniać oddziaływanie na obszary chronione i bioróżnorodność, tak aby nie zostały zachwiane ich stany oraz nie zostało zniszczone bogactwo przyrodnicze.

ŁUDZIE I DOBRA MATERIALNE

Wszystkie zaproponowane działania mają bezpośredni i pośredni, długoterminowy i stały pozytywny wpływ. Żadne z zaproponowanych zadań do realizacji nie będzie w sposób negatywny wpływać na ludzi – ich samopoczucie i stan zdrowia.

ZWIERZĘTA I ROŚLINY

Żadne z zaproponowanych zadań nie wpłynę w negatywny sposób na zwierzęta i rośliny. Pozytywne oddziaływanie będzie bezpośrednie, pośrednie i długoterminowe. Chwilowy negatywny charakter jedynie można dostrzec przy zadaniach polegających na poprawie jakości wód. Ich wspólną cechą jest podczas realizacji zadania naruszenie wierzchniej warstwy powierzchni ziemi, co tym samym może spowodować zniszczenie występującej tam roślinności. Będzie to tylko oddziaływanie tymczasowe, roślinność wykazuje szybkie możliwości odnowy.

WODY

Budowa oczyszczalni przyzgodowych, modernizacja sieci wodociągowej i budowa sieci kanalizacyjnej oraz monitorowanie możliwych miejsc powstawania „dzikich składowisk” odpadów będą

miały z pewnością długotrwałe pozytywne oddziaływanie zarówno na wody powierzchniowe, jak i podziemne. Nowe, oraz zmodernizowane odcinki sieci wod – kan ograniczą w znaczny sposób straty wody powstające na skutek przesyłu. Woda docierając do mieszkańców w dużej mierze trafia następnie do sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków, gdzie zostają przywrócone jej parametry jakościowe. Rozwój sieci wodociągowo – kanalizacyjnej ograniczy przenikanie zanieczyszczeń do środowiska, a powstawanie oczyszczalni przyzagrodowych poprawi jakość wód.

Potencjalne negatywne oddziaływanie na wody zaproponowanych do realizacji zadań dla gminy Mińsk Mazowiecki może mieć charakter wyłącznie przejściowy i dotyczyć będzie etapu budowy poszczególnych elementów infrastruktury.

Przed realizacją kompleksów rekreacyjnych trzeba koniecznie przeanalizować ich wpływ na wody powierzchniowe i podziemne. Ich późniejsze funkcjonowanie może spowodować wzrost liczby turystów, który korzystając z walorów zbiornika Marianka mogą przyczynić się do pogorszenia stanu jego wód. Aby zminimalizować ten rodzaj negatywnego oddziaływania, a zarazem nie rezygnować z rozwoju sektora turystyki wody powinny być kontrolowane i monitorowane, by nie doprowadzić do obniżenia ich stanu.

POWIETRZE

Budowa dwóch dużych (30-40 ha) kompleksów rekreacyjnych niesie ze sobą oddziaływania bezpośrednie, negatywne, krótkotrwałe (na etapie budowy – emisja pyłu przy pracach ziemnych), pośrednie, długotrwałe (na etapie eksploatacji bez żadnych oddziaływań na jakikolwiek aspekt środowiska).

W przypadku rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 802, kontynuacji budowy obwodnicy Mińska Mazowieckiego w ciągu autostrady A2, oraz bieżącego utrzymania dróg, oddziaływanie negatywne na jakość powietrza ma charakter ciągły, polegający na emisji spalin do atmosfery wskutek pracy dodatkowych pojazdów na drogach, których ilość może się zwiększyć.

POWIERZCHNIA ZIEMI

Oddziaływania na powierzchnię ziemi będą miały charakter bezpośredni i pośredni, krótkotrwały, negatywny (na etapie budowy i prac ziemnych, zdjęta warstwa ziemi) – oddziaływanie to dotyczy zadań:

- Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 802,
- Kontynuacja budowy obwodnicy Mińska Mazowieckiego w ciągu autostrady A2,
- Bieżące utrzymanie dróg,
- Budowa dwóch dużych (30-40 ha) kompleksów rekreacyjnych,
- Wymiana przewodów w istniejącej linii 110 kV relacji Pilawa - Mińsk Mazowiecki,
- Gazyfikacja gm. Stanisławów wraz z drugostronnym zasilaniem Mińska Mazowieckiego.
- Budowy oczyszczalni przyzagrodowych,
- Bieżącej modernizacji sieci wodociągowej i ujęć wody,
- Kontynuowanie procesu budowy sieci kanalizacyjnej wraz z przyłączami.

Po etapie budowy i prac ziemnych oddziaływanie będzie wpływać wyłącznie pozytywnie we wszystkich aspektach środowiskowych i w okresie długoterminowym.

KRAJOBRAZ

Budowa dwóch dużych (30-40 ha) kompleksów rekreacyjnych spowoduje stałą zmianę w krajobrazie, jednak lokalizacja inwestycji będzie z pewnością zgodna z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, a to warunkuje ochronę cennych krajobrazów, oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, krótkotrwałe i negatywne (jedynie w czasie prowadzonych robót),

W przypadku rozbudowy drogi wojewódzkiej oraz bieżącego utrzymania dróg oddziaływanie na krajobraz występuje w trakcie wykonywania zadania, czyli w perspektywie krótkoterminowej, natomiast te drogi są już stałym elementem w krajobrazie, nie zmieniając jego stanu.

Budowa nowego obiektu jakim jest obwodnica Mińska Mazowieckiego przyniesie natomiast trwałe zmiany w krajobrazie, które w dalszych latach będą postępowały poprzez budowę autostrady A2, oraz towarzyszących jej obiektów. Budowa obwodnicy i w dalszej kolejności autostrady jest jednak zaplanowana w Studium kierunków i zagospodarowania przestrzennego gminy Mińsk Mazowiecki, w którym lokalizacja została w taki sposób dobrana, aby w jak najmniejszym stopniu naruszać elementy krajobrazu.

ZASOBY NATURALNE

Wszystkie zaproponowane działania – wpływ bezpośredni i pośredni, długoterminowy i pozytywny lub brak wpływu.

ZABYTKI

Przy właściwym przygotowaniu inwestycji brak oddziaływań.

ODDZIAŁYWANIA TRANSGRANICZNE

Brak oddziaływań.

8. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Ustala się, iż prognoza powinna obejmować obszar gminy, wraz z obszarami pozostającymi w zasięgu oddziaływania wynikającego z realizacji ustaleń programu ochrony środowiska. Jest zatem oczywiste, że obszar objęty prognozą nie może być mniejszy od obszaru będącego przedmiotem tego dokumentu, co jest konieczne zważywszy na wzajemne powiązania poszczególnych elementów środowiska.

W celu dokonania obiektywnej weryfikacji i modyfikacji celów i projektów proponowanych w ramach Programu konieczne jest prowadzenie monitoringu, który dostarczy danych niezbędnych do realizacji tych działań. Monitoring ten – ze względu na częstotliwość gromadzenia, a w szczególności udostępniania danych – powinien być prowadzony w cyklu rocznym, a sprawozdania z postępów realizacji ustaleń POŚ powinny być udostępniane, zgodnie z wymogami ustawy Prawo Ochrony Środowiska, co najmniej w cyklu dwuletnim, w postaci raportów.

Nadrzędną zasadą realizacji niniejszego opracowania powinna być realizacja wyznaczonych zadań przez określone jednostki, którym poszczególne zadania przypisano. Z punktu widzenia Programu w realizacji poszczególnych zadań będą uczestniczyć:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem,
- podmioty realizujące zadania programu,
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu,
- społeczność gminy, jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Realizacja Założeń Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mińsk Mazowiecki to poprawa stanu środowiska gminy. Zmiany wartości wskaźników i mierników charakteryzujących elementy środowiska będą stanowiły wymierny efekt realizacji założeń Programu.

W cyklach czteroletnich będzie oceniany stopień realizacji celów ekologicznych (określonych w tym dokumencie dla okresu do 2015 roku). Ocena ta będzie bazą do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji. Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań zapisanych w ustawie "Prawo ochrony środowiska", a dotyczących okresu na jaki jest przyjmowany program ochrony środowiska i systemu raportowania o stanie realizacji programu ochrony środowiska.

Zatem głównymi elementami monitoringu wdrażania Programu będą:

- ocena postępów we wdrażaniu programu ochrony środowiska, w tym przygotowanie raportu (co dwa lata),
- aktualizacja listy przedsięwzięć (co dwa lata),
- aktualizacja polityki ochrony środowiska, tj. celów ekologicznych i kierunków działań (co cztery lata),

Wdrażanie programu ochrony środowiska powinno podlegać regularnej ocenie w zakresie:

- efektywności wykonania zadań,
- aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,
- stopnia realizacji programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,

- niezbędnych modyfikacji programu.

Dla prawidłowego przebiegu monitoringu realizacji celów i zadań Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Mińsk Mazowiecki niezbędna jest okresowa wymiana informacji, zwłaszcza pomiędzy jednostkami gminy, dotycząca stanu środowiska oraz stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań.

Monitoring Programu ochrony środowiska gminy Mińsk Mazowiecki opiera się na zestawie mierników realizacji zadań i ich efektów oraz przypisanych im skal oceny. Każde zadanie posiada swój indywidualny miernik realizacji. Każdemu miernikowi przypisana jest sześciostopniowa skala oceny (0-5). Przyjęcie jednakowej wysokości skali dla każdego z zadań pozwala określić poziom osiągnięcia celów na dowolnym etapie realizacji Programu. Pozwala również na określenie stopnia zaawansowania realizacji Programu jako całości i w poszczególnych jego priorytetach. Przyjmuje się następujące stopnie oceny poziomu osiągnięcia celów i zaawansowania realizacji Programu

> 4,50 - bardzo wysoki poziom realizacji Programu (osiągania celów);

3,50-4,49 - wysoki poziom zaawansowania Programu (osiągania celów);

2,50-3,49 - średni poziom zaawansowania Programu (osiągania celów);

1,50-2,49 - niski poziom zaawansowania Programu (osiągania celów);

0,50-1,49 - bardzo niski poziom zaawansowania Programu (osiągania celów);

< 0,5 - Program (cel) w niewielkim stopniu zrealizowany, trudno mówić o jego zaawansowaniu; Program (cel) w początkowym stopniu realizacji.

Należy zwrócić uwagę, iż poziom zaawansowania realizacji Programu powinien rosnąć w czasie. Wynika to z jego natury. W początkowej fazie Program powinien osiągać oceny z dolnego przedziału skali, w połowie realizacji - oceny ze środka skali, a w końcowym etapie - noty z górnych zakresów⁶.

Dla gminy Mińsk Mazowiecki większość zadań zostanie ocenionych w sposób następujący:

0 – brak działań

1 – zabezpieczenie środków w budżecie

2 – wykonanie potrzebnej dokumentacji, uzyskanie niezbędnych pozwoleń, wybór wykonawcy

3 – wykonanie zaplanowanego zadania w 50%

4 – wykonanie zaplanowanego zadania w 75%

5 – wykonanie zaplanowanego zadania w 100%

9. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

Niniejszy rozdział ma na celu przedstawienie analizy wyników pokazanych w powyższej macierzy wpływu na środowisko planowanych do realizacji zadań na terenie gminy Mińsk Mazowiecki. W poniższych podrozdziałach opisano jakim rodzajem oddziaływania charakteryzują się one (krótko- i długoterminowe, bezpośrednie, pośrednie, stałe, chwilowe, oraz pozytywne i negatywne).

9.1. Zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska

9.1.1. Poprawa jakości wód

Powyższe zadania związane z ochroną zasobów wód podziemnych i powierzchniowych wdrażane są w poprzez realizację zadań inwestycyjnych związanych z rozbudową i modernizacją sieci wodociągowych i kanalizacyjnych. Tego rodzaju inwestycje oddziałują na środowisko w wymiarze długookresowym. Inwestycje w zakresie wodociągów przyczynią się do poprawy jakości wody pitnej oraz do podniesienia standardu życia mieszkańców. Realizacja inwestycji kanalizacyjnych oraz zakładania zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków spowoduje pozytywny wpływ na środowisko m.in. poprzez zmniejszenie ilości odprowadzanych do środowiska ścieków nieoczyszczonych ze źródeł komunalnych i przemysłowych oraz ograniczenie

⁶ Programowanie ochrony środowiska w gminie czyli jak skutecznie zaplanować i wdrożyć gminny program ochrony środowiska, Tom 1 – podręcznik, 2009 r., Arnold Bernaciak, Marcin Spychała

spływu zanieczyszczeń obszarowych. Realizacja tych działań jest niezbędna i w efekcie korzystna dla środowiska.

Należy jednak pamiętać, że oddziaływanie inwestycji wod-kan na etapie budowy i modernizacji będzie rodzić chwilowe niedogodności związane z ograniczeniami komunikacyjnymi dla mieszkańców oraz pewne skutki w środowisku przyrodniczym (ingerencja w środowisko wodno-gruntowe, wpływ na krajobraz). Wymienione oddziaływania będą występować tylko w krótkim okresie czasu (realizacja), a spodziewana wartość korzyści związanych ze skanalizowaniem i zwodociągowaniem miejscowości oraz oczyszczaniem nieczystości „u źródła” poprzez przydomowe oczyszczalnie, będzie charakteryzować się skumulowanym oddziaływaniem i przewyższy wielokrotnie sumę strat ekologicznych.

W celu ograniczenia negatywnych oddziaływań i kompensacji przyrodniczej w przypadku budowy sieci kanalizacyjnej i wodociągowej na etapie prac budowlanych należy warstwę gleby zdjętą z pasa robót odpowiednio zdeponować i po zakończeniu prac ponownie wykorzystać do rekultywacji terenu. Należy ograniczać przestrzenne zagospodarowanie i przekształcenie istniejącego środowiska przyrodniczego do niezbędnego minimum, w trakcie budowy o ile to możliwe maksymalnie zawęzić pas budowy, co pozwoli ograniczyć bezpośrednio zniszczenie drzew i krzewów.

9.1.2. Racjonalna gospodarka odpadami

Rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów oraz spełnianie wymogów odnośnie dopuszczonych limitów przyczyni się do stopniowego zmniejszania udziału odpadów o cechach surowców wtórnych (zwłaszcza odpadów opakowaniowych, biodegradowalnych, niebezpiecznych, a także wielkogabarytowych i budowlanych) w strumieniu odpadów kierowanych na składowiska. Dzięki temu nastąpi oszczędność wykorzystania pojemności składowisk. Wpłyne to bezpośrednio na zmniejszenie zapotrzebowania na zajmowanie nowych powierzchni pod deponowanie odpadów.

Rozwój systemu selektywnej zbiórki i odzysku odpadów o charakterze niebezpiecznym z odpadów komunalnych przyczyni się do zmniejszenia potencjalnego zagrożenia dla środowiska zdeponowanych na składowiskach odpadów komunalnych. Zebrane selektywnie odpady niebezpieczne zostaną w bezpieczny sposób przetransportowane i unieszkodliwione w instalacjach posiadających stosowne zezwolenia.

Odpowiednia edukacja przyczyni się do wzrostu świadomości wśród mieszkańców gminy w zakresie odpowiedniego postępowania z odpadami.

Realizacja celów i zadań wynikających z niniejszego Programu będzie służyła poprawie jakości środowiska na obszarze gminy Mińsk Mazowiecki.

9.1.3. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego

Zadania zaproponowane w zakresie poprawy jakości powietrza na terenie gminy Mińsk Mazowiecki mają prowadzić do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery i ograniczenia uciążliwości hałasu.

Przy działaniach mających na celu ochronę powietrza bardzo ważną kwestią jest współpraca z jednostkami wyższego szczebla i innymi instytucjami związanymi z ochroną środowiska. Zanieczyszczenia powietrza nie posiadają bowiem wyznaczonej stałej granicy, dynamicznie się zmieniają i rozprzestrzeniają. Obiekty na terenie gminy stanowią pewne źródła zanieczyszczeń gazowych lub pyłowych, ale nad teren gminy napływają również zanieczyszczenia z innych obszarów.

Prowadzący instalację emitującą gazy lub pyły do powietrza zobowiązany jest do zgłoszenia tej instalacji lub uzyskania pozwolenia na emisję gazów i pyłów. Konieczność dokonania zgłoszenia lub uzyskania pozwolenia na emisję gazów i pyłów określona została w odpowiednich rozporządzeniach. Często zdarza się, że nawet niewielka emisja wymaga odpowiednich regulacji prawnych. Brak tych regulacji może skutkować podwyższonymi opłatami za korzystanie ze środowiska.

Zadaniem jakim jest kontrolowanie przedsiębiorstw w zakresie emisji gazów i pyłów do powietrza przez WIOŚ posiada z pewnością pozytywne skutki zarówno bezpośrednie i pośrednie, w wymiarze krótko – i długookresowym.

Pozostałe zadania, takie jak termomodernizacje, czy prowadzenie kampanii w celu zaprzestania spalania odpadów w piecach domowych mają pozytywne oddziaływanie na wszystkie

komponenty środowiska.

Jedynie zadania polegające na realizacji odcinków dróg, oraz ich bieżącym utrzymaniu mogą nieść ze sobą negatywne skutki dla obszarów chronionych, różnorodności biologicznej, powierzchni ziemi czy krajobrazu. Przyczyną tego oddziaływania są w dużej mierze zimowe działania polegające na posypywaniu solą nawierzchni drogowych, oraz powstawanie odpadów podczas sprzątania dróg. Przy wyborze oferty przetargowej warto zwrócić uwagę, czy wykonawca nie wykorzystuje piasku zamiast soli, aby możliwie jak w największy sposób ograniczyć oddziaływanie na środowisko.

Każde działanie związane z modernizacją odcinków dróg niesie ze sobą oddziaływanie o ładunkach zarówno dodatnich, jak i ujemnych. Sztuka polega na wykorzystywaniu takich praktyk, aby negatywne oddziaływanie było w jak największym stopniu zminimalizowane lub też kompensowane.

9.1.4. Ochrona przed hałasem

Wszystkie zadania prowadzące do osiągnięcia celu jakim jest ochrona przed hałasem nie będą w żaden sposób wpływać na komponenty środowiska, w tym zdrowie człowieka. Ich oddziaływanie pośrednie i bezpośrednie, oraz długo – i krótkoterminowe będzie mieć charakter pozytywny lub obojętny. Dlatego też nie dostrzega się potrzeby proponowania innych rozwiązań w zakresie oddziaływania hałasu.

9.1.5. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Zagrożenie promieniowaniem elektromagnetycznym występuje przede wszystkim w bezpośrednim otoczeniu jego źródła (np. stacje elektroenergetyczne, linie elektroenergetyczne, stacje bazowe telefonii komórkowej). Dlatego, aby ograniczyć negatywne oddziaływanie promieniowania elektromagnetycznego na ludzi i środowisko, konieczne jest rozważanie problematyki oddziaływania pól elektromagnetycznych na etapie planowania przestrzennego (przy wyborze lokalizacji nowych inwestycji). Istotne jest by z jednej strony ograniczyć rozwój zabudowy w sąsiedztwie źródeł promieniowania elektromagnetycznego, a z drugiej strony zabezpieczyć tereny zabudowy mieszkaniowej przed lokalizowaniem tych źródeł w ich najbliższym sąsiedztwie.

Zadania zaproponowane do realizacji w ramach realizacji celu ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym nie będą w żaden sposób wpływać negatywnie na środowisko przyrodnicze, ich oddziaływanie długoterminowe będzie miało dodatni wpływ na wszystkie oceniane elementy.

9.2. Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii oraz rozwój proekologicznych form działalności gospodarczej

9.2.1. Zrównoważone wykorzystanie energii oraz racjonalne gospodarowanie wodą

Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych przyczyni się do wolniejszego ich zużywania i ograniczenia presji na środowisko. Zrealizowanie tych postulatów ma umożliwić wykorzystywanie energii odnawialnej. Wzrost udziału energii z odnawialnych źródeł przełoży się na różnorodność oddziaływań na środowisko. Zaletą energii odnawialnej jest eliminacja wytwarzania odpadów i emisji do powietrza na etapie eksploatacji systemu.

Powyższe stwierdzenie jest jednak oddziaływaniem pośrednim jakie można uzyskać w późniejszych etapach realizacji. Bezpośrednim oddziaływaniem jest wybór takich metod i mechanizmów, aby zachęcić mieszkańców i potencjalnych inwestorów do zmiany sposobu myślenia i wsparcia odnawialnych źródeł energii. Poza względami przyrodniczymi zachęcanie do tego typu działań musi być poparte względami ekonomicznymi i zaprogramowane w taki sposób, aby oddziaływanie nie miało charakteru chwilowego, tylko w stały sposób wpisywało się w wszelkiego rodzaju działalność prowadzoną na terenie gminy.

W przypadku realizacji zadań polegających na budowie nowych gazociągów na terenie gminy Stanisławów wraz z drugostronnym zasilaniem Mińska Mazowieckiego należy pamiętać, że oddziaływanie inwestycji gazociągowych na etapie budowy i modernizacji będzie powodować pewne skutki w środowisku przyrodniczym (ingerencja w środowisko wodno-gruntowe, wpływ na krajobraz). Wymienione oddziaływania będą występować tylko w krótkim okresie czasu (realizacja), a spodziewana wartość korzyści związanych z gazyfikacją miejscowości będzie charakteryzować się skumulowanym oddziaływaniem i przewyższy wielokrotnie sumę strat ekologicznych, zwłaszcza

w zakresie jakości powietrza.

Promowanie i wspieranie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii nie będzie w żaden sposób wpływać na komponenty środowiska, w tym zdrowie człowieka. Zadanie to ma jedynie na celu poinformowanie mieszkańców o możliwościach wykorzystywania energii pozyskiwanej z ekologicznych źródeł. Ich oddziaływanie pośrednie i bezpośrednie, oraz długo – i krótkoterminowe będzie mieć wyłącznie charakter pozytywny. Dlatego też nie dostrzega się potrzeby proponowania innych rozwiązań w zakresie oddziaływania tego zadania.

9.2.2. Zrównoważone korzystanie z gleb (rolnictwo ekologiczne)

Biorąc pod uwagę zmniejszające się zasoby powierzchni ziemi należy odzyskiwać każde tereny i monitorować stale ich jakość i możliwość dalszego wykorzystania. Pośrednie oddziaływanie polega na zachowaniu walorów i zasobów powierzchni ziemi i zapobieganiu ich zanieczyszczeniom.

Zadania zaproponowane dla ochrony gleb oddziałują na wszystkie komponenty środowiska przyrodniczego wyłącznie w pozytywny sposób lub obojętny, zarówno w zakresie krótko-, jak i długoterminowym. Oddziaływanie na gleby jest zarówno typem bezpośrednim, wpływa na uprawy rolne, jak i bezpośrednim – oddziałuje na wody gruntowe, oraz rodzaj pokrycia terenu. Ze względu na charakter rolniczy gminy Mińsk Mazowiecki mieszkańcy trudniący się w tym sektorze sami dbają o jakość gleby, nie doprowadzając do jej zubożenia.

Gmina Mińsk Mazowiecki prowadzi zadania związane z zapewnieniem odpowiedniej jakości wód użytkowych, realizuje szereg zadań związanych z modernizacją systemu sieci wodociągowej i budowie przyzagrodowych oczyszczalni. Działania te przyczynią się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez bezpieczne i zorganizowane odprowadzenie ścieków na oczyszczalnię, również za pomocą taboru asenizacyjnego.

9.2.3. Eksploatacja zasobów kopalin

Gmina Mińsk Mazowiecki nie posiada na swoim terenie zasobów paliw energetycznych, wydobywane są jedynie piaski i żwiry. Z zaproponowanych zadań żadne nie wiąże się z negatywnymi oddziaływaniami na środowisko. Wyrobiska po skończonej eksploatacji powinny zostać w odpowiedni sposób zrehabilitowane. Na chwilę obecną nie planuje się powstania nowych wyrobisk. Gmina Mińsk Mazowiecki poprzez prowadzenie kontroli przedsiębiorców dba o zgodne z zasadami ochrony środowiska funkcjonowanie tych obiektów.

Zadania polegające na systematycznym kontrolowaniu koncesji na wydobycie, oraz eliminacji miejsc nielegalnego wydobywania wiążą się z jedynie z pozytywnym oddziaływaniem na komponenty środowiska.

9.3. Utworzenie spójnego systemu obszarów chronionych

9.3.1. Ochrona dziedzictwa przyrody, w szczególności bioróżnorodności

Ochrona zasobów przyrodniczych przed ich degradacją stanowi priorytetowy cel w zakresie ochrony środowiska. Wszystkie zaproponowane działania realizujące cel będą wpływały pozytywnie na wszystkie oceniane komponenty środowiska przyrodniczego, zdrowie ludzi, oraz zabytki i dobra materialne.

Wszystkie zaproponowane działania w tym zakresie nie wpłyną negatywnie na stan środowiska, wręcz przyczynią się do poprawy jego stanu, a ich oddziaływanie będzie miało charakter długoterminowy. Działania polegają głównie na urządzaniu, utrzymaniu i pielęgnacji zieleni będącej w administrowaniu gminy, zachowaniu i uzupełnianiu pasów zieleni izolacyjnej towarzyszącej ciągom komunikacyjnym, oraz ochronie obszarów, zespołów i obiektów nie objętych jeszcze ochroną prawną, a prezentujących dużą wartość przyrodniczą.

Istotnym zagadnieniem jest również ochrona starodrzewów, parków wiejskich i podworskich, które wraz z dworami stanowią cenny kompleks zarówno przyrodniczy, jak i kulturowy i historyczny. Ich utrzymanie przyczyni się do zachowania ciągłości ekologicznej obszarów cennych przyrodniczo i pozytywnie wpłynie na wszystkie komponenty środowiska, w tym w dużej mierze na samopoczucie mieszkańców.

9.4. Zwiększenie lesistości i ochrona lasów

9.4.1. Ochrona i powiększenie powierzchni lasów

Lasy na terenie gminy Mińsk Mazowiecki charakteryzują się dużym rozczłonkowaniem, sprawia to, że narażone są one na działanie szeregu ujemnych czynników. Leśnicy z nadleśnictwa Mińsk Mazowiecki prowadzą prace pielęgnacyjne na terenie kompleksów leśnych, oraz zalesiają tereny o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów porolnych.

Większość przewidzianych do wykonania zadań charakteryzuje się długim czasem realizacji, a tym samym ich oddziaływanie również będzie długoterminowe. Ich oddziaływanie będzie miało charakter bezpośredni, jak i pośredni. Pokrywa roślinna, zarówno ta utrzymywana jak i nasadzana wpływa pozytywnie na gleby, zmniejsza ich erozję powstającą poprzez spływ wód opadowych, magazynuje wodę, poprzez fotosyntezę przetwarza dwutlenek węgla, zmniejsza natężenie hałasu, poprawia warunki arosanitarne oraz zwiększa walory estetyczne i krajobrazowe. To tylko część pozytywnych efektów, które świadczą o ważności zachowania zasobów i walorów przyrodniczych, pośrednie oddziaływanie roślinności wpływa dodatkowo na nas samych, poprawiając samopoczucie.

9.5. Poprawa stanu bezpieczeństwa ekologicznego

9.5.1. Ochrona przed powodzią, suszą i osuwiskami oraz ochrona przeciwpożarowa

Zadania w zakresie ochrony przed powodzią polegają w przeważającej mierze na modernizacji systemów melioracyjnych i przebudowie jazu na rzece Srebrnej oraz progę na dopływie rzeki Srebrnej. Odpowiednia drożność rowów pozwala na szybki odpływ wód z pól uprawnych.

Dbanie o stan, oraz powstanie nowych rowów będzie miało znaczenie długookresowe i skumulowane, wpłynie nie tylko na zmniejszanie efektów potencjalnego wystąpienia powodzi, lecz również pozwoli na szybszy odpływ wód gruntowych z pól uprawnych podczas ulewnych deszczy.

W wyniku melioracji następuje powolna, ale istotna zmiana struktury i poprawa właściwości fizycznych gleby, która staje się bardziej przewiewna, przepuszczalna i ma większą zdolność retencjonowania wody. Gleby mają większy zapas wilgoci w okresie suszy, zmniejsza się odpływ powierzchniowy powodujący erozje i zagrożenie powodziowe. Analiza w macierzy skutków wykazała, że oddziaływanie takich prac będzie miało znaczenie pozytywne dla wszystkich ocenianych kategorii.

9.5.2. Przeciwdziałanie awariom przemysłowym oraz zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych

Prowadzenie nadzoru nad instalacjami i zakładami, które potencjalnie mogą być źródłem poważnej awarii spowoduje zmniejszenie ryzyka wystąpienia awarii, a przez to zmniejszy koszty związane z usuwaniem skutków poważnych awarii.

Dodatkowo Urząd Marszałkowski planuje zlokalizować parkingi dla pojazdów przewożących materiały niebezpieczne poza dużymi miastami w specjalnie wyznaczonych do tego miejscach, co z pewnością zminimalizuje wpływ potencjalnej awarii.⁷

9.6. Podnoszenie poziomu wiedzy ekologicznej

9.6.1. Ustawiczne kształcenie społeczeństwa w zakresie edukacji ekologicznej oraz poprawa zarządzania ochroną środowiska

Działania związane z edukacją ekologiczną, oraz poprawą zarządzania ochroną środowiska mają pośrednie pozytywne oddziaływanie, ponieważ zwiększają wiedzę społeczeństwa o tym, jakie zagrożenia niesie ze sobą działalność człowieka i jakie są tego konsekwencje dla środowiska i zdrowia człowieka. Niezbędnym elementem zwiększającym świadomość ekologiczną jest także swobodny dostęp do informacji o środowisku.

---

⁷ Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy do 2014 r.

10. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy

Warunkiem prawidłowego wdrożenia założeń Programu ochrony środowiska dla Gminy Mińsk Mazowiecki na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019 jest zachowanie określonych terminów realizacji przyjętych zadań oraz dostępność środków finansowych jak i brak protestów społeczeństwa. Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach Programu ma zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. Biorąc pod uwagę użyteczność działań odnoszącą się do uwarunkowań strategicznych, ekonomicznych, środowiskowych oraz stopnia zaawansowania już rozpoczętych działań o znaczeniu priorytetowym (modernizacja sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, inwestycje w sektorze turystyki) planowane działania mają charakter optymalny dla realizacji ustalonej wizji rozwoju gminy. Proponowanie rozwiązań alternatywnych dla takich działań nie ma zatem uzasadnienia zarówno z formalnego jak i ekologicznego punktu widzenia. Ponadto, dokumenty te mają charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań, w tym napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

11. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Według ustaleń Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 r. (Dz. U. z 1999 r., Nr 96, poz. 1110), jako oddziaływanie transgraniczne określa się *"jakiegokolwiek oddziaływanie, nie mające wyłącznie charakteru globalnego, na terenie podlegającym jurysdykcji Strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej Strony; przy czym "oddziaływanie" oznacza jakiegokolwiek skutek planowanej działalności dla środowiska z uwzględnieniem: zdrowia i bezpieczeństwa ludzi, flory, fauny, gleby, powietrza, wody, klimatu, krajobrazu i pomników historii lub innych budowli albo wzajemnych oddziaływań między tymi czynnikami; obejmuje ono również skutki dla dziedzictwa kultury lub dla warunków społeczno-gospodarczych spowodowane zmianami tych czynników"*.

W odniesieniu do realizacji zadań Programu Ochrony Środowiska dla gminy Mińsk Mazowiecki potencjalne oddziaływania, zarówno pozytywne, jak i negatywne nie będą wpływać na sąsiednie terytoria.

12. Wnioski końcowe

Prognoza oddziaływania na środowisko wykonana dla Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mińsk Mazowiecki na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019 nie wskazała na występowanie znaczących zagrożeń dla środowiska w proponowanych działaniach. Stwierdza się, iż przyjęcie do realizacji na etapie planowania konkretnych przedsięwzięć rozwiązań, zapobiegających i ograniczających oddziaływanie na środowisko, wyeliminuje, bądź ograniczy ewentualne konflikty środowiskowe.

Program ze swej natury jest dokumentem ogólnym, planistycznym nie stanowi prawa miejscowego, a część jego zapisów ma charakter indykatywny. W związku z tym rekomenduje się, by w programie sformułować ogólne zasady realizacji poszczególnych działań, zgodne z wymogami środowiskowymi, w dokumentach szczegółowych, wymagania środowiskowe dla poszczególnych rodzajów projektów, dla systemów ich oceny i wyboru, dla monitorowania i zarządzania środowiskowymi efektami realizacji programu.

Analiza macierzy wpływu realizacji zadań Programu pozwoliła wskazać na zasadniczą grupę działań o potencjalnym znaczącym oddziaływaniu na środowisko. Pozytywne oddziaływania Programu na środowisko zdecydowanie przeważają nad negatywnymi. Potencjalne negatywne krótkoterminowe oddziaływania na zasoby środowiska mogą być związane z fazą:

- rozbudowy i modernizacji sieci wod - kan,
- rozbudowy sieci gazowniczej,
- rozbudową infrastruktury transportowej,
- wzrostem ilości pojazdów na drogach,

Przeciwwagą do przedsięwzięć w przeważającej mierze o charakterze budowlanym są działania związane z wydawaniem decyzji środowiskowych, pozwoleń na budowę itp. Na etapie administracyjnym powinna zostać opracowana niezbędna dokumentacja stwierdzająca słuszność planowanej inwestycji i potencjalne oddziaływanie jej na środowisko.

Dla większości przedsięwzięć przewidywanych do realizacji Programu bezpośrednie oddziaływanie na środowisko będzie lokalne i krótkotrwałe. Oddziaływania te mogą być także znacznie ograniczone poprzez wybór odpowiedniej lokalizacji, właściwą realizację oraz użytkowanie inwestycji. W przypadku realizacji zaplanowanych inwestycji na terenach cennych przyrodniczo, należy szczegółowo rozważyć wszystkie oddziaływania.

Realizacja żadnego z proponowanych priorytetów nie pociągnie za sobą transgranicznego negatywnego oddziaływania na środowisko. Przewiduje się, że będzie to głównie wpływ pozytywny, związany z wieloletnim programem osiągnięcia poprawy środowiska w zakresie porządkowania gospodarki wodno – ściekowej i innych. Szczegółowa analiza oddziaływań na środowisko poszczególnych inwestycji możliwa będzie na etapie wydawania decyzji środowiskowej.

Zaniechanie realizacji zaplanowanych zadań prowadzić będzie do pogorszenia stanu środowiska i pogorszenia jakości życia mieszkańców.

Przeprowadzona analiza i ocena wszystkich działań Programu pozwala na stwierdzenie, że generalnie ich realizacja spowoduje poprawę jakości środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, a także wpłynie na ograniczanie zużywania zasobów środowiskowych.

13. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Niniejsze streszczenie odzwierciedla układ (rozdziały) prognozy oddziaływania na środowisko.

1. Prognoza oddziaływania programu na środowisko

Art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227 ze zm.) nakłada na organy administracji obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko aktualizacji niektórych planów i programów. Związane jest to z przeniesieniem do prawodawstwa polskiego postanowień Dyrektywy 2001/42/WE z 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Przedmiotem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mińsk Mazowiecki na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019. Dokument ten stanowi rezultat dotychczasowych prac prowadzonych w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Celem prognozy jest określenie skutków dla środowiska wynikających z realizacji ustaleń aktualizacji ww. dokumentów.

Prognozę oddziaływania na środowisko wykonano w oparciu o przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227 ze zm.), dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny skutków niektórych planów i programów oraz dyrektywy 2003/4/WE w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska.

Zakres merytoryczny niniejszej prognozy został uzgodniony z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Warszawie i Mazowieckim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym. Prognozę sporządzono przy zastosowaniu: metod opisowych, analiz jakościowych opartych na danych dostępnych z państwowego monitoringu środowiska, danych literaturowych.

W Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Mińsk Mazowiecki określonych zostało sześć głównych priorytetów:

- Priorytet pierwszy – Zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska;
- Priorytet drugi – Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii oraz rozwój proekologicznych form działalności gospodarczej;
- Priorytet trzeci – Utworzenie spójnego systemu obszarów chronionych;
- Priorytet czwarty – Zwiększenie lesistości i ochrona lasów;
- Priorytet piąty - Poprawa stanu bezpieczeństwa ekologicznego;

- Priorytet szósty – Podnoszenie poziomu wiedzy ekologicznej.

W obrębie określonych priorytetów wyznaczono cele realizacji Programu oraz zadania dążące do osiągnięcia założonych celów.

Oceniany dokument, tj. POŚ, zawiera m.in.: analizę i ocenę stanu istniejącego, perspektywy i prognozowane zmiany tego stanu, zdefiniowane cele i kierunki działań, a także wskazanie koniecznych do podjęcia działań zmierzających do poprawy istniejącego stanu. Określa także szacunkowe koszty zaproponowanych rozwiązań oraz wskazuje instrumenty prawne i finansowe służące realizacji założonych celów.

W niniejszym rozdziale przedstawiono regionalne (wojewódzkie), krajowe i unijne uwarunkowania polityki ochrony środowiska. Opisano podstawowe zasady oraz cele, z którymi musi być zgodna z Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Mińsk Mazowiecki na lata 2012 -2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 -2019. Odnosząc treść ocenianych dokumentów do tych uwarunkowań, stwierdzono zgodność ich zapisów z celami i kierunkami innych strategii. Wskazano, iż w dokumentach tych dokonano wyjścia naprzeciw przewidywanym do powstania rozwiązaniom prawnym polskim i europejskim.

Rozdział zawiera również informację o zastosowanych metodach przy sporządzaniu prognozy oraz przewidywanych metodach analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu.

2. Istniejący stan środowiska w gminie

Celem tego rozdziału jest określenie systemu ochrony środowiska w gminie Mińsk Mazowiecki, uwzględniającego wymagania środowiskowe, społeczne i gospodarcze. Dokument zawiera analizę istniejącego stanu środowiska naturalnego na terenie gminy Mińsk Mazowiecki, uwzględnione tutaj zostały takie elementy jak: zasoby naturalne, formy ochrony przyrody oraz infrastruktura techniczna gminy.

Infrastruktura inżynierska – techniczna ulega stałej poprawie, świadczą o tym nowe odcinki sieci wod – kan, realizacja programu dofinansowań do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, bieżące modernizacje, zwiększający się udział oczyszczonych ścieków.

Walory przyrodnicze i obszary objęte ochroną stanowią ważny element gminy Mińsk Mazowiecki, zostały one szczegółowo opisane wraz z określeniem ich turystycznego znaczenia i występujących zagrożeń na ich terenie.

3. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mińsk Mazowiecki

Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mińsk Mazowiecki mają z założenia na celu poprawę stanu środowiska na terenie gminy i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka. Rozdział przedstawia możliwe zmiany jakie będą zauważalne przy braku realizacji zapisów Aktualizacji Programu, co z kolei prowadzi do znaczącego pogorszenia wszystkich elementów środowiska. Poprzez ewentualne pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych, gleb, powietrza atmosferycznego, degradację powierzchni ziemi i krajobrazu zmieni się negatywnie jakość życia mieszkańców.

4. Analiza stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Rozdział ten przedstawia charakterystykę stanu środowiska wzbogaconą o możliwie najaktualniejsze dane uzyskane w różnych jednostkach zajmujących się badaniem poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego. Instytucjami, które dostarczyły dane do opracowania tego rozdziału są: Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska w Warszawie, Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Mińsku Mazowieckim, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w Warszawie, oraz ZMiUW Województwa Mazowieckiego w Warszawie.

Badania gleb wskazują, iż ich jakość jest typowa dla województwa mazowieckiego. Przeważają gleby bardzo kwaśne i kwaśne. Ich udział wynosi ponad 80% w ogólnej powierzchni gleb. Ponadto gleby gminy Mińsk Mazowiecki charakteryzują się znaczną zawartością fosforu, średnią zawartością

magnezu oraz dość niską zawartością potasu.

Na terenie gminy Mińsk Mazowiecki zlokalizowano dwa punkty pomiarowe jakości wód powierzchniowych, na rzece Mieni i na rzece Srebrnej. Według wyników badań wody wykonanych przez WIOŚ w 2008 r. rzeki Srebrna i Mienia zostały zaklasyfikowane do V klasy czystości. Wskaźniki świadczące o zanieczyszczeniu rzek to dla Srebrnej: amoniak, azot Klejdahla, azot ogólny, liczba bakterii coli, liczna bakterii coli typu feralnego, dla Mieni: azot Klejdahla, liczba bakterii coli, bakterii coli typu feralnego.

Na terenie gminy Mińsk Mazowiecki nie zlokalizowano punktu monitoringu wód podziemnych. Na terenie powiatu jednak znajdują się dwa punkty należące do monitoringu krajowego, jeden w miejscowości Poręby Leśne (gm. Stanisławów), drugi w miejscowości Mrozy.

Punkt w Porębach Leśnych zlokalizowany jest w utworach czwartorzędowych, na obszarze 52 JCWPd, zwierciadło ma charakter swobodny, głębokość stropu znajduje się na 4,05 m p.p.t. Klasa wód zbadanych w 2007 r. została oceniona jako IV (wody niezadowolającej jakości), ze względu na przekroczenie wskaźników w zakresie stężeń odpowiadających wodzie o niskiej jakości, którymi były żelazo i glin.

W 2010 r. wody również zostały zakwalifikowane do klasy IV, tym razem wskaźnikami przekroczeń w zakresie stężeń był glin i pH.

W ramach nadzoru bieżącego przydatności wody do spożycia prowadzonego przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Mińsku Mazowieckim przeprowadzono w 2011 r. badania kontrolne wodociągów publicznych. Na terenie gminy zostały przebadane wszystkie wodociągi – w Janowie, Zaminiu oraz Królewcu. We wszystkich wodociągach badana woda pełni wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2007 Nr 61, poz. 417 z późn. zm).

Według klasyfikacji dokonanej ze względu na ochronę zdrowia ludzi przez WIOŚ w 2010 r. strefa mazowiecka do której należy gmina Mińsk Mazowiecki znalazła się w klasie C. Skutkuje to koniecznością sporządzenia programu ochrony powietrza. O zaliczeniu strefy do niekorzystnej klasy C zdecydowały benzo(a)piren, oraz pył zawieszony PM10.

Z danych Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Mińsku Mazowieckim wynika, że w latach 2009 – 2011 na terenie gminy Mińsk Mazowiecki odnotowano 322 miejscowe zagrożenia, oraz 150 pożarów. W podziale na miejscowe zagrożenia najwięcej ich wystąpiło ze względu na niezachowanie zasad bezpieczeństwa ruchu środków transportu (74), oraz gwałtowne opady atmosferyczne (73). Jeżeli chodzi o pożary, w wielu przypadkach nie ustalono ich przyczyny (38), z ustalonych przyczyn najwięcej wystąpiło podpaień (59, oraz nieodpowiedzialności osób dorosłych przy posługiwaniu się ogniem otwartym (16).

Do najważniejszych czynników mających wpływ na klimat akustyczny gminy Mińsk Mazowiecki zaliczyć należy: komunikację na drogach krajowych nr 2 i 50, oraz drodze wojewódzkiej nr 208, funkcjonowanie 23 Bazy Lotnictwa Taktycznego w Mińsku Mazowieckim, oraz linii kolejowej nr 2 Warszawa – Terespol.

Wymienione obiekty charakteryzują się znaczną uciążliwością akustyczną. Największe natężenie ruchu odnotowano w 2010 r. na drodze krajowej nr 2 na odcinku Mińsk Mazowiecki (przejście), ogółem odnotowano 23 412 pojazdów/ dobę.

Na podstawie przeprowadzonych obliczeń i analiz do oceny zasięgu uciążliwości hałasowej lotniska wojskowego został wzięty pod uwagę hałas emitowany od operacji naziemnych uruchamiania i wyłączania zespołów napędowych na płycie postojowej, oraz kołowania.

Ponieważ podstawowym problemem zasięgu stref hałasu wokół lotniska w Mińsku Mazowieckim jest pora dnia, na podstawie wyników obliczeń i pomiarów oraz ich analizy przyjęto założenie, znacznie modyfikujące ruch lotniczy pomiędzy godziną 6⁰⁰ a 18⁰⁰, że starty samolotów odbywają się dla PKL i GKL głównie z zakretem na północ.

Natomiast pomiar natężenia hałasu przy linii nr 2 Warszawa – Terespol przebiegającej przez teren gminy Mińsk Mazowiecki był wykonany w 2008 r. Punkt pomiarowy zlokalizowany został w Mińsku Mazowieckim, przy ul. Ludowej 7, wyniki dla tego punktu przedstawiały się następująco: pora dzienna – 57,5 dB (w normie), pora nocna – 55,9 dB (przekroczenie, ze względu na brak zabezpieczenia przed hałasem z uwagi na brak warunków do posadowienia ekranów),

W przypadku opracowywania aktualizacji porównanie informacji z zawartością pierwszego Programu daje obraz środowiska przyrodniczego, pokazując, czy ulega ono poprawie czy pogorszeniu jakości.

5. Analiza i ocena istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia projektu Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mińsk Mazowiecki

W rozdziale piątym zostały przedstawione działania, które powinny być podjęte, aby doprowadzić do polepszenia stanu jakościowego takich komponentów jak powierzchnia ziemi, obszary podlegające ochronie, zasoby przyrody, wody podziemne i powierzchniowe, powietrza atmosferycznego. Również zaproponowano działania mające na celu ograniczenie hałasu, oraz przeciwdziałanie zagrożeniu powodziowemu.

Kluczowymi aspektami ochrony środowiska na terenie gminy Mińsk Mazowiecki są:

- Poprawa jakości wód,
- Racjonalna gospodarka odpadami,
- Poprawa jakości powietrza atmosferycznego,
- Ochrona przed hałasem,
- Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym,
- Zrównoważone wykorzystanie energii oraz racjonalne gospodarowanie wodą,
- Zrównoważone korzystanie z gleb (rolnictwo ekologiczne),
- Eksploatacja zasobów kopalin,
- Ochrona dziedzictwa przyrody, w szczególności bioróżnorodności,
- Ochrona i powiększenie powierzchni lasów,
- Ochrona przed powodzią, suszą i osuwiskami oraz ochrona przeciwpożarowa,
- Przeciwdziałanie awariom przemysłowym oraz zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych,
- Ustawiczne kształcenie społeczeństwa w zakresie edukacji ekologicznej oraz poprawa zarządzania ochroną środowiska.

Potencjalne przyszłościowe zmiany aktualnego stanu środowiska są funkcją czasu, środków finansowych pozostających w dyspozycji budżetu państwa, samorządów i podmiotów gospodarczych oraz aktywności w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych w tym dotacji z UE, przeznaczanych na cele rozwojowe infrastruktury i ochronę środowiska a także ewolucji ekosystemów i gatunków, w tym sukcesji.

6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia Programu oraz sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania Programu

Wszystkie przedstawione cele wyznaczone przez organy szczebli wyższych znajdują swoje odzwierciedlenie w celach wyznaczonych do realizacji przez gminę Mińsk Mazowiecki są one ze sobą kompatybilne, płaszczyzny działań w dużej mierze pokrywają się ze sobą. Gmina Mińsk Mazowiecki poprzez realizację swoich zadań, wyznaczonych tylko dla niej, przyczynia się do wykonywania celów międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych. Zadania w tabeli 17 są odpowiednio przypisane do celów, a ich realizacja przyczyni się do osiągnięcia postanowień.

7. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne

W Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mińsk Mazowiecki na lata 2012-2015 z uwzględnieniem lat 2016 - 2019 określonych zostało sześć głównych priorytetów:

- Priorytet pierwszy – Zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska;
- Priorytet drugi – Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii oraz rozwój proekologicznych form działalności gospodarczej;
- Priorytet trzeci – Utworzenie spójnego systemu obszarów chronionych;
- Priorytet czwarty – Zwiększenie lesistości i ochrona lasów;
- Priorytet piąty – Poprawa stanu bezpieczeństwa ekologicznego;
- Priorytet szósty – Podnoszenie poziomu wiedzy ekologicznej.

W obrębie określonych priorytetów wyznaczono cele realizacji Aktualizacji Programu oraz

zadania dążące do osiągnięcia założonych celów.

W Prognozie przeanalizowano możliwy wpływ wskazanych do realizacji w Aktualizacji Programu zadań na następujące aspekty środowiska: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne. Określono czy oddziaływanie to może mieć kierunek negatywny, pozytywny czy obojętny na poszczególne elementy.

W ramach każdego z obszarów określono szereg działań szczegółowych (inwestycyjnych, organizacyjnych, szkoleniowych, prawnych i innych), oszacowano ich koszt oraz określono harmonogram rzeczowo – finansowy wraz z podaniem potencjalnych źródeł finansowania.

Zidentyfikowano oddziaływania na środowisko poszczególnych celów strategicznych i krótkookresowych w odniesieniu do poszczególnych aspektów środowiskowych. Przedstawiono je w formie macryc pozwalających na łatwą identyfikację aspektów środowiskowych.

Sumaryczna analiza oddziaływań wykazuje, że realizacja celów i kierunków działań wynikających z POŚ dla Gminy Mińsk Mazowiecki - będzie miała zdecydowanie pro – środowiskowe oddziaływanie, w związku z czym należy uznać tę realizację za wielce potrzebną. Jedyne możliwe negatywne oddziaływanie można zaobserwować w przypadku realizacji działań inwestycyjnych, podczas których roboty budowlane mogą wpłynąć na degradację powierzchni ziemi lub krajobrazu. Tego typu prace związane są jednak z działaniami kompensacyjnymi, które w większości polegają na odnowieniu warstwy ziemi i wykonywaniu nowych nasadzeń roślinności.

Warunkiem prawidłowego wdrożenia założeń Programu jest zachowanie określonych terminów realizacji przyjętych zadań oraz dostępność środków finansowych jak i brak protestów społeczeństwa.

Należy zatem stwierdzić, że negatywne oddziaływanie ma charakter krótkookresowy, a ogólny efekt realizacji wszystkich zaproponowanych działań dla gminy Mińsk Mazowiecki będzie korzystnie wpływać na wszystkie komponenty środowiska przyrodniczego i zdrowie ludzi.

8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

Patrząc przez pryzmat celu w jakim jest opracowywany i realizowany POŚ należy uznać, że środkami zapobiegającymi negatywnemu oddziaływaniu na środowisko są w istocie rzeczy rozwiązania zaproponowane w aktualizacji tychże dokumentów. Niemniej należy pamiętać, iż ich realizacja może niekiedy powodować negatywne oddziaływania.

Adekwatnie do wskazanych negatywnych oddziaływań, przewidziano podstawowe środki zapobiegające oraz ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko przedstawione dla każdego priorytetu ekologicznego.

W przypadku realizacji zadań z gospodarki wodnej, w celu ograniczenia negatywnych oddziaływań i kompensacji przyrodniczej dla zadań polegających na budowie sieci kanalizacyjnej i wodociągowej na etapie prac budowlanych należy warstwę gleby zdjętą z pasa robót odpowiednio zdeponować i po zakończeniu prac ponownie wykorzystać do rekultywacji terenu. Należy ograniczyć przestrzenne zagospodarowanie i przekształcenie istniejącego środowiska przyrodniczego do niezbędnego minimum, w trakcie budowy o ile to możliwe maksymalnie zawęzić pas budowy, co pozwoli ograniczyć bezpośrednio zniszczenie drzew i krzewów.

W przypadku ochrony powietrza i ochrony przed hałasem przedsiębiorstwa i eksploatacja ciągów komunikacyjnych stanowią źródło zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Funkcjonuje wiele przedsiębiorstw emitujących do atmosfery zanieczyszczenia z kotłowni zakładowych i procesów technologicznych. Proces ten będzie w najbliższym czasie się nasilał. Najważniejszą kwestią będzie ograniczenie emisji tlenków azotu, powstających w procesie spalania paliw.

Intensywny ruch samochodowy na terenie gminy Mińsk Mazowiecki ma charakter stały i zanieczyszczenia z tego tytułu stanowią istotnego zagrożenia dla mieszkańców gminy, dlatego też w celu ich ograniczenia podejmowane są działania modernizacyjne. W zakresie zmniejszenia uciążliwości powodowanej przez ciągi komunikacyjne na terenie gminy prowadzone są inwestycje drogowe polegające m.in. na wymianie nawierzchni asfaltu. Realizacja zadań odbywa się w miarę dostępności środków budżetowych. Poprawa infrastruktury transportowej powoduje poprawę płynności ruchu, przyspieszenie przejazdów, co wiąże się także z redukcją emisji spalin i oszczędnością w zużyciu paliw.

Przy realizacji poszczególnych rozwiązań, na etapie ich projektowania, należy szczegółowo przebadать już konkretne przedsięwzięcia pod kątem ich oddziaływania na środowisko. W wyniku tej

analizy koniecznym może okazać się podjęcie odpowiednich działań zapobiegawczych bądź kompensacyjnych. Do dyspozycji inwestorów jest cały wachlarz rozwiązań ograniczających, a nawet całkowicie eliminujących negatywne wpływy inwestycji na środowisko przyrodnicze.

9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy

Proponowanie rozwiązań alternatywnych dla działań zaproponowanych dla gminy Mińsk Mazowiecki nie ma uzasadnienia zarówno z formalnego jak i ekologicznego punktu widzenia. Zadania które zostały wyznaczone do osiągnięcia zaplanowanych celów posiadają plan szczegółowej realizacji i finansowy. Planowane działania mają charakter optymalny dla realizacji ustalonej wizji rozwoju gminy i zdecydowanie pozytywnie wpływają na środowisko. Ponadto, prognoza ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań w tym napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

10. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Negatywne transgraniczne oddziaływanie na środowisko przedsięwzięć ujętych w Programie nie jest możliwe. Przewiduje się, że będzie to głównie wpływ pozytywny, związany z wieloletnim programem osiągania poprawy środowiska w zakresie porządkowania gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami i innych. Świadczy o tym wielkość oddziaływania na środowisko, jak i odległość od granic Państwa. Tego typu zagrożenia nie stanowi również gospodarka wodno-ściekowa i gospodarka odpadami.

14. Literatura

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz.1227 ze zm.),
- Ustawa z 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2007 r. Nr 75, poz. 493 ze zm.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243),
- Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. 2001 r. Nr 63, poz. 638 ze zm.),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.),
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2011 r. Nr 34, poz. 170),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. z 2003 r. Nr 66, poz. 620 ze zm.),
- Rozporządzeniu Ministra Środowiska z 23 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać programy działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych (Dz. U. z 2003 r. Nr 4 poz. 44 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2010 r. w sprawie integrowanej produkcji (Dz. U. z 2010 r. Nr 256, poz. 1722),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 r., Nr 213, poz. 1397),
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń z zakresu ich stosowania (Dz. U. z 2008 r. Nr 80, poz. 479),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 czerwca 2008 r. w sprawie rodzajów

działań naprawczych oraz warunków i sposobu ich prowadzenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 103, poz. 664)

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 nr 120, poz. 826),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2008 r. w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku (Dz. U. z 2008 r. Nr 82, poz. 501),
- Programowanie ochrony środowiska w gminie, czyli jak skutecznie zaplanować i wdrożyć gminny program ochrony środowiska, Tom 1 – podręcznik, 2009 r., Arnold Bernaciak, Marcin Spychała,
- Wytyczne do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, grudzień 2002 r.,
- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy do 2014 r.,
- Program Ochrony Środowiska w powiecie mińskim,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mińsk Mazowiecki,
- Strategia rozwoju gminy Mińsk Mazowiecki do 2020 r.,
- Raport oddziaływania na środowisko lotniska w Mińsku Mazowieckim,
- Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020,
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych 2010,
- Krajowy Program Zwiększania Lesistości,
- „Koleje Mazowieckie” – raport roczny 2009,
- Raporty WIOŚ,
- Informacje z Urzędu Gminy,
- Dane Głównego Urzędu Statystycznego,
- Strony internetowe Centrum Informacji o Środowisku: www.cios.gov.pl,
- Strony internetowe Ministerstwa Środowiska: www.mos.gov.pl,
- Strony internetowe Natura 2000: www.natura2000.mos.gov.pl/natura2000 i www.natura2000.org.pl,
- Strony internetowe www.panorama-miast.com.pl,
- Strony internetowe www.cire.pl,
- Strony internetowe www.baza-oze.pl,
- Strony internetowe www.energiaodnawialna.net.